BEEKDAELEN

Programmabegroting 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave ..... **Error! Bookmark not defined.**

1. Welkom ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.1 Inleiding ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.2 Kerngegevens ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.3 Leeswijzer ..... **Error! Bookmark not defined.**

2. Begrotingsresultaat en vermogen ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.1 Inleiding ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.3 Bijstelling budgetten en nieuw beleid ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.4 Verbeteringsmaatregelen ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.5 Resultaat begroting 2025 ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.6 Toekomstige ontwikkelingen die geld gaan kosten .. **Error! Bookmark not defined.**

2.7 Reëel en structureel evenwicht ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.8 Reserves en voorzieningen ..... **Error! Bookmark not defined.**

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid ..... **Error! Bookmark not defined.**

3.1 Inleiding ..... **Error! Bookmark not defined.**

3.2 Wat willen we bereiken? ..... **Error! Bookmark not defined.**

3.3 Wat gaan we daarvoor doen? ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.1. 3.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid' **Error! Bookmark not defined.**

1.2. 3.3.2 Uitgavenverlagingen die geen of beperkt maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting) ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.3. 3.3.3 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) ..... **Error! Bookmark not defined.**

4. Programma 2 | Sociale leefomgeving ..... **Error! Bookmark not defined.**

4.1 Inleiding ..... **Error! Bookmark not defined.**

4.2 Wat willen we bereiken? ..... **Error! Bookmark not defined.**

4.3 Wat gaan we daarvoor doen? ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.1. 4.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Sociale leefomgeving' **Error! Bookmark not defined.**

1.2. 4.3.2 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.3. 4.3.3 Uitgavenverlagingen die geen of beperkte maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting) ..... **Error! Bookmark not defined.**

1.4. 4.3.4 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026). .....**Error! Bookmark not defined.**

5. Programma 3 | Fysieke leefomgeving .....Error! Bookmark not defined.

5.1 Inleiding .....**Error! Bookmark not defined.**

5.2 Wat willen we bereiken .....**Error! Bookmark not defined.**

5.3 Wat gaan we daarvoor doen?.....**Error! Bookmark not defined.**

1.1. 5.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Fysieke leefomgeving'**Error! Bookmark not defined.**

1.2. 5.3.2 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting.....**Error! Bookmark not defined.**

1.3. 5.3.3 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel .....**Error! Bookmark not defined.**

1.4. 5.3.4 Uitgavenverlagingen die geen of beperkte maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting).....**Error! Bookmark not defined.**

1.5. 5.3.5 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) .....**Error! Bookmark not defined.**

6. Programma 4 | Bestuurlijke samenwerking en financiënError! Bookmark not defined.

6.1 Inleiding .....**Error! Bookmark not defined.**

6.2 Wat willen we bereiken?.....**Error! Bookmark not defined.**

6.3 Wat gaan we daarvoor doen?.....**Error! Bookmark not defined.**

1.1. 6.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Bestuurlijke samenwerking en financiën'.....**Error! Bookmark not defined.**

1.2. 6.3.2 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel .....**Error! Bookmark not defined.**

1.3. 6.3.3 Inkomsten verhogende maatregelen.....**Error! Bookmark not defined.**

1.4. 6.3.4 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) .....**Error! Bookmark not defined.**

7. (Verplichte) paragrafen .....Error! Bookmark not defined.

7.1 Inleiding paragrafen .....**Error! Bookmark not defined.**

7.2 Lokale heffingen .....**Error! Bookmark not defined.**

7.3 Weerstandsvermogen.....82

7.4 Onderhoud kapitaalgoederen.....99

7.5 Financiering 106

7.6 Verbonden partijen 111

7.7 Grondbeleid 116

7.8 Bedrijfsvoering 118

7.9 Wet open overheid.....122

7.10 Duurzaamheid 123

8 Bijlagen 126
8.1 Begroting in één oogopslag 127
8.2 Begroting per taakveld 128
8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV 131
8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2024) 134
8.5 Toelichting op Verbonden Partijen 137
8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten 148
8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel 150
8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut 153
8.9 Overzicht reserves en voorzieningen 154
8.10 Rente-overzicht 157
8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 158
8.12 Meerjaren investeringsplan 159
8.13 Beleidsindicatoren 162

Inhoudsopgave 170

1. Welkom 173
Inleiding 174
Kerngegevens 175
Leeswijzer 178

2. Begrotingsresultaat en vermogen 179
Inleiding 180
Financiële samenvatting en leeswijzer 181
Bijstelling budgetten en nieuw beleid 183
Verbeteringsmaatregelen 186
Resultaat begroting 2025 189
Toekomstige ontwikkelingen die geld gaan kosten 190
Reëel en structureel evenwicht 191
Reserves en voorzieningen 192

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid 195
Inleiding 196
Wat willen we bereiken? 199
Wat gaan we daarvoor doen? 200
1.1. Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid' 200
1.2. Uitgavenverlagingen die geen of beperkt maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting) 201

1.3. Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) 201

1. Welkom

1.1 Inleiding

Woord vooraf

In deze begroting 2025 presenteren we onze plannen voor het komende jaar, wat deze gaan kosten, en welke inkomsten we verwachten. We kijken ook vooruit naar de daaropvolgende jaren. De begroting 2025 is structureel en reel in evenwicht. Daarmee voldoet deze aan de eisen van onze toezichthouder, de provincie Limburg.

We bouwen voort op de ambities uit het coalitieprogramma 'Ons thuis, ons Beekdaelen' en sluiten hiermee aan bij de strategische visie van de gemeente richting 2040. Dit betekent dat we inzetten op excellent wonen en vitale kernen, landschappelijke ontwikkeling, duurzame economische groei en een vernieuwde samenwerking tussen de gemeenschap en gemeente. In lijn hiermee zullen we verder werken aan projecten binnen onze kernen, realiseren we onderwijshuisvesting en evalueren we lopende pilots zoals buurtgezinnen en straatcoaches.

Deze ambities vragen om investeringen in de toekomst van Beekdaelen. Om een financieel duurzaam beleid te voeren, zullen we het OZB-tarief voor zowel woningen als niet-woningen geleidelijk verhogen, naast de jaarlijkse inflatiecorrectie. Ook zullen de leges worden aangepast, zodat de kosten voor diensten zoals vergunningen beter gedekt worden. Deze maatregelen stellen ons in staat om onze doelen te realiseren en Beekdaelen vitaal en aantrekkelijk te houden.

In de komende maanden zullen we onderzoeken of aanvullende maatregelen nodig zijn om onze financiële positie te versterken. De gemeenteraad zal hierbij nauw worden betrokken, onder andere door raadsbijeenkomsten in de aanloop naar de begroting van 2026. Zo blijven we samen werken aan een toekomstbestendig Beekdaelen.

1.2 Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari 2025

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen	
Omschrijving	aantal
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	35.802
· 0 tot en met 18 jaar	6.032
· 19 tot en met 64 jaar	19.721
· 65 jaar en ouder	10.049
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	426
· personen jonger dan 21 jaar	21
· personen van 21 tot en met 64 jaar	371
· personen van 65 jaar en ouder	18
· uitkeringsgerechtigden ingevolge de	
IOAW	16
IOAZ	0
Aantal tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening (in arbeidsjaren)	127,0
Aantal personen tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening	151
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte land (hectare)	7.831
Oppervlakte binnenwater (hectare)	18
Aantal woonruimten	16.805
Lengte van de wegen (kilometers)	379
Openbaar groen (hectare)	99
C. Financiële structuur (x € 1.000)	
Uitgaven gewone dienst	116.461
Opbrengst belastingen en recht	22.882
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	71.984
Boekwaarde investeringen	127.973
Vaste schuld	
· langlopende leningen	29.994
Reserves en voorzieningen:	
· algemene reserve	18.438
· reserves	64.663
· voorzieningen	20.630
D. Financiële structuur per inwoner	
Per inwoner:	
Uitgaven gewone dienst	3.253
Opbrengst belastingen en recht	639
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	2.011
Boekwaarde investeringen	3.574

Langlopende leningen	838
Algemene reserve	515
Bestemmingsreserves	1.806
Voorzieningen	576

1.3 Leeswijzer

In deze begroting wordt allereerst stilgestaan bij de gemeentefinanciën. Hierin wordt enerzijds de ontwikkeling van het begrotingsresultaat beschreven. Anderzijds vindt een toelichting plaats op het verloop van het vermogen en de voorzieningen van de gemeente. Het begrotingsresultaat schetst de structurele middelen waarover de gemeente de komende jaren kan beschikken. In de paragraaf reserves en voorzieningen wordt aangegeven welke zaken de komende jaren worden opgepakt die een effect hebben op de eenmalige middelen die de gemeente heeft.

Na het financiële deel worden de programma's beschreven. De informatie die daarin staat heeft een meer beleidsinhoudelijk karakter. De gemeente heeft vier programma's die zijn gevormd op basis van de hoofdstukindeling van het coalitieprogramma:

Programma 1: Inwoners, bestuur en veiligheid
Programma 2: Sociale leefomgeving
Programma 3: Fysieke leefomgeving
Programma 4: Bestuurlijke samenwerking en financiën

Per programma zijn de doelstellingen beschreven die zijn verankerd in het coalitieprogramma 'OnsThuis, Ons Beekdaelen' 2022-2026. Dat document vormt immers de kapstok voor het beleid dat de komende jaren wordt gevoerd. De doelstellingen zijn toegelicht in het programmaonderdeel 'Wat willen we bereiken'. In het programmaonderdeel 'Wat gaan we daarvoor doen' zijn de beleidsinitiatieven vermeld die voor een groot deel al via de kadernota 2025 zijn aangekondigd. Die beleidsinitiatieven dragen bij aan de doelstellingen die in het coalitieprogramma zijn vermeld.

Tenslotte wordt in deze begroting ingegaan op de zogenaamde 'paragrafen'. Naast de programma’s zijn gemeenten namelijk verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. De paragrafen beschrijven onderwerpen die zich vaak niet laten vangen in een enkel programma.

2. Begrotingsresultaat en vermogen

2.1 Inleiding

Zoals aangekondigd in de kadernota 2025 staat de financiële huishouding van de gemeente onder druk. Met name door de kortingen van rijkswege zijn de lasten hoger dan de inkomsten die daar tegenover staan. Om die reden is de voorliggende begroting beleidsarm.

In de kadernota 2025 zijn diverse maatregelen geïnventariseerd die bijdragen aan een verbetering van het (meerjarige) begrotingsbeeld. In de kadernota zijn geen keuzes gemaakt aangezien deze voor kennisgeving is aangenomen. Dat betekent dat, voor de beschrijving van de structurele financiële positie van de gemeente, als startpunt de eerste bestuursrapportage 2024 wordt genomen. Normaliter is dat startpunt de kadernota.

De uitkomsten van de beraadslagingen bij de kadernota hebben als input gediend voor een raadsbijeenkomst die in het teken stond van de 'aanpak van de ravijnjaren vanaf het jaar 2025'. Tijdens de raadsbijeenkomst werd een drietal scenario's aan de raad voorgelegd. De raad heeft aangegeven te kiezen voor het scenario dat erin voorziet dat enerzijds inkomstenverhogingen en anderzijds uitgavenverlagingen worden doorgevoerd voor zover deze laatste een beperkt maatschappelijk effect hebben.

Dat scenario is in de voorliggende begroting 2025 uitgewerkt. Daarnaast worden, zoals gebruikelijk, de lopende budgetten waar nodig bijgesteld. Ook zijn de effecten van de septembercirculaire 2024 in deze begroting verwerkt.

In deze begroting wordt inzicht gegeven in een aantal beleidsontwikkelingen die, na de begroting, ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Als de raad besluit in te stemmen met die raadsvoorstellen dan sluit het meerjarig perspectief, ondanks de getroffen maatregelen om het resultaat te verbeteren, met rode cijfers. In dat geval komt de gemeente er niet onderuit om ook te kiezen voor bezuinigingen die grotere maatschappelijke gevolgen (kunnen) hebben. De mogelijke aanvullende besparingen worden de komende maanden verder uitgewerkt. Een nadere toelichting op die aanvullende besparingen is opgenomen in de programmatoelichtingen in deze begroting.

Begin 2025 wordt een nieuwe raadsbijeenkomst georganiseerd waarin de raad wordt gevraagd om aan te geven welke aanvullende bezuinigingen al dan niet bespreekbaar zijn.

2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer

Als startpunt voor de presentatie van het meerjarig perspectief van de gemeente is het gebruikelijk dat het resultaat van de kadernota wordt genomen. Aangezien deze voor kennisgeving is aangenomen geldt nu als startpunt de eerste bestuursrapportage 2024. Dat betekent dat een aantal van de in de kadernota beschreven financiële mutaties in deze begroting opnieuw worden toegelicht.

Onderstaand treft u een samenvatting aan van de opbouw en de financiële uitkomst van de begroting 2025. Per regel wordt verwezen naar een hoofdstuk. In dat hoofdstuk treft u een uitgebreide toelichting aan. Een verkorte toelichting volgt na de onderstaande tabel (+ = positief voor het resultaat, -/- = negatief voor het resultaat).

Begrotingsresultaat 2025-2028 (in duizenden €)	§	2025	2026	2027	2028
Resultaat eerste burap 2024		-1.166,3	-3.349,4	-3.149,3	-3.062,3
Bijstelling lopende budgetten	2.3.1	-1.837,6	478,0	563,3	942,7
Nieuw beleid begroting 2025	2.3.2	0,0	-35,1	-35,1	-35,1
Begrotingsresultaat zonder maatregelen		-3.003,8	-2.906,6	-2.621,2	-2.154,7
Maatregelen					
Inkomensverhogende maatregelen	2.4.1	1.415,5	1.934,5	2.202,1	2.201,5
Uitgavenverlagende maatregelen	2.4.2	280,9	382,0	459,8	543,2
Aanwending deel algemene reserve	2.4.3	1.307,4	0,0	0,0	0,0
Begrotingsresultaat 2025-2028	2.5	0,0	-590,1	40,8	590,0

In paragraaf 2.3 wordt het begrotingsbeeld geactualiseerd. De meicirculaire en de septembercirculaire 2024 worden daarin onder andere meegenomen alsmede het nieuwe beleid dat wordt gevraagd in de begroting 2025. Zonder maatregelen sluit de begroting met rode cijfers.

In paragraaf 2.4 wordt beschreven welke verbetermaatregelen worden voorgesteld om te komen tot een gezondere financiële huishouding. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in 'inkomensverhogende maatregelen' en 'uitgavenverlagende' maatregelen. Zoals besproken in de raadsbijeenkomst op 23 september jl. beperken de uitgavenverlagende maatregelen zich in deze begroting tot de maatregelen die nauwelijks maatschappelijke effecten tot gevolg hebben. De bezuinigingen met maatschappelijke effecten worden de komende periode uitgewerkt. Voordat daar keuzes in worden gemaakt vindt een raadsbijeenkomst plaats die wordt gepland in het voorjaar van 2025.

Na de maatregelen resteren tekorten in de jaren 2025 en 2026. Het rijk staat, onder voorwaarden, toe dat gemeenten een deel van de beschikbare algemene reserve mogen inzetten ter dekking van structurele tekorten. In 2025 is sprake van een tekort. De algemene reserve wordt ingezet voor het bedrag dat nog als tekort resteert. Hierdoor is het jaar 2025 sluitend. Het begrotingsbeeld is gepresenteerd in paragraaf 2.5.

De komende jaren komt een aantal grotere opgaven op de gemeente af. Die hebben invloed op het toekomstig begrotingsresultaat. Om die reden is in paragraaf 2.6 inzichtelijk gemaakt

welke raadsvoorstellen de komende periode nog gaan komen, waarvan we weten dat deze financiële gevolgen hebben. Het begrotingsbeeld na de toekomstige beleidsontwikkelingen laat in alle jaren tekorten zien. In onderstaande tabel wordt dit inzichtelijk gemaakt (bedragen in duizenden euro's).

Effect raadsvoostellen op resultaat 2025-2028	§	2025	2026	2027	2028
Begrotingsresultaat 2025-2028		0,0	-590,1	40,8	590,0
Toekomstige raadsvoorstellen met financiele impact	2.6	-730,5	-1.110,1	-1.316,9	-1.823,4
Begrotingsresultaat raadsvoorstellen		-730,5	-1.700,2	-1.276,1	-1.233,4

2.3 Bijstelling budgetten en nieuw beleid

Algemeen

Deze paragraaf is onderverdeeld in twee sub paragrafen. De eerste sub paragraaf gaat nader in op de bijstelling van de lopende begroting. Gedacht kan hierbij worden aan de effecten van de circulaires van het gemeentefonds en aan de indexering van budgetten en lokale lasten. De tweede sub paragraaf beschrijft het nieuwe beleid dat in deze begroting wordt gevraagd.

2.3.1 Bijstelling lopende begroting

Als startpunt voor het meerjarig perspectief van de begroting 2025 geldt de eerste bestuursrapportage 2024. Die burap laat in het jaar 2025 een negatief saldo zien van afgerond € 1,2 miljoen. In deze begroting wordt het jaar 2028 toegevoegd. Dat jaar laat, ten opzichte van 2027, een verbetering zien van afgerond € 87.000 (3,06 miljoen negatief in 2028 ten opzichte van € 3,15 miljoen negatief in het jaar 2027).
Nu het startpunt helder is, wordt bekeken welke ontwikkelingen het begrotingsbeeld beïnvloeden. Die ontwikkelingen zijn in de onderstaande tabel samengevat. Na de tabel worden de ontwikkelingen nader toegelicht.

No	Bijstelling lopende begroting (bedragen in duizenden euro')	2025	2026	2027	2028
	Saldo eerste bestuursrapportage 2024	**-1.166,3**	**-3.349,4**	**-3.149,3**	**-3.062,3**
	Bijstelling lopende begroting:	-1.837,6	478,0	563,3	942,7
1	*Netto effect mei- en septembercirculaire 2024 gemeentefonds*	*-2.331,7*	*95,1*	*84,0*	*335,1*
2	*Bijstelling gemeenschappelijke regelingen (exclusief prijsstijgingen)*	*-368,4*	*-326,8*	*-290,1*	*-241,1*
3	*Indexering leges en belastingen met inflatie*	*337,5*	*350,1*	*362,0*	*355,2*
4	*Voordeel rentedaling en liquiditeitenplan*	*1.010,6*	*834,9*	*849,6*	*900,6*
5	*Aanvullende kosten jeugdzorg (exclusief prijsstijgingen)*	*-738,6*	*-713,6*	*-713,6*	*-713,6*
6	*Inzet ruimte btw-compensatiefonds*	*500,0*	*500,0*	*500,0*	*500,0*
7	*Nieuw vijfjarig contract VIDAR*	*116,7*	*169,9*	*173,9*	*208,3*
8	*BUIG*	*-442,0*	*-442,0*	*-442,0*	*-442,0*
	Overige bijstellingen	*78,3*	*10,2*	*39,5*	*40,2*
	Begrotingsresultaat na bijstellingen lopende begroting	-3.003,8	-2.871,5	-2.586,1	-2.119,6

1. Netto effect mei- en septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Opschalingskorting (structureel voordelig)
De belangrijkste positieve uitschieter betreft het vervallen van de zogenaamde opschalingskorting. Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Sinds 2019 is een stand van de opschalingskorting bereikt van € 300 miljoen. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van € 675 miljoen, geschrapt. Voor de gemeente Beekdaelen betekent dat een voordelig effect van ruim 1 miljoen euro per jaar vanaf het jaar 2026.

Accres
De nieuwe financieringssystematiek (op basis van het meerjarig gemiddelde BBP in plaats van "trap op trap af systematiek") gaat al in per 1-1-2024 in plaats van 1-1-2027. Het nadeel compenseert het Rijk voor 2024 volledig, maar voor 2025 slechts voor de helft aan gemeenten. Dit betekent dat gemeenten in 2025 eenmalig € 675 miljoen minder algemene uitkering ontvangen dan was voorzien in de laatste circulaire.

Nominale compensatie
Het rijk geeft in de circulaires een compensatie voor toekomstige prijsstijgingen 2025 ten opzichte van 2024. De compensatie die wordt verstrekt bedraagt in de septembercirculaire 3,4%. Naar verwachting komt de prijsstijging op de jeugdzorg rond de 6% uit. De extra bijstelling die op dat onderdeel moet plaatsvinden heeft daarmee een nadelig effect op het begrotingsresultaat.

Uiteindelijk effect mei- en septembercirculaire
Geconcludeerd moet worden dat van het eerder geraamde voordeel als gevolg van het schrappen van de opschalingskorting in het jaar 2028 'slechts' € 335.000 resteert.

2. Bijstelling gemeenschappelijke regelingen
In de raadsvergadering van 11 juni jl. zijn diverse begrotingen en begrotingswijzigingen van verbonden partijen aan de gemeenteraad voorgelegd. Een groot deel van de stijging van de bijdragen kan de gemeente dekken door inzet van de stelpost die in de begroting is opgenomen voor loon- en prijsstijgingen. Voor zover de stijging daar niet door wordt veroorzaakt komen de hogere bijdragen ten laste van het begrotingsresultaat.

3. Indexering leges en belastingen met inflatie
De beheerders van het gemeentefonds rekenen met een prijsstijging van 3,4% voor het jaar 2025. Het is gebruikelijk dat de opbrengsten van de leges en van de lokale belastingen met hetzelfde percentage worden geïndexeerd. Dat leidt tot een stijging van de inkomsten met een bedrag van ruim € 350.000.

4. Voordeel rentedaling en liquiditeitenplanning

In de gemeentebegroting werd gerekend met een rente die hoger is dan de markrente op dit moment. Om die reden kunnen die rentekosten structureel worden afgeraamd met ongeveer € 900.000. Daarnaast is kritisch bekeken welke investeringen op welk moment kunnen worden gerealiseerd. De nieuwe planning leidt tot een extra incidenteel rentevoordeel in het jaar 2025.

5. Aanvullende kosten jeugdzorg
De kosten binnen Jeugdhulp zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Ook voor 2025 wordt een verdere kostenstijging verwacht. Er is sprake van een stijging in de kosten doordat het aantal jeugdigen in zorg een lichte stijging laat zien. De problematieken en ontwikkelingsachterstanden van jeugdigen zijn complex en nemen toe waardoor dit een verzwaring van de te leveren zorg met zich mee brengt. Dit zien we terug in zowel ambulante jeugdhulp als ook in verblijf. Denk aan: de Gesloten en Intensieve Klinische Jeugdhulp (GIK-J), Crisishulp en Leefhuizen. De bedoeling is dat de implementatie van de maatregelen opgenomen in de Hervormingsagenda Jeugd leidt tot een meer beheersbare kostenontwikkeling . De afbouw van residentiële jeugdhulp is één van de thema in de Hervormingsagenda Jeugd. Hiervoor worden we deels gecompenseerd met additionele middelen, die regionaal beschikbaar worden gesteld. Monitoring van de kostenontwikkeling is essentieel om goed sturing te kunnen geven binnen de Jeugdhulp.

6. Inzet ruimte btw- compensatiefonds
Gemeenten kunnen projecten indienen voor het btw- compensatiefonds. Ieder jaar wordt bekeken of de declaraties die gemeenten hebben ingediend bij het btw- compensatiefonds hoger of lager zijn dan van tevoren door het rijk ingeschat. Als meer wordt gedeclareerd dan vindt op macro- niveau een korting plaats in de algemene uitkering. Als er minder wordt gedeclareerd dan krijgen gemeenten extra geld in de algemene uitkering. In het jaar 2023 is geld over op het btw- compensatiefonds. De provincie staat toe dat het extra geld dat gemeenten hebben gekregen in het jaar 2023 structureel wordt geraamd.

7. Nieuw vijfjarig contract Vidar
Recentelijk is er een nieuwe Tripartiteovereenkomst afgesloten tussen GR Vidar WSW, Gemeente Sittard-Geleen en gemeente Beekdaelen voor de jaren 2025 t/m 2029. Als gevolg van een vereenvoudigde kosten-verdelingssystematiek alsmede een afname van het aantal WSW-medewerkers neemt de bijdrage af.

8. BUIG

Net als vrijwel alle Zuid-limburgse gemeenten ontvangt Beekdaelen in 2025 minder BUIG-uitkering van het Rijk. De bepaling van de hoogte van de BUIG-uitkering vindt sinds 2 jaar grotendeels plaats op basis van het zogenaamde objectief verdeelmodel.
Een belangrijke parameter in dit model is de bijstandskans op basis van huishoudkenmerk. Dit valt voor vrijwel alle Limburgse gemeenten nadelig uit. De te verwachten inkomsten BUIG 2025 liggen nu in lijn met de te verwachte uitgaven aan uitkeringen. Tot en met 2024 houdt de gemeente jaarlijks ongeveer € 0,5 miljoen over. De BUIG-inkomsten van het Rijk zijn in die jaren hoger dan de werkelijke uitgaven.

2.3.2 Nieuw beleid begroting 2025

De beleidsontwikkelingen waarvoor middelen worden gevraagd zijn in aantal beperkt. in de onderstaande tabel zijn deze vermeld (bedragen in duizenden euro's). Een nadere toelichting op het nieuwe beleid is opgenomen in de paragraaf 5.3.2 van de begroting.

Inventarisatie beleid (duizenden €)	§	Eenmalig	2025	2026	2027	2028
Verlichting op DeWeverplein in Nuth	5.3.2	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strategische grondaankopen	5.3.2	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruimen graven	5.3.2	40,0	0,0	18,0	18,0	18,0
Rentekosten			0,0	17,1	17,1	17,1
Totalen		560,0	0,0	35,1	35,1	35,1

2.4 Verbeteringsmaatregelen

Algemeen

Er bestaan diverse mogelijkheden om de financiële situatie van de gemeente te verbeteren. Deze paragraaf start met een opsomming van de inkomensverhogende maatregelen die wij willen doorvoeren. Vervolgens volgt een opsomming van de kostenbesparingen die worden voorgesteld.

2.4.1 Inkomstenverhogende maatregelen

Inkomstenverhogende maatregelen leiden tot een stijging van opbrengsten van bijvoorbeeld de lokale lasten of van leges. In de onderstaande tabel is samengevat welke van deze maatregelen wij doorvoeren in de begroting 2025. In hoofdstuk 6.3.3 is een nadere toelichting opgenomen.

Inkomstenverhogingen (bedragen in duizenden euro's)	2025	2026	2027	2028
Kostendekkend maken afvalstoffenheffing	400,0	400,0	400,0	400,0
Leges 75% kostendekkend maken	585,8	588,1	589,1	588,4
Inkomensafhankelijke bijdrage WMO (hbh)	0,0	250,0	250,0	250,0
OZB meer in lijn met inflatie (3,3% per jaar bovenop inflatie)	266,7	533,3	800,0	800,0
Verhogen toeristenbelasting tot tarieven in regio	163,0	163,0	163,0	163,0
Totaal bedrag inkomstenverhogingen	1.415,5	1.934,5	2.202,1	2.201,5

2.4.2 Uitgavenverlagende maatregelen

Een andere mogelijkheid om de gemeentefinanciën te verbeteren is het verlagen van de uitgaven. De afgelopen periode is kritisch bekeken welke budgetten beïnvloedbaar zijn, en of het acceptabel is om die budgetten te verlagen. In de onderstaande tabel zijn die besparingsmogelijkheden opgenomen (bedragen in duizenden euro's). Met het vaststellen van de begroting besluit de raad om de betreffende bezuinigingen door te voeren. In hoofdstuk drie van deze begroting worden de besparingen nader toegelicht. De exacte vindplaats is vermeld in de tabel.

Uitgavenverlagingen (bedragen in duizenden euro's)	§	2025	2026	2027	2028
Verminderen formatie	3.3.2	0,0	85,0	127,5	170,0
Stoppen met preventielessen jeugd en veiligheid	4.3.3	9,0	9,0	9,0	9,0
Verlagen budget muziekonderwijs met 10%	4.3.3	0,0	10,0	10,0	10,0
Verlenging afschrijvingstermijn wegrehabilitaties van 40 nr 60 jaar	5.3.4	170,2	227,2	258,4	291,9
Verlenging afschrijvingstermijn gebouwen van 40 nr 50 jaar	5.3.4	53,6	39,5	39,5	39,5
Hanteren restwaarde van 20% bij bedrijfsauto's	5.3.4	48,1	11,3	15,4	22,9
Totaal bedrag uitgavenverlagingen		280,9	382,0	459,8	543,2

Daarnaast is geïnventariseerd welke andere uitgavenverlagingen kunnen worden doorgevoerd die maatschappelijke gevolgen (kunnen) hebben. Deze zijn in de onderstaande tabel opgenomen (bedragen in duizenden euro's). Het betreft een informatieve

inventarisatie. De raad wordt via deze begroting niet gevraagd in te stemmen met de betreffende besparingen.

Nog uit te werken besparingen	§
Afschaffen bezorging reisdocumenten	3.3.3
Geen activiteiten meer in het kader van week van respect	4.3.4
Uitvoeringskosten participatiewet	4.3.4
Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau	5.3.5
Risicoregeling uniforme administratieve voorwaarden (UAV)	5.3.5
Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden	5.3.5
Halveren uitvoeringsbudget Duurzaamheid	5.3.5
Voordelen investeringen in duurzaamheid naar gemeente	5.3.5
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: DMJOP	5.3.5
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: accommodaties	5.3.5
Meer werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren	5.3.5
Bezuinigen op toekomstige projecten	5.3.5
Huidige ambtelijke capaciteit duurzaamheid tlv resterende middelen CDOKE	5.3.5
Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%	6.3.4

2.4.3 Tijdelijke maatregelen: inzet algemene reserve

In het verleden heeft de gemeente regelmatig ‘technische’ maatregelen doorgevoerd die uiteraard passen binnen de financiële spelregels die gelden. Zo zijn kapitaallasten betaald uit reserves en zijn afschrijvingstermijnen van activa verlengd. Het rijk biedt gemeenten sinds kort nog een nieuwe mogelijkheid om het begrotingsresultaat op een ‘technische’ wijze te verbeteren.

Het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) heeft namelijk de notitie ‘incidenteel – structureel’ vastgesteld waarin de mogelijkheden worden geschetst om incidentele middelen en overschotten in te zetten als structureel dekkingsmiddel. De notitie beschrijft dat vanaf nu het vrij aanwendbare deel van de reserves (dus exclusief het weerstandsvermogen van de gemeente) voor maximaal 10% per jaar mag worden ingezet als structureel dekkingsmiddel. Als voorwaarde daarbij geldt dat de solvabiliteit[1] van de gemeente niet minder mag bedragen dan 20%.

De reserve nog te bestemmen van de gemeente bedraagt, voordat een extra aanwending ten behoeve van het tekort plaatsvindt, afgerond € 13,8. Zoals beschreven mag hiervan maximaal 10% per jaar worden aangewend. Dat betekent dat deze oplossing kan leiden tot een maximale besparing van € 1,3 miljoen per jaar.

De inzet van de algemene reserve tbv de tekorten is een tijdelijke oplossing. Als de reserve niet meer toereikend is of als de solvabiliteit te ver daalt dan is dit geen oplossing meer. Bovendien zorgt de systematiek ervoor dat een relatief groot deel van de algemene reserve geblokkeerd is.

De omvang van de aanwending van de algemene reserve is afhankelijk van het nog resterende begrotingstekort. Dat begrotingstekort wordt gepresenteerd in het volgende hoofdstuk.

[1] De solvabiliteit van de gemeente is de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. Hoe lager de solvabiliteit, hoe hoger het vreemd vermogen van de gemeente. De solvabiliteit van onze gemeente bedraagt bij de begroting 2025 afgerond 56%.

2.5 Resultaat begroting 2025

Algemeen

Nadat de budgetten zijn bijgesteld, de kosten van het nieuwe beleid zijn opgevoerd, en de voordelen van de maatregelen zijn verwerkt ontstaat het nieuwe begrotingsbeeld. Dat ziet er als volgt uit (bedragen in duizenden euro's):

Begrotingsresultaat 2025-2028 (in duizenden €)	2025	2026	2027	2028
Resultaat eerste burap 2024	-1.166,3	-3.349,4	-3.149,3	-3.062,3
Bijstelling lopende budgetten	-1.837,6	478,0	563,3	942,7
Nieuw beleid begroting 2025	0,0	-35,1	-35,1	-35,1
Maatregelen	1.696,4	2.316,4	2.661,9	2.744,7
Aanwending algemene reserve	1.307,4	0,0	0,0	0,0
Begrotingsresultaat 2025-2028	0,0	-590,1	40,8	590,0

Nadat alle maatregelen zijn doorgevoerd resteert naar de huidige inzichten alleen nog een tekort in het jaar 2026. Daarbij dient te worden bedacht dat nog een aantal beleidsontwikkelingen op ons afkomen die grote financiële gevolgen hebben. Als die bij het begrotingsbeeld worden betrokken dan ontstaan relatief grote meerjarige tekorten. In paragraaf 6 van dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

2.6 Toekomstige ontwikkelingen die geld gaan kosten

Algemeen

Dit hoofdstuk gaat in op de beleidsinitiatieven met een financiële impact die, na de vaststelling van de begroting, via aparte voorstellen aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Onderstaand treft u een overzicht aan van het betreffende beleid (bedragen in duizenden euro's). Voor de goede orde wijzen wij erop dat hier geen besluitvorming over wordt gevraagd. Het overzicht is derhalve puur informatief 1).

Toekomstige ontwikkelingen met financiele impact	§	Jaar	Eenmalig (D)	Dekking (E)	Netto (D-E)	2025	2026	2027	2028
Onderwijshuisvesting school middengebied	4.3.2	2025	6.600,0	6.600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onderwijshuisvesting school Puth	4.3.2	2027	4.300,0	4.300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen	4.3.2	2024	750,0	0,0	750,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitrol pilot straatcoaches	4.3.2	2026	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	100,0
Uitrol pilot buurtgezinnen	4.3.2	2026	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0
Meerjarig onderhoud culturele kunstwerken	5.3.3	2024	0,0	0,0	0,0	0,0	18,0	18,0	18,0
Cofinanciering centrumplan Schimmert	5.3.3	2024	250,0	0,0	250,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid	5.3.3	2025	pm	pm	pm	700,0	700,0	700,0	700,0
Uitbreiding standplaatsen woonwagens	5.3.3	2025	320,0	0,0	320,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renovatie verduurzaming Bloemenbuurt Schinveld	5.3.3	2025	1.000,0	1.000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ontwikkelplan Nuth	5.3.3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Gemeentehuis Beekdaelen	6.3.2	2027	17.308,0	5.000,0	12.308,0	0,0	0,0	206,8	206,8
Totale rentekosten bovenstaande projecten						30,5	272,1	272,1	778,6
Totalen			30.528,0	16.900,0	13.628,0	730,5	1.110,1	1.316,9	1.823,4

[1] ten behoeve van het inzichtelijk maken van de kosten voor het gemeentehuis Beekdaelen is het krediet weer opgevoerd dat de gemeenteraad in de raadsvergadering van 23 april 2024 onder het agendapunt 'huisvesting gemeentelijke organisatie' heeft laten vrijvallen. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat de status quo- variant eveneens leidt tot meerkosten in verband met noodzakelijke investeringen.

2.7 Reëel en structureel evenwicht

Berekening

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van structureel evenwicht dient het begrotingsresultaat gecorrigeerd te worden voor incidentele lasten en baten. Voor een specificatie van de incidentele lasten baten wordt verwezen naar de bijlage "Overzicht van incidentele baten en lasten".

Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingsresultaat	0,0	-590,1	40,8	590,0
Correctie incidentele lasten en baten	3.027,4	0,0	0,0	0,0
Resultaat na correctie incidentele lasten en baten	**3.027,4**	**-590,1**	**40,8**	**590,0**

2.8 Reserves en voorzieningen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de reserves en voorzieningen van de gemeente Beekdaelen voor het begrotingsjaar 2025. Voor het jaar 2025 worden de mutaties beschreven van achtereenvolgens de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Voor een meerjarig overzicht wordt verwezen naar de bijlage 'staat van reserves en voorzieningen'.

Het deel van de reserves waar de gemeente nog vrij over kan beschikken bedraagt naar de huidige inzichten afgerond € 12,5 miljoen ultimo 2025. Daar is de afgelopen jaren flink op ingeboet. Mede gelet op de grotere opgaven in de toekomst komt de reservepositie ernstig in gevaar. Dat in combinatie met de tekorten die eerder zijn beschreven in de paragraaf 'begrotingsresultaat en vermogen' maakt dat de gemeente nog behoedzamer dan normaal moet omgaan met nieuwe initiatieven die aanvullende middelen kosten.

Algemene reserve

De algemene reserves van de gemeente bestaat uit de reserve weerstandcapaciteit en de reserve nog te bestemmen. De algemene reserves worden nu toegelicht.

- *Reserve weerstandscapaciteit*
  Beleid over de omvang van de reserve weerstandscapaciteit ligt vast in de nota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen. De omvang van deze reserve is gekoppeld aan de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen.

- *Reserve nog te bestemmen*
  Deze reserve kent weliswaar een bufferfunctie maar hoeft bij een toereikende reserve weerstandscapaciteit niet als zodanig te functioneren. De reserve is daarom vrij besteedbaar.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025
Reserve weerstandscapaciteit	4.402,0	210,4	-	4.612,5
Reserve nog te bestemmen	14.036,0	25,6	1.577,8	12.483,8
Totaal algemene reserve	**18.438,1**	**236,1**	**1.577,8**	**17.096,3**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen:

In de paragraaf weerstandsvermogen is becijferd welk bedrag in de reserve weerstandscapaciteit moet worden gestort om de in de genoemde paragraaf onderkende risico's te kunnen ondervangen.

Op 8 oktober 2019 is het raadsvoorstel verduurzamen gemeentelijke gebouwen aangenomen. De toevoeging aan de reserve nog te bestemmen komt voort uit dit raadsvoorstel en betreft de terugbetaling van verstrekte duurzaamheidsleningen.

Onttrekkingen:

De reserve nog te bestemmen neemt af met € 1,577 miljoen. Van dit bedrag wordt € 1,3 miljoen aangewend om de begroting 2025 sluitend te maken. Verder wordt € 210.000 toegevoegd aan de reserve weerstandscapaciteit. Tenslotte wordt € 60.000 toegevoegd aan de bruteringsreserve. De bruteringsreserve wordt aangewend ter dekking van kredieten die in deze begroting worden gevoteerd.

Bestemmingsreserves

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2025 € 64,7 miljoen.

Bestemmingsreserve (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025
Bruteringsreserve	48.853,5	60,0	4.795,7	44.117,8
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.009,2	-	-	2.009,2
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	324,6	-	4,7	319,9
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	549,9	-	-	549,9
Reserve prijstijging projecten	1.469,6	-	-	1.469,6
Reserve onderwijshuisvesting	10.640,0	3.500,0	167,0	13.973,0
Totaal bestemmingsreserves	**64.662,7**	**3.560,0**	**4.967,4**	**63.255,3**

Gedurende 2025 nemen de bestemmingsreserves per saldo af met € 1,2 miljoen. De geraamde aanwendingen zijn groter dan de geraamde toevoegingen. De belangrijkste toevoegingen en aanwendingen worden hieronder toegelicht.

Toevoegingen

Bruteringsreserve
De bruteringsreserve wordt verhoogd met € 60.000 ten laste van de reserve nog te bestemmen.

Reserve onderwijshuisvesting
Aan de reserve onderwijshuisvesting wordt in 2025 € 3,5 miljoen toegevoegd om de toekomstige onderwijshuisvesting te kunnen financieren. De besluitvorming hierover heeft al in eerdere begrotingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

Bruteringsreserve
Om kapitaallasten te dekken wordt de bruteringsreserve voor € 4,8 miljoen aangewend.

Geclaimde reserve

Voor de periode 2023 tot en met 2027 wordt de wensbus gesubsidieerd ter hoogte van het verwachte exploitatietekort. Hiermee wordt de wensbus financieel ondersteund om de functie ter invulling van een algemeen voorliggende vervoersvoorziening in stand te houden. Binnen het beschikbare budget wordt in in de periode 2023-2024 € 54.600 gereserveerd via een toevoeging aan de geclaimde reserve. Voor de periode 2025 tot en met 2027 vindt een aanwending plaats.

Reserve onderwijshuisvesting

De reserve wordt aangewend om de huur van tijdelijke leslokaalunits te bekostigen.

Voorzieningen

Onderstaand treft u een overzicht aan van de voorzieningen.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025
Voorziening pensioenen wethouders	1.211,8	-	-	1.211,8
Voorziening openbare verlichting	546,0	205,0	-	751,0
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.511,7	1.013,5	878,7	2.646,5
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	292,7	173,5	-	466,1
Voorziening riolen	4.734,7	-	451,1	4.283,6
Voorziening onderhoud wegen	4.441,5	1.793,6	299,1	5.936,1
Voorziening civiele kunstwerken	251,3	6,0	6,0	251,3
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	404,6	135,0	-	539,6
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	328,3	-	-	328,3
Voorziening spaarverlof	100,1	-	-	100,1
Voorziening afvalverwerking	663,7	-	330,0	333,7
Voorziening rehabilitatie wegen	0,1	-	-	0,1
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	5.116,6	-	-	5.116,6
Totaal voorzieningen	**20.630,3**	**3.326,6**	**1.964,8**	**21.992,1**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen
Aan diverse voorzieningen worden bedragen toegevoegd die, op grond van onderhoudsplannen, de komende jaren nodig zijn om onderhoud te kunnen plegen aan kapitaalgoederen. Het gaat om de voorziening openbare verlichting, de voorzieningen onderhoud gebouwen, de voorziening civiele kunstwerken en de voorziening wegen. Voor oninbaarbaarheid van belastingdebiteuren wordt € 135.000 toegevoegd.

Onttrekkingen
Voor onderhoud gebouwen, wegen en civiele kunstwerken wordt respectievelijk € 878.000, € 299.000 en € 6.000 aangewend. De aanwendingen stroken met de onderhoudsplannen die voor de kapitaalgoederen zijn opgesteld.

Om de lastenstijging van de afvalstoffenheffing te dempen wordt de voorziening afvalverwerking voor € 330.000 aangewend.

Het saldo op de exploitatiebudgetten voor riolering wordt geëgaliseerd door de voorziening riolen voor een bedrag van € 451.100 aan te wenden.

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid

3.1 Inleiding

Anders besturen

Om tot de beste plannen en uitvoering te komen, werken wij aan een bestuurscultuur die gebaseerd is op collegiaal bestuur, op samenwerken en samen leren, en zeker ook om dit met onze inwoners te doen. We staan ten dienste van onze inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere partners. Het college is toegankelijk, zichtbaar en geïnformeerd. We communiceren helder en transparant over wat wel en niet kan, zodat iedereen weet wat er verwacht kan worden. We werken met elkaar samen op basis van gelijkwaardigheid en we investeren in elkaar. We nemen elkaar serieus en luisteren goed naar elkaar en denken met de ander mee. We houden vast wat goed gaat en staan open voor vernieuwing; met respect voor elkaars verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

Burgerparticipatie

Het is wenselijk om bewoners en belanghebbenden in een vroeg stadium bij beleidsvorming te betrekken en om het draagvlak voor beleid te vergroten en de kennis in de samenleving te benutten. Hiertoe is de participatieverordening op 1 juli 2023 in werking getreden. Dat begint met duidelijke communicatie en informatievoorziening over wat er speelt. Hierbij hoort ook het actief benaderen van onze inwoners met een luisterende houding en terugkoppeling over wat er is gebeurd met de ingewonnen informatie bij het formuleren van het definitieve beleid.

De afgelopen vijf jaar hebben wij de eerste stappen gezet inzake Burgerparticipatie. In de komende jaren continueren wij de burgerinitiatief- en de duurzaamheidstafel, Beekdaelen B(l)oeit!, waarbij burgers zelf initiatieven op het vlak van actieve burgerinitiatieven en innoverende duurzaamheidsprojecten kunnen subsidiëren. Vanaf 1 juli 2023 is hier het uitdaagrecht/right to challenge aan toegevoegd.
Sinds het ontstaan van de nieuwe gemeente is geïnvesteerd in een gebied georiënteerde aanpak binnen Beekdaelen. Denk hierbij bv. aan het masterplan Schinveld, de gebiedsontwikkeling De Gijselaar, het ontwikkelplan Nuth en de Nuinhofwijk. Hierbij zijn diverse participatieve initiatieven ontstaan en is samen met ondernemers en burgers een gebiedsontwikkeling op gang gebracht.

Een ander instrument om invulling te geven aan burgerparticipatie is de ontwikkeling van dorpsplannen. Besloten is om dit proces vorm te geven door gebruik te maken van objectieve data. Hiermee kunnen aandachtspunten per kern of zelfs per deelgebied in een kern zichtbaar gemaakt worden, waardoor het mogelijk is om interventies daar in te zetten waar deze het grootste effect zullen hebben. Door de gemeente worden gebiedsanalyses (foto’s) opgesteld op basis van de beschikbare data. De afgelopen periode is gewerkt aan het verzamelen van openbare en niet direct openbare (gemeentelijke) data op het gebied van armoede en participatie, gezondheid, jeugdhulp, Wmo en mantelzorg, eenzaamheid, verenigingsleven, vrijwilligerswerk en veiligheid. Deze data worden gecombineerd met data vanuit de fysieke leefomgeving, waarbij thema’s als wonen (aansluiting op woonvisie), verkeer, waardering buitenruimte, natuur en recreatie aan bod komen.

Een projectleider gaat aan de slag met de gebiedsanalyses, het bespreken van de analyses met de kernen, het samen met communicatie opzetten van een communicatietraject, het organiseren van de open uitvragen richting de kernen + het bewerkstelligen van de

vertaalslag naar burgerinitiatieven en het op basis van dit alles opstellen van dorpsplannen, te beginnen met Schimmert en Doenrade. De raad zal in 2025 regelmatig meegenomen worden in het proces.

Vanaf 2024 zijn er 2 fte dorpscoördinatoren structureel in dienst van de gemeente. De dorpscoördinatoren worden gemeente breed ingezet en werken nauw samen met ketenpartners zoals maatschappelijk werk, welzijnswerk en jeugd- en jongerenwerkers, boa's en straatcoaches.

Dienstverlening en communicatie

Onder dienstverlening verstaan wij al onze contacten met inwoners, ondernemers en bezoekers via onze dienstverleningskanalen (website, telefonie, post, e-mail of persoonlijk op afspraak). Beekdaelen maken we samen: digitaal waar mogelijk en persoonlijk waar nodig. Wij zorgen voor persoonlijk contact als dit leidt tot beter resultaat. Juist deze menselijke maat van dienstverlening waarmee wij het verschil kunnen maken verliezen wij in een digitaliserende omgeving niet uit het oog. Waar op een innovatieve manier diensten aangeboden kunnen worden, wordt dit opgepakt.

We werken toe naar passende dienstverlening voor elke Beekdaelenaar: klantgericht, dichtbij, duidelijk en transparant. Beekdaelen is als gemeente relatief groot qua oppervlakte, maar voelt toch vertrouwd en nabij. In een omgeving waarin wij taken uitbesteden, is en blijft onze ambitie om hét aanspreekpunt te zijn. Wij zijn de regisseur en verbindende schakel. Hierbij vinden wij betrokkenheid en participatie in onze dienstverlening belangrijk en het hebben van een transparante en open werkwijze. Dit betekent zowel onze organisatie hierop inrichten als continu in verbinding staan met inwoners, ondernemers en andere doelgroepen. We zetten dan ook in 2025 in op het verder ontwikkelen van onze communicatie en dienstverlening. Hierbij zorgen we enerzijds dat de basis op orde is en blijft en anderzijds dat er projectmatig gewerkt wordt aan de ontwikkeling van onze communicatie en dienstverlening.

Strategische personeelsplanning

De wereld om ons heen is constant in beweging. Onze interne organisatie moet hierop inspelen door wendbaar en toekomstbestendig te zijn. Om de kwaliteit van de dienstverlening aan onze burgers en de opgaven en ambities waar we voor staan, nu en in de toekomst, waar te kunnen maken vindt er een continue afstemming plaats tussen de koers van de organisatie en sturing op de samenstelling van ons personeelsbestand. We maken het verschil tussen het benodigd en beschikbaar personeel in de toekomst, zowel in kwaliteit als kwantiteit, heel concreet en sturen op basis van de uitkomsten proactief op de bezetting van functies en de inzet van HR-beleid en instrumentarium. Hierdoor blijft de slagkracht van de organisatie behouden. Waar nodig investeren we gericht in opleiding en ontwikkeling waardoor kennis, continuïteit en innovatie geborgd zijn. Dit is een geheel en vormt een doorlopend en cyclisch planningsproces.

Openbare orde en veiligheid

Veiligheid is een belangrijk aspect in de leefomgeving in onze kernen. Diverse vormen van overlast, high impact crimes en ondermijning hebben inbreuk op het subjectieve

veiligheidsgevoel van de burgers. Op de eerste plaats zetten we in op preventie en een multidisciplinaire aanpak in de interventieteams en maken we indien nodig gebruik van de diensten van het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad. Ook zetten wij in op preventie van digitale criminaliteit door het verhogen van de weerbaarheid van inwoners.

Met de Parkstadgemeenten, politie en het openbaar ministerie werken wij regionaal samen. Ook zetten we specifiek in op de verdere intensivering van de integrale aanpak van de georganiseerde criminaliteit binnen onze politieregio, zoals de regio brede toepassing van de Integrale Ondermijningsbeelden, de integrale casusaanpak via de Ondermijningstafels en het operationeel maken van een Regionaal Interventie Team dat ondersteund wordt door een regionaal Informatieknooppunt en (gezamenlijke) preventie (campagnes). Ook de meervoudige aanpak van ondermijning in de Beekstraat in Schinveld krijgt- mede via de uitvoering van de regiodeal Parkstad- prioriteit.

Op het gebied van toezicht & handhaving focussen wij ons meer op projectmatig werken. Dit betekent dat in bepaalde periodes onze aandacht meer is gericht op bepaalde thema’s, zoals schoolroutes, blauwe zones en hondenpoep, in plaats van enkel fixi-meldingen.

3.2 Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente waar gemeenschap en gemeente samen optrekken en onderling verbonden zijn. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Beekdaelen bestaat uit 15 kernen met hun eigen identiteit; een goed instrument om maatwerk per kern te realiseren of te actualiseren is het in samenwerking met de burger opstellen van dorpsontwikkelingsplannen.

- Wij gaan uit van korte lijnen tussen inwoners en overheid en een goede samenwerking tussen inwoners, raad, college en werkorganisatie.

- Goede communicatie, samenwerking en feedback leiden tot een optimale dienstverlening, die digitaal is waar mogelijk en persoonlijk waar nodig.

- Gemeente Beekdaelen is een prettige werkgever, waar mensen zich kunnen blijven ontwikkelen, ideeën worden gewaardeerd en in een goed samenspel een bijdrage aan de samenleving wordt geleverd.

- Inzake de openbare orde en veiligheid zetten we in op het vergroten van zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid en op bestrijding en voorkómen van ondermijning.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.3.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid'

Dienstverlening

In de dagelijkse uitvoering van onze baliedienstverlening vindt er een piek plaats in de aanvragen van reisdocumenten. Dit heeft te maken met de geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten die in 2014 is aangepast van 5 naar 10 jaar. Veel mensen zullen hun documenten vernieuwen en hierdoor neemt de drukte aan onze balies toe. Deze piek wordt gecombineerd met toenemende strengere regelgeving om fraude tegen te gaan en de integriteit van Nederlandse paspoorten en identiteitskaarten te waarborgen. Op dit moment bezorgen wij nog als service de reisdocumenten bij inwoners thuis. Zodra de toeloop vermindert kan dit vanuit kosten perspectief worden heroverwogen.

Gelijktijdig werken wij projectmatig aan de kwaliteitsverbetering van onze dienstverlening. Door doorlopend te investeren in vaardigheden van medewerkers, maar ook in processen en systemen bouwen wij verder aan onze interne en externe dienstverlening. Juist hierbij zien wij dat digitalisering, besluitvorming op basis van meer data en het inzetten van AI er toe kan leiden tot verandering van functies.

Beleidsregel Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob)

De reikwijdte (zgn. toepassingsbereik) van de wet Bibob is uitgebreid (o.a. op het gebied van de ‘vastgoedtransacties’, ‘aanbestedingen’, ‘subsidies’, ‘onderzoek’ ‘omgevingswet’ en ‘informatiedeling’) in het kader van de bestrijding van criminaliteit.
Bij de herziening van het bibob-beleid wordt onderzocht of en in hoeverre deze uitbreiding van integriteitsonderzoeken bij onze dienstverlening dient te worden toegepast. Uitbreiding is slechts aan de orde indien onderzoek naar criminogeniteit dat aannemelijk maakt. Daarnaast is beschikbare capaciteit ook een afwegingskader binnen deze autonome taak.

De Limburgse norm

Op 26 oktober 2023 is tijdens het Informerend Riec Overleg (IRO) door alle burgemeesters van de 31 Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg en het Waterschap de ‘Limburgse Norm, handreiking voor een weerbare overheid’ aangenomen.

De Limburgse Norm is een gezamenlijk afgesproken niveau voor een weerbare overheid. Het biedt gemeenten, de provincie en het Waterschap handvaten om de weerbaarheid in hun eigen organisatie te bekijken en te versterken. Bestuurlijke weerbaarheid zorgt ervoor dat een gemeente als organisatie zowel haar bestuurders, ambtenaren als inwoners zoveel mogelijk probeert alert te maken en te beschermen tegen ondermijnende criminaliteit.

De Limburgse norm is een groeimodel. De handreiking bestaat uit verschillende normen die vervolgens zijn onderverdeeld in specifieke thema’s. Er worden aanbevelingen gedaan om te werken aan: bewustwording rondom ondermijning, integriteit, een veilige werkomgeving, een veilige publieke taak, de informatiepositie in combinatie met informatiebeveiliging,

ondermijningsbeleid, handhaving en communicatie. De komende periode worden de aanbevelingen binnen onze organisatie uitgevoerd.

1.2.3.3.2 Uitgavenverlagingen die geen of beperkt maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting)

Verminderen formatie
Binnen een aantal teams zijn in de afgelopen periode flinke efficiencyslagen gemaakt (o.a. van papier naar digitaal).

1.3.3.3.3 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026)

Afschaffen bezorging reisdocumenten
Op dit moment worden reisdocumenten gratis bezorgd. Er kan voor worden gekozen de bezorging af te schaffen. Dat leidt enerzijds tot een besparing van de bezorgkosten. Anderzijds is sprake van meerkosten wegens het feit dat een formatie-uitbreiding nodig is in verband met een toename van de baliebezoeken. Het voorstel is om vanaf het jaar 2028 te stoppen met de bezorging in verband met de huidige piek in de aanvragen van de documenten.

3.4 Het programma in beeld

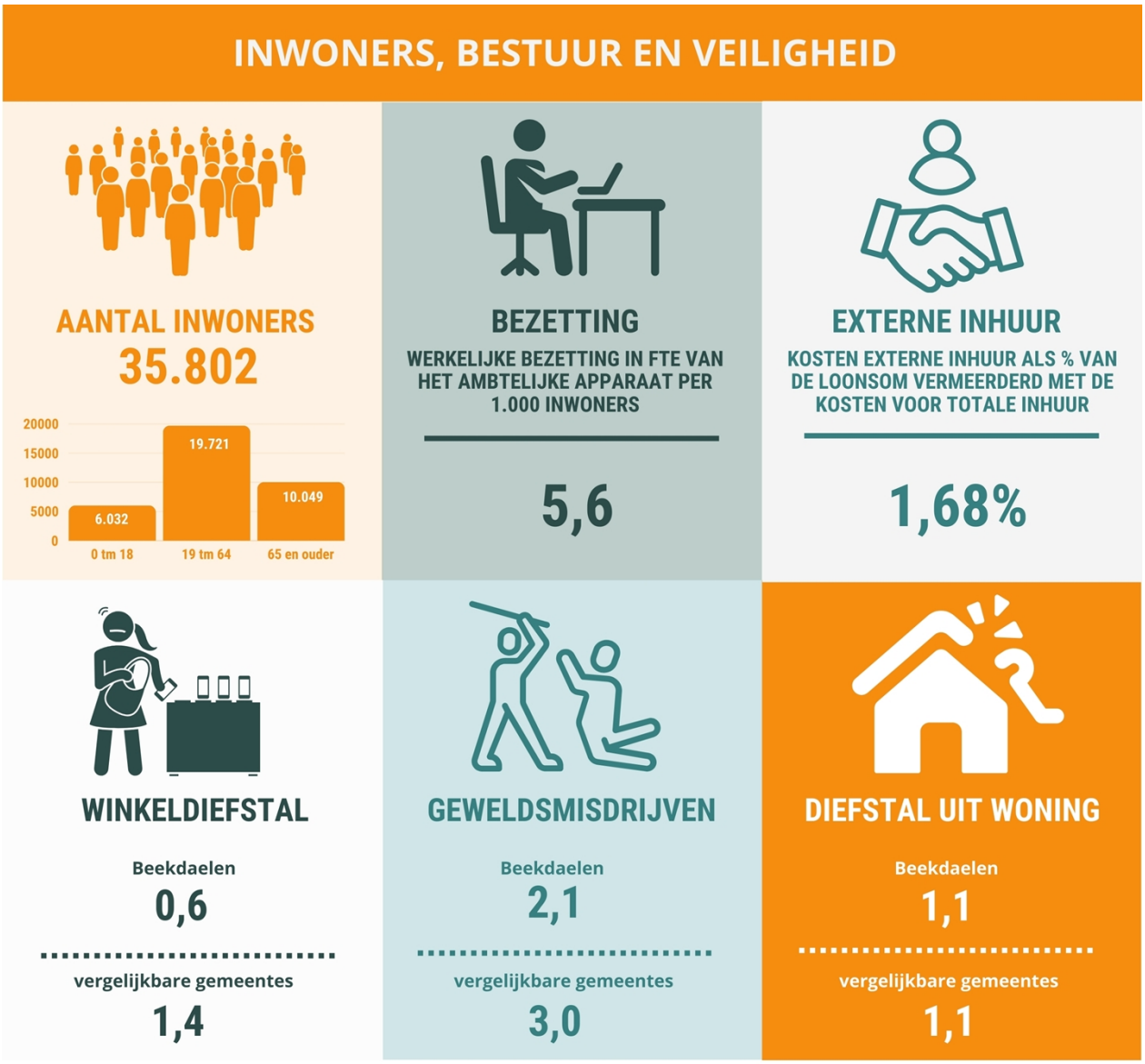

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

3.5 Wat gaat het programma kosten?

Inwoners, bestuur en veiligheid (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-1.884	-1.873	-1.952	-1.873
0.2 burgerzaken	-1.000	-1.154	-1.302	-997
0.4 overhead	-9.541	-9.380	-9.098	-9.033
1.1 crisisbeheersing en brandweer	-3.109	-3.110	-3.107	-3.104
1.2 openbare veiligheid	-1.697	-1.595	-1.581	-1.577
totale lasten	-17.232	-17.112	-17.041	-16.584
baten per taakveld:				
0.2 burgerzaken	709	836	934	697
0.4 overhead	27	27	27	27
1.1 crisisbeheersing en brandweer	86	86	86	86
1.2 openbare veiligheid	1	1	1	1
totale baten	824	951	1.049	812
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-16.407	-16.161	-15.991	-15.772
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	465	349	99	69
Saldo resultaatbestemming	465	349	99	69
Resultaat programma	-15.942	-15.813	-15.893	-15.703

4. Programma 2 | Sociale leefomgeving

4.1 Inleiding

Gezond Beekdaelen

Om te bevorderen dat onze inwoners zo weinig mogelijk zorg nodig hebben en zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen verblijven, zetten we verder in op preventie onder de noemer 'Positieve Gezondheid Beekdaelen' Vanuit SPUK-GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord).
Positieve Gezondheid is een brede kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, kwaliteit van leven, zingeving, meedoen, dagelijks functioneren. Door het in kaart brengen van de situatie vanuit Positieve Gezondheid benaderen we gezondheid in de breedte en kijken we niet alleen meer naar het oplossen van klachten. De focus wordt gelegd op het krachtige en gezonde deel van de inwoner, zonder daarbij het probleem uit het oog te verliezen. Het geeft de inwoner en professional inzicht op welke levensgebieden de inwoner stappen kan en wil zetten om problemen op te lossen en de veerkracht en eigen regie te herpakken. In het contact met de inwoner staat hetgeen de inwoner wèl kan centraal. We zetten daarbij in op het versterken van de leefomgeving en het sociale netwerk, zodat er een balans is tussen draagkracht en draaglast.

Beekdaelen kent veel laagdrempelige voorzieningen waar mensen terecht kunnen voor activiteiten, ontmoeting (Hoeskamers) en advies met als doel dat inwoners op eigen kracht actief blijven en niet terecht komen in levenssituaties die tot zorgvragen leiden.

Het vrijwilligerswerk en de eerstelijnsvoorzieningen, zoals het maatschappelijk werk (GRIB) en de cliëntondersteuning, zijn goed ontwikkeld in Beekdaelen. Samen met onze partners kijken wij naar de specifieke situatie (de vraag achter de vraag) van inwoners en leveren zoveel mogelijk maatwerk. Een snelle start van de benodigde zorg is belangrijk om te voorkomen dat mensen dieper in de problemen raken. Als we daar invloed op kunnen uitoefenen in lokaal of regionaal verband doen we dat. We geven onze professionele en vrijwilligersorganisaties ruimte en vertrouwen en maken afspraken om met de ingezette gemeenschapsgelden optimale (zowel kwantitatieve als kwalitatieve) resultaten te halen zonder onnodige bureaucratie. We stimuleren het werken in de geest van de regels in plaats van een rigide toepassing van de regels.

Decentrale taken: participatie - jeugd - Wmo

Gemeenten, de zorgsector en de gemeenschap staan als gevolg van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, bezuinigingen en de enorme grote druk op de zorgconsumptie voor grote uitdagingen in het sociaal domein. Om het sociaal domein beheersbaar en betaalbaar te houden hebben wij in de in 2023 en 2024 afgesloten nieuwe contracten met onze professionele partners een gezamenlijke visie en doelen opgenomen zoals: normalisering, van individueel naar collectief, innovatie en integraliteit. Wij gaan samen met onze partners de Sociale basis versterken. De "sociale basis" verwijst naar het geheel van voorzieningen, netwerken, en relaties in Beekdaelen die mensen ondersteunen in hun dagelijks leven, en die bijdragen aan hun welzijn, participatie, en sociale cohesie.
Om integraal beleid verder te ontwikkelen zijn wij in 2024 begonnen om betrouwbare openbare en interne data, vanuit de jeugdzorg, Wmo, participatie en maatschappelijk werk integraal / gestapeld per kern /wijk / buurt in kaart te brengen.
Op basis van deze data welke begin 2025 volledige beschikbaar zijn, zijn wij in staat om:

- te analyseren in welke mate bepaalde uitdagingen in welke wijken en buurten spelen;
- het bestaande beleid integraal te evalueren en bij te stellen;
- samen met onze partners het ondersteuningsaanbod voor inwoners beter / integraal af te stemmen;
- op de juiste (scherpe) wijze contractmanagement uit te voeren;

Het integrale beleid zal in de basis in ieder geval het onderstaande bevatten:
- Ons participatiebeleid is gericht op het weer gaan werken voor degenen die dat kunnen en op een warmhartig armoedebeleid gebaseerd op de menselijke maat.
- We voeren een actief (preventief) jeugdbeleid met lokale inspanningen gericht op gezondheidsbevordering, opvoedingsondersteuning en het voorkomen van leer- en ontwikkelachterstanden.
- Elke inwoner in de gemeente Beekdaelen telt mee en kan rekenen op enigerlei vorm van (Wmo / jeugd e.a.) ondersteuning van de gemeente indien daar noodzaak toe is. Hierbij werken wij ook vanuit het gedachtegoed Positieve gezondheid.
- Wij voeren breed het maatschappelijk gesprek over normaliseren en daarmee het besef dat onzekerheid en verschil er mag zijn en bij het leven hoort. Onze inspanningen richten zich dan ook op het mogelijk maken dat inwoners samen met hun netwerk op eigen kracht valkuilen of hulpvragen aankunnen en daarmee het probleemoplossend vermogen wordt versterkt.

In het kader van de Hervormingsagenda Jeugd zijn er diverse taakstellingen en bezuinigingen waaraan gemeenten moeten voldoen. Een aantal van deze maatregelen vereist echter aanpassingen op rijksniveau of binnen de regionale samenwerking, waardoor de uitvoering ervan momenteel niet volledig in onze directe invloedssfeer ligt. Zo is bijvoorbeeld de beoogde bezuiniging op de reikwijdte van de jeugdhulp een maatregel die pas mogelijk is wanneer het Rijk door middel van een wetswijziging de voorwaarden hiervoor wijzigt. De vereenvoudiging van productcodes is een voorbeeld van een taak die bij Jeugdhulpregio Zuid-Limburg ligt, waarin de centrumgemeente Maastricht een coördinerende rol vervult. Vanuit onze gemeente zien wij erop toe dat de regio voortvarend aan de slag gaat hiermee en dragen wij bij waar nodig om de voortgang te waarborgen. We volgen nauwgezet de landelijke ontwikkelingen en de taken die bij het Rijk liggen.
Voor wat betreft de maatregelen waar we als gemeente Beekdaelen zelf invloed kunnen uitoefenen stellen we momenteel een Toekomstperspectief Sociaal op voor 2025-2028, waarin wij strategisch vooruitkijken naar de noodzakelijke aanpassingen binnen het brede sociaal domein van Beekdaelen. Maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd zoals komen tot stevige lokale (wijk)teams, normaliseren en het invoeren Doorbraakmethode worden opgenomen in het Toekomstperspectief Sociaal en het bijbehorende implementatieplan. We anticiperen tevens op de toekomstige wijzigingen die door het Rijk of de Jeugdhulpregio worden doorgevoerd. We blijven in overleg met betrokken partijen om tot een werkbare en verantwoorde uitvoering van de hervormingen te komen.
In Q1-2025 zullen wij de raad informeren over het Toekomstperspectief Sociaal en bijbehorend Implementatieplan.

Vitale kernen: onderwijs - cultuur - sport - verenigingen

Integraal huisvestingsplan
Op basis van het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs in Beekdaelen wordt er gewerkt aan de realisatie van het kindcentrum in Amstenrade en is de locatiestudie voor de kindvoorziening middengebied afgerond. De keuze is gemaakt om te ontwikkelen in Merkelbeek op de plek/of in de directe omgeving van de huidige school in Merkelbeek. Daarmee wordt er gewerkt aan het toekomstbestendig maken van de leeromgevingen passend bij onze kinderen in Beekdaelen. In het kader van de samenwerking in het

Middengebied Zuid- Limburg voeren we binnen de thematische samenwerkingslijn Vitale Samenleving het project Gezonde Groene School uit. Hiermee brengen we een beweging op gang waarin gezond leven (uit de groene omgeving) en meer beweging (in de groene omgeving) de standaard worden voor kinderen, ouders en maatschappelijke partners. In 2024 zijn wij gestart met een aantal projecten zoals het vergroenen van schoolpleinen met een educatief karakter en dit zal verder ook in 2025 voorgezet worden.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
De gemeente ontvangt tot schooljaar 2024/2025 Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen van het Rijk. De gemeente heeft op basis van een schoolscan met scholen en kind partners een verdeling gemaakt van deze NPO-middelen. Daarbij wordt ingezet op projecten en/of programma's die de doorlopende leerlijn van 0-12 jaar ondersteunen en die ondanks incidentele inzet toch duurzaam effect sorteren met als doel om de gevolgen van de coronacrisis (achterstanden) op te vangen. De eisen die door de gemeente gesteld zijn aan de inzet zijn dat de middelen enkel op groepsniveau, niet op individueel kindniveau, een bijdrage leveren aan de bekwaamheid van de leerkracht/pedagogisch medewerker, dat de inzet gezamenlijk uitgevoerd wordt op school én de voorschoolse partner. Deze extra inzet eindigt na schooljaar 2024/2025. Vanuit de Lokale Educatie Agenda (LEA) lopen op dit moment inhoudelijke gesprekken om de inzet vanuit de NPO-middelen (deels) te continueren voor de scholen en kinderopvang.

Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)
Beekdaelen voert een actief onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Alle kinderen verdienen een goede start van hun schoolcarrière. Deze vormt immers een belangrijke basis voor een gezond en gelukkig leven.
Het OAB is in oktober 2024 geactualiseerd in nauwe samenwerking met de lokale VVE kinder- en peuter opvangaanbieders het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Vanuit het project Beekdaelen Hard Voor Taal (BHvT) waar ook de gemeente zitting in nam zijn er (werk)afspraken en documenten opgeleverd in afstemming met het werkveld. Deze afspraken en documenten zijn geïntegreerd in het nieuwe beleidsplan. Om meer kansengelijkheid te creëren en nieuwkomers zich zo optimaal mogelijk laten ontwikkelen in Beekdaelen is er ondersteuning nodig op nieuwkomersonderwijs, deze afspraken doelstellingen zijn nieuw opgenomen in het OAB.
Met de (VVE) kind partners uit de gemeente Beekdaelen is een overlegcyclus geïmplementeerd waar onderwijs, jeugdgezondheidszorg, peuter en kinder-opvangorganisaties en gemeente elkaar in diverse overleggen regelmatig ontmoeten en waar (OAB)afspraken worden geëvalueerd en daar waar nodig worden bijgesteld. De gemeente Beekdaelen komt periodiek bij elkaar voor ambtelijk overleg inzake OAB/VVE met zowel Parkstad gemeentes als de Westelijke Mijnstreek.

Cultuur
Cultuur binnen onze gemeente is een mogelijkheid om verbinding te creëren tussen inwoners, verenigingen, organisaties en lokale ondernemers. Door middel van cultuur kunnen mensen van diverse achtergronden en leeftijdsgroepen elkaar beter leren kennen en begrijpen. Dit bevordert de sociale cohesie en zorgt voor een hechtere samenleving. Culturele activiteiten bieden ook ruimte voor ontmoeting en dialoog, waardoor mensen zich meer betrokken voelen en kunnen blijven participeren aan hun omgeving. Bovendien kunnen lokale kunstenaars, verenigingen en andere initiatieven met steun van de gemeente bijdragen aan een inclusieve en levendige gemeenschap waarin iedereen zich thuis voelt binnen Beekdaelen. Een cultuurbeleid draagt zo bij aan het verbinden van inwoners en het versterken van de sociale banden.
In december 2020 is de kadernota 'De kracht van cultuur (en kunst) in Beekdaelen' vastgesteld en begin 2021 het uitvoeringsprogramma Cultuur 2021 – 2024 waarin de

concrete vertaling van de kadernota om de gestelde doelen te behalen is opgenomen. Het Uitvoeringsprogramma is een dynamisch werkdocument. Na een evaluatie over de afgelopen 4 jaar zal bezien worden of de kadernota bijgesteld dient te worden en zal er een nieuw 4 jaren uitvoeringsprogramma 2025-2028 opgesteld en vastgesteld worden.

Sport en bewegen
Sport en bewegen zijn belangrijk. Het zijn manieren om andere mensen te ontmoeten en ze dragen bij aan de gemeenschapsvorming in relatie tot leefbaarheid, sociale cohesie en gezondheid. Ondanks een rijk verenigingsleven, staan de verenigingen in Beekdaelen veelal onder druk. Vrijwilligers- en ledenbestanden lopen terug terwijl accommodaties verouderd raken. Daarom stimuleert de gemeente Beekdaelen samenwerking tussen sportverenigingen en ondersteunt - waar mogelijk- burgerinitiatieven zoals Park de Oirsprong. Naast sportaccommodaties en sportverenigingen moet er ook ruimte zijn om in niet-georganiseerd verband sportief bezig te zijn. We zorgen dat waar mogelijk en noodzakelijk voor voldoende speelgelegenheden, voor beweegroutes (Beekdaelen route) en voor plekken met beweegelementen voor volwassenen en jongeren. Het speelruimtebeleid dat in ontwikkeling is draagt hieraan bij, met name door het in 2025 omvormen van 'traditionele' speellocaties naar sport-, spel- en ontmoetingsplekken voor jong en oud.

Maatschappelijke accommodaties
De maatschappelijke accommodaties vormen een spil in het sociaal welzijn en vitaal houden van onze inwoners in Beekdaelen. Ontwikkelingen rondom teruglopende ledenaantallen, afnemende participatie in sport & cultuur, toenemende exploitatiekosten en de verduurzamingsopgave heeft in 2023 geleid tot de totstandkoming van actueel en toekomstbestendig strategisch accommodatiebeleid. In 2024 is reeds gewerkt aan de uitvoering van dit accommodatiebeleid. Dit zal in 2025 verder opgepakt en uitgewerkt worden waarover een informerend rapport aan de raad zal worden toegestuurd

Nieuwkomers: inburgering - vluchtelingen - statushouders

Op 1 januari 2022 is de Wet Inburgering in werking getreden. De uitvoering van deze wet, zoals het laten doorlopen van een inburgeringstraject door de betreffende statushouders en het bieden van maatschappelijke begeleiding aan nieuwe statushouders, ligt volledig bij ISD Kompas.

Naast de uitvoering van de inburgeringswet hebben wij een majeure opgave op het gebied van opvang van vluchtelingen. Dit zijn onder andere vluchtelingen die formeel een status ontvangen hebben (statushouders) en waar elke gemeente er jaarlijks een fors aantal van moet huisvesten. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met de diverse- in onze gemeente-werkzame woningcorporaties. Het jaarlijks te huisvesten aantal statushouders per gemeente loopt, vanwege de hoge landelijke instroom, fors op en vergt veel van de capaciteit van de sociale woningen.

Vanaf 2022 vangen wij daarnaast ook vluchtelingen uit Oekraïne op. Dit zal ook in 2025 nog aan de orde zijn. Wij geven de voorkeur aan kleinschalige locaties –zoals leegstaande schoolgebouwen of ander gemeentelijk vastgoed- verspreid over de kernen. Het aantal opvanglocaties is de afgelopen twee jaar gegroeid naar zes. Wij blijven voortdurend alert op nieuwe mogelijkheden.

Integratie in de samenleving vindt beter en sneller plaats als mensen de taal spreken. Taalvaardigheid zorgt voor snellere deelname aan werk of andere vormen van participatie in de samenleving. We zetten daarom het actieve beleid met betrekking tot het Taalhuis in

combinatie met de bibliotheken, sociale partners door. De nieuwkomers krijgen, net als alle andere inwoners van onze gemeente, optimale kansen om zelfstandigheid te ontwikkelen.

Verder geven wij in 2025 invulling aan de door de raad aangenomen motie inzake het verlenen van medewerking aan structurele uitbreiding van het AZC met 150 plekken.

4.2 Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die bevordering en behoud van vitale en gezonde burgers in Beekdaelen nastreeft. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Wij willen een inclusieve samenleving in Beekdaelen. Iedereen hoort erbij en iedereen moet kunnen meedoen. We staan open voor initiatieven vanuit de bevolking.

- Inwoners zorgen primair voor zichzelf, maar kunnen op ons rekenen als ze zich niet meer helemaal zelf of met behulp van hun omgeving kunnen redden.

- We stimuleren onze inwoners om actief mee te doen en bevorderen de (samen) zelfredzaamheid in de samenleving. Onze dienstverlening sluit daarop aan door het hanteren van de 'menselijke maat' en een integrale en laagdrempelige aanpak. We hebben de ambitie om in meer kernen een 'hoeskamer' te faciliteren.

- Het bestrijden van armoede en eenzaamheid onder kinderen, jongeren en ouderen zijn speerpunten.

- De lichamelijke en psychische gezondheid en het sociaal welbevinden van kinderen, volwassenen en ouderen worden verder versterkt.

4.3 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.4.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Sociale leefomgeving'

Uitvoering accommodatiebeleid waaronder Park de Oirsprong

Met het vaststellen van het accommodatiebeleid heeft gemeente Beekdaelen een kader om de komende jaren met haar verenigingsleven te werken aan een duurzame vastgoedportefeuille, die bijdraagt aan een sterk verenigingsleven. Het opstellen van het uitvoeringsrapport behoort tot de eerste fase van realisatie van deze nota, waarbij 2025 en verder wordt benut om de kaders per cluster tot uitvoering te laten komen in de praktijk.

Gedurende het kwartiermakerschap Park de Oirsprong is geconcludeerd dat transformatie van Park de Oirsprong van sport- naar ontmoetingspark haalbaar is, zolang er gefaseerd te werk wordt gegaan. In lijn met het accommodatiebeleid alsook het visiedocument ‘De toekomst van tennis in Beekdaelen’ wordt momenteel gewerkt aan de realisatie van een nieuwe racketsportaccommodatie, waarbij naar verwachting een raadsvoorstel volgt in Q1 2025.

In 2025 starten wij met de gesprekken/klankbordgroep over de nieuwe gemeenschapsvoorziening in Schinveld.

Iedereen kan sporten

Wij staan voor een gemeente die bevordering en behoud van vitale en gezonde burgers in Beekdaelen nastreeft. Wij willen een inclusieve samenleving in Beekdaelen. Iedereen hoort erbij en iedereen moet kunnen meedoen. De lichamelijke en psychische gezondheid en het sociaal welbevinden van kinderen, volwassenen en ouderen worden verder versterkt.

De partners – Negen, Ecsplore, GGD en MEE – hebben de afgelopen jaren uitvoering gegeven aan het projectplan ‘Beweegdaelen 2020-2024’ om bij te dragen aan een gezond en vitaal Beekdaelen. Dit projectplan is breed in ambities en heeft een stevige basis gevormd in het harmoniseren van het sporten beweegaanbod in Beekdaelen. Voor de jaren 2024 en 2025 is als pilot het project ‘Iedereen Kan Sporten’ toegevoegd aan het aanbod van Beweegdaelen. Iedereen Kan Sporten Limburg is het provinciale (sporttak)platform voor mensen met een beperking.

Indien de pilot succesvol blijkt te zijn, is voortzetting van samenwerking met IKS vanaf 2026 wenselijk en zal hiervoor budget vrij gemaakt moeten worden. De omvang van het budget is, indien het voorstel voor één werkgeverschap wordt aangenomen, afhankelijk van een verdeelsleutel op basis van het aantal inwoners, inzet aantal fte en activiteitengeld.

Masterplan Schinveld 2.0

Voor revitalisering van de kern Schinveld -met name het centrum- is samen met stakeholders en inwoners het Masterplan 2.0 Schinveld ontwikkeld. Het idee erachter is dat wanneer veiligheid, leefbaarheid en vitaliteit van het centrum wordt bevorderd, dit positief uitstraalt op de rest van de kern. Waar we parallel ook o.a. werken aan de verduurzaming van de gezinswoningen. Daarnaast is er aanhaking op de bestuurlijke aanpak ondermijning Beekstraat. Doel van het Masterplan is het bieden van kaders voor de uitwerking van afgebakende en geprioriteerde deelgebieden in het Centrum. Het gaat om ruimtelijke,

programmatische en financiële kaders. Het Masterplan zet in op verzilvering van kansen die zich vanuit diverse processen voordoen.

Onderzoeksresultaten coöperatieve aanpak

Op basis van het onderzoek, uitgevoerd door de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences van de Universiteit Maastricht, getiteld: "Effectiviteit van een coöperatieve, integrale samenwerking als innovatief re-integratie instrument" kunnen we concluderen dat de onderzochte intensieve aanpak van zowel het Mens Ontwikkel Bedrijf (= MOB) als die van de werkcoöperatie om cliënten uit de bijstand naar werk te begeleiden effectiever zijn dan de standaard, minder intensieve aanpakken in de regio en de rest van Nederland. Daarbij wordt geconstateerd dat de coöperatieve aanpak, gestoeld op het principe van zelfsturing, waarbij de cliënt, samen met een betrokken werkgever, verantwoordelijk wordt voor zijn of haar re-integratietraject, in het algemeen effectiever is in toeleiding naar werk dan een intensieve aanpak waarbij cliënten eerst arbeidsfit worden gemaakt waarna pas een gepaste werkkring voor de betrokkenen wordt gezocht (MOB). De effectiviteit lijkt niet sterk af te hangen van specifieke doelgroepen, maar nader onderzoek is nodig om dit te bevestigen. Deze onderzoeksresultaten zullen worden meegenomen in de verkenning naar de uitvoeringskosten participatiewet in Q1 2025.

1.2.4.3.2 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Scholen Merkelbeek, Puth en Nuth

De businesscase Nuth staat in het IHP benoemd voor het jaar 2029. Naar verwachting zal een locatiestudie plaatsvinden om de locatie van het kindcentrum te bepalen. De verwachting is dat vanaf 2030 kosten gemaakt worden in de voorbereidingsfase, waarna een separaat krediet gevraagd wordt voor de uitvoering.
De uitvoering voor het ontwikkelen van een kindcentrum in Puth staat in het IHP benoemd voor het jaar 2026. Behoudens een voorbereidingskrediet om een locatiestudie uit te voeren en voorbereiding te treffen om te komen tot realisatie, is de verwachting dat uitvoering zal plaatsvinden in 2026/2027. Naar verwachting wordt in het jaar 2025 een raadsvoorstel met kredietvotering aan de raad voorgelegd voor de school in Merkelbeek.

Ter bekostiging van de onderwijshuisvestingen heeft de gemeente de afgelopen jaren een reserve gevormd. Naar verwachting is ultimo 2025 voldoende reserve opgebouwd om de onderwijshuisvesting mee te financieren. Onder voorbehoud dat de prijzen voor bouwmaterialen gelijk blijven en niet verder zullen stijgen.

Uitrol pilot straatcoaches

In de vergadering van 26 september 2023 heeft de raad ingestemd met verlenging van de pilot straatcoaches gedurende de jaren 2024 en 2025. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 100.000 op jaarbasis. Medio 2025 zal de eindevaluatie van de pilot plaatsvinden. Op grond hiervan zal opnieuw een voorstel worden voorgelegd aan de raad over het wel of niet structureel inbedden van straatcoaches in de gemeente Beekdaelen.

Uitrol pilot buurtgezinnen

Beekdaelen kent veel laagdrempelige voorzieningen waar mensen terecht kunnen voor activiteiten, ontmoeting en advies met als doel dat inwoners op eigen kracht actief blijven en niet terecht komen in levenssituaties die tot zorgvragen leiden.
Onder het motto 'Opvoeden doen we samen', koppelt Buurtgezinnen gezinnen die steun kunnen gebruiken aan een stabiel gezin in de buurt. Buurtgezinnen is er voor alle gezinnen met kinderen in alle leeftijden, die om wat voor reden dan ook, behoefte hebben aan steun bij de opvoeding. En voor diegenen die geen familie, buren of vrienden in de buurt hebben, waarop ze een beroep kunnen doen.
Voor de proeftuin 'Buurtgezinnen' is de gemeente Beekdaelen in 2024 gestart met 7 koppelingen per jaar maar inmiddels opgehoogd naar 9 koppelingen.
Het maximaal aantal afgesproken koppelingen is behaald nog vóór afloop van de eerste fase. Daardoor heeft in de eerste fase (2024) een ophoging van 2 koppelingen plaatsgevonden welke uit het bestaande budget zijn bekostigd.

De naamsbekendheid van Buurtgezinnen Beekdaelen verloopt voorspoedig maar is in een aantal kernen nog niet actief. Door het realiseren van meer ureninzet kan de focus gelegd worden op kernen waar Buurtgezinnen nog niet voldoende zichtbaar is en wordt vanuit deze inzet in 2025 een toestroom van aanmeldingen verwacht. Het aantal ingekochte koppelingen voor 2025 wordt verdubbeld van 9 naar 18 koppelingen per jaar. De bekostiging vindt (incidenteel) plaats uit het Spuk-Gala budget (Stevige Sociale Basis/wijkaanpak).

Na afloop van de proeftuin wordt geëvalueerd m.b.t. het aantal koppelingen en de besparing die dit aan de achterkant (geïndiceerde zorg) heeft opgeleverd. De kosten zijn afhankelijk van het aantal koppelingen die de gemeente wil afnemen na de proeftuin.(wanneer is dat) Naar verwachting zullen de structurele kosten vanaf 1 oktober 2025 € 50.000 (ongeveer 18 koppelingen per jaar) gaan bedragen maar daar tegenover staat - waarschijnlijk- een lagere stijging van de toekomstig te indiceren zorg.

Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen

Op 11 juni 2024 heeft de gemeenteraad besloten om een voorbereidingskrediet te voteren tbv het in procedure brengen van een omgevingsplanwijziging om op een stedenbouwkundige verantwoord, passend binnen de kern Sweikhuizen het ontwikkelen van woonfuncties gecombineerd met maatschappelijke ontmoetingsruimte mogelijk te maken tpv het huidige Rector Raevenhuis. Bij vaststelling van het omgevingsplan medio 2025 kan een verdere doorontwikkeling plaatsvinden van het plangebied met een ontmoetingsruimte. De stichtingskosten voor de ontmoetingsruimte worden geraamd op € 750.000,-. Afhankelijk van mogelijke co- financiering kan dit bedrag worden bijgesteld. Op dit moment is nog geen budget beschikbaar voor de stichtingskosten. Voor het bouwrijp maken van het terrein is een bedrag van € 204.000,- geraamd, die nu deel uitmaken van de stichtingskosten ontwikkelaar. Mogelijk dat de gemeente zelf het terrein bouwrijp maakt voordat het op de markt wordt gebracht. Deze kosten kunnen dan gecompenseerd worden met de residuele waarde van de grond. Uw raad kan een separaat raadsvoorstel tegemoet zien, waarin de benodigde middelen voor de stichtingskosten mogelijk gecombineerd met het bouwrijp maken worden gevraagd.

1.3.4.3.3 Uitgavenverlagingen die geen of beperkte maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting)

Stoppen met preventielessen jeugd en veiligheid
Er kan worden gestopt met het geven van preventielessen. Het betreft in dit kader de

preventielessen van It’s your choice, die op de basisscholen gegeven worden door een oud-politieagent over vandalisme, middelengebruik, vuurwerk etc. Scholen hebben erkend dat dit een taak van de scholen is en zij dit zelf moeten oppakken.

Verlagen budget muziekonderwijs met 10%
Het budget kan worden verlaagd aangezien sprake is van budgettaire ruimte.

1.4.4.3.4 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026).

Geen activiteiten meer in het kader van week van respect
De week van respect vindt landelijk plaats in november. Vanuit dit budget worden gemeentelijke initiatieven in dit kader ondersteund.

Uitvoeringskosten participatiewet
ISD Kompas is het uitvoeringsorgaan voor de participatiewet voor de gemeente Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal. Insteek is onderzoek naar efficiëntere uitvoering van taken en inzet van middelen. Dit onderwerp zal in Q1 2025 verder worden uitgewerkt.

4.4 Het programma in beeld

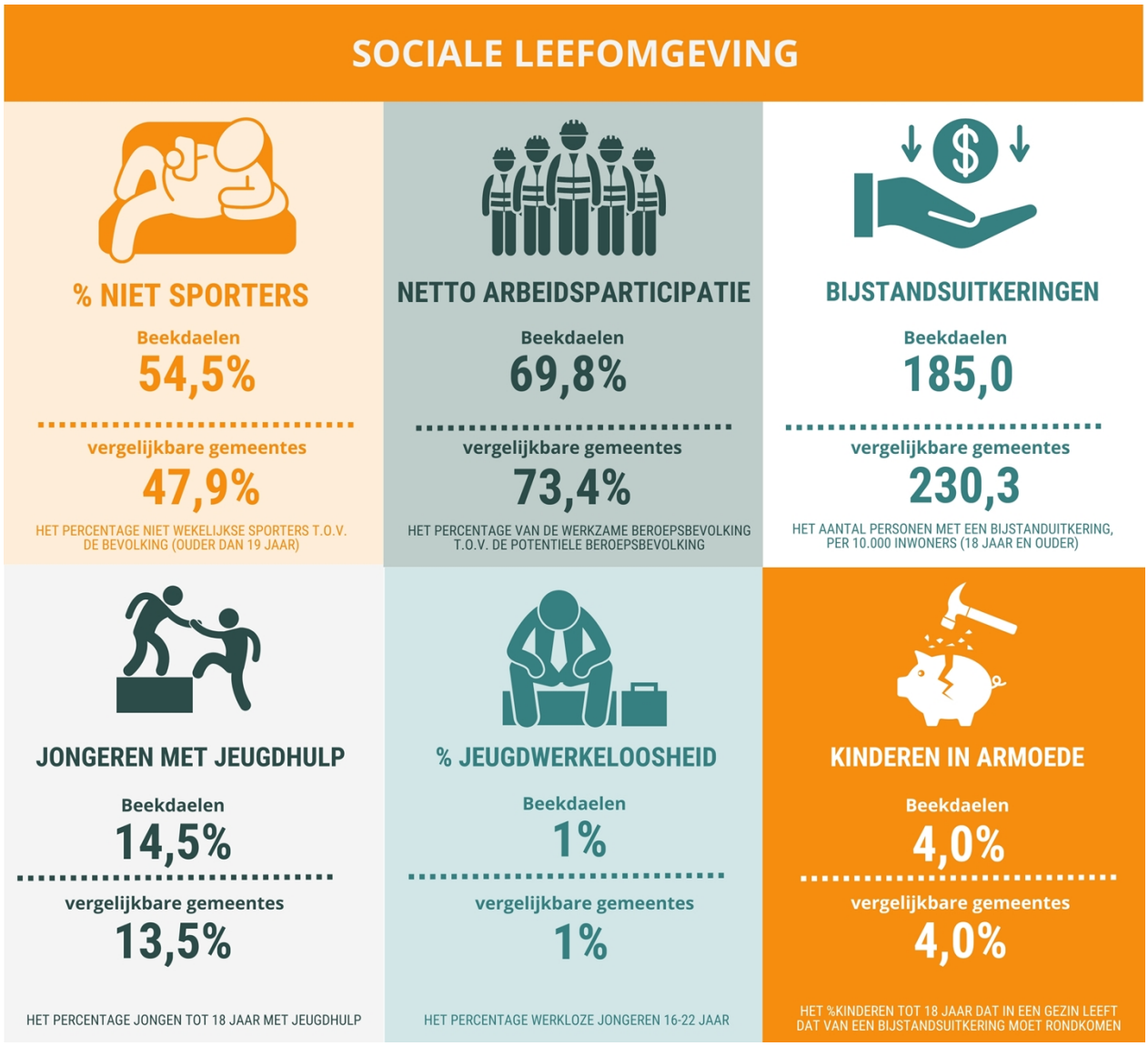

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

4.5 Wat gaat het programma kosten?

Sociale leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
lasten per taakveld:				
4.2 onderwijshuisvesting	-1.359	-934	-860	-760
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995
5.1 sportbeleid en activering	-886	-881	-630	-630
5.2 sportaccommodaties	-3.091	-3.105	-3.103	-3.098
5.3 cultuurpresentatie, -presenatie, - participatie	-387	-377	-377	-377
5.4 musea	-31	-31	-31	-31
5.5 cultureel erfgoed	-40	-40	-40	-40
5.6 media	-981	-981	-981	-981
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	-6.019	-5.234	-5.126	-5.089
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-601	-601	-601	-601
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-940	-921	-921	-921
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-43	-43	-43	-43
6.3 inkomensregelingen	-12.538	-12.538	-12.538	-12.538
6.4 wsw en beschut werk	-5.154	-4.745	-4.646	-4.544
6.5 arbeidsparticipatie	-1.066	-1.066	-1.066	-1.066
6.60 hulpdiddelen en diensten (WMO)	-1.108	-1.108	-1.108	-1.108
6.711 huishoudelijke hulp (WMO)	-5.184	-5.184	-5.184	-5.184
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.580	-1.580	-1.580	-1.580
6.713 dagbesteding (WMO)	-967	-967	-967	-967
6.714 overige maatwerkarrangementen (WMO)	-82	-82	-82	-82
6.751 jeugdhulp ambulant lokaal	-125	-125	-125	-125
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal	-7.729	-7.729	-7.729	-7.729
6.753 jeugdhulp ambulant landelijk	-135	-135	-135	-135
6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal	-175	-175	-175	-175
6.762 jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.521	-3.521	-3.521	-3.521
6.763 jeugdhulp met verblijf landelijk	-227	-227	-227	-227
6.792 PGB jeugd	-276	-276	-276	-276
6.811 beschermd wonen	-452	-	-	-
6.812 maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-51	-51	-51	-51
6.821 jeugdbescherming	-423	-423	-423	-423
6.822 jeugdreclassering	-37	-37	-37	-37
6.91 coördinatie en beleid WMO	-993	-993	-993	-993
6.92 coördinatie en beleid Jeugd	-1.236	-1.236	-1.236	-1.236
7.1 volksgezondheid	-2.851	-2.795	-2.646	-2.646
totale lasten	-62.283	-60.136	-59.452	-59.207
baten per taakveld:				
4.2 onderwijshuisvesting	165	201	201	201
4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken	623	623	623	623
5.1 sportbeleid en activering	256	252	-	-
5.2 sportaccommodaties	354	354	354	354
5.3 cultuurpresentatie, -presenatie, - participatie				
5.4 musea				
5.5 cultureel erfgoed				
5.6 media	19	19	19	19
6.1 samenkracht en burgerparticipatie	567	506	399	399
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO				

6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd				
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal				
6.3 inkomensregelingen	8.162	8.162	8.162	8.162
6.4 begeleide participatie				
6.5 arbeidsparticipatie	725	725	725	725
6.60 hulpdiddelen en diensten (WMO)	21	21	21	21
6.711 huishoudelijke hulp (WMO)	325	575	575	575
6.712 Begeleiding (WMO)				
6.713 dagbesteding (WMO)				
6.714 overige maatwerkarrangementen (WMO)				
6.751 jeugdhulp ambulant lokaal				
6.752 jeugdhulp ambulant regionaal				
6.753 jeugdhulp ambulant landelijk				
6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal				
6.762 jeugdhulp met verblijf regionaal				
6.761 jeugdhulp met verblijf landelijk				
6.792 PGB jeugd				
6.811 beschermd wonen				
6.812 maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	227	738	853
6.821 jeugdbescherming				
6.822 jeugdreclassering				
6.91 coördinatie en beleid WMO				
6.92 coördinatie en beleid Jeugd	90	90	90	90
7.1 volksgezondheid	205	149	-	-
totale baten	11.513	11.904	11.908	12.023
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-50.770	-48.232	-47.544	-47.184
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-3.511	-11	-11	-11
0.10 Onttrekking reserves	2.856	1.154	1.096	954
Saldo resultaatbestemming	-655	1.144	1.085	943
Resultaat programma	-51.425	-47.088	-46.459	-46.241

5. Programma 3 | Fysieke leefomgeving

5.1 Inleiding

Wonen en herstructurering

Beekdaelen is niet zomaar een plek, het is ons thuis. Een thuis is meer dan een dak boven ons hoofd. Het is een plek waar je jezelf kunt zijn en die moet passen bij de levensfase waarin jij je bevindt. Om dat waar te kunnen maken is het belangrijk dat ook in de toekomst in onze gemeente een breed en divers aanbod van woningen bestaat, dat aansluit op de wensen en behoeften van mensen die hier (willen) wonen. De bestaande en nieuwe uitdagingen in de regionale woningmarkt (op het gebied van herstructurering, nieuwbouw, leefbaarheid, duurzaamheid) vragen om een versterking van het organiserend vermogen (van woningcorporaties, marktpartijen en gemeenten) om projecten tot uitvoering te brengen. Op basis van het woonbehoefteonderzoek (STEC), waar in 2024 een update voor is uitgevoerd en de gesloten woondeal willen wij ons inzetten voor meer tempo maken met het bouwen van woningen, die aansluiten bij de vraag – kwalitatief en kwantitatief - van o.a. jongeren, gezinnen en ouderen.

De Regionale en Lokale Woonvisies Beekdaelen 2023-2028 zijn in mei 2023 vastgesteld. De woonvisie is gericht op thema’s als leefbaarheid, bouwopgave, betaalbaarheid, wonen met zorg, duurzaamheid en urgente aandachtsgroepen. De afgelopen jaren zijn grote herstructureringsprojecten gestart via de Regio Deal en het Volkshuisvestingsfonds. Voor onze gemeente ontwikkelen wij een regionale woon(zorg)visie. Daarin komen ook alternatieve vormen van wonen aan de orde voor aandachtsgroepen, zoals geclusterd wonen en wonen in (knarren)hofjes.

De Woondeal is in maart 2023 ondertekend en gemeente Beekdaelen zet zich in voor de realisatie van 900 woningen als gemeentelijk aandeel in de regionale opgave.

We maken in overleg met de woningcorporaties afspraken met o.a. als doel sociale en goedkope huurwoningen terecht te laten komen bij de inwoners voor wie die woningen bedoeld zijn. We geven de corporaties daarnaast meer ruimte om locaties te (her)ontwikkelen. De verruiming van de mogelijkheden voor de corporaties moet aansluiten bij de gemeentelijke ambities. In 2024 hebben we regionale prestatieafspraken 2024-2028 opgesteld en momenteel zijn we tevens doende met het opstellen van meerjarige prestatieafspraken 2025-2028 Beekdaelen. Hierin worden gezamenlijke doelen en uitgangspunten geformuleerd.

Buitengebied en groenbeleid - natuur en landschap

De gemeente Beekdaelen maakt deel uit van zowel Parkstad Limburg als het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Mede vanwege haar ligging vormt zij letterlijk èn figuurlijk de groene verbinding tussen de stedelijke gebieden Parkstad Limburg, Westelijke Mijnstreek en het Heuvelland. Beekdaelen heeft een karakteristiek landschap en in de gemeente is veel cultuurhistorisch en hoog gewaardeerd erfgoed aanwezig.

Het landschap biedt een vaste bron van dagelijkse recreatie, met een netwerk van vele fiets- en wandelpaden en ruiterroutes. Het op een duurzame wijze behouden en met elkaar verbinden van landschap en ecologische waarden, historisch waardevolle cultuurobjecten en vergezichten vormen een uitdaging en kans bij de verdere vormgeving en inrichting van het buitengebied.
Daarbij biedt het in 2022 vastgestelde Landschapskader handvatten als visie- en inspiratiedocument.

Het interactieve proces dat is gevolgd om te komen tot dit kader heeft speerpunten geleverd als het behoud en de ontwikkeling van de karakteristieke holle wegen.
Daarbij is duidelijk dat de gemeente niet alleen aan de lat staat. Om te komen tot een duurzaam behoud en verdere ontwikkeling van landschap en natuur is de inzet van meerdere partijen vereist; agrariërs, natuurbeschermers, terreinbeherende organisaties, waterschap, particuliere grondeigenaren en andere partijen die belang hebben bij een evenwichtige ontwikkeling van het buitengebied. De gemeente juicht het toe als inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zelf initiatieven nemen, waarbij elk idee in maatwerk dient te worden beoordeeld. Daar waar wij als gemeente invloed kunnen uitoefenen geven wij actief stimulerende impulsen.

Steeds meer maatschappelijke opgaven zullen moeten landen in het buitengebied. Denk hierbij aan de landelijke transitie opgaven op het gebied van natuur, water en klimaat en onderliggende doelen als stikstofreductie, instandhoudingsdoelen natuurkwaliteit, schoon oppervlakte- en grondwater en koolstofvastlegging. Hierbij gaat het dus niet alleen om doelen waarmee belangen in het landelijk gebied gediend worden. Zeker waar het betreft de stikstofproblematiek ligt in het landelijk gebied de sleutel voor de oplossing van stagnerende ontwikkelingen in het bebouwd gebied.

Gezien de veelheid en diversiteit van belangen zijn een zorgvuldige en integrale afweging hiervan en heldere keuzes nodig. Het eerdergenoemde Landschapskader en de nog door de raad vast te stellen Omgevingsvisie en Omgevingsplan zullen daarbij kaders en speelruimte aangeven.
Een gebalanceerde ruimtelijke ordening is nodig om evenwicht te vinden tussen behoud van het open en groene karakter van het buitengebied, behoud en versterking van natuur- en landschapswaarden, behoud van de recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap, een duurzame en gezonde bedrijfsvoering voor agrariërs, het voorkomen van leegstand van (agrarisch) vastgoed en invulling van maatschappelijke opgaven op het gebied van bijvoorbeeld water en energie.

Ons hart voor het groene karakter van Beekdaelen zien we ook terug in de inrichting èn het behoud van het groene karakter van onze kernen. Door uitvoerende partijen te stimuleren in directe dialoog met inwoners het groenbeheer in de kern of buurt vorm te geven, zetten we verdere stappen, zodat iedereen kan deelnemen aan zijn of haar omgeving. Hiermee krijgt de aanpak voor groenonderhoud onder de naam ‘Beekdaelen b(l)oeit!’ verder inhoud in de komende jaren.

Ruimte en mobiliteit

Het areaal aan openbare wegen, fiets- en voetpaden is voor onze gemeente met een oppervlakte van 7,8 ha relatief groot. Dat vraagt om een grote inzet van onze buitendienst. Inmiddels is het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) in Beekdaelen vastgesteld en vindt uitvoering hiervan plaats waardoor de kwaliteit van de buitenruimte integraal wordt benaderd. Hiermee voldoen wij aan de kwaliteitseisen voor de openbare ruimte, rekening houdend met de gebruiksmogelijkheden, beeldkwaliteit, veiligheid en verzorgingsgraad en daarmee de leefbaarheid van de wijken en dorpen. Daarbij willen wij zoveel mogelijk deelnemen aan initiatieven vanuit de wijken en dorpen (eigen kracht) en deze zoveel mogelijk ondersteunen.

We vinden het belangrijk om daar waar mogelijk te stimuleren dat onze inwoners voor korte afstanden, zoals verkeersbewegingen binnen de bebouwde kom, de auto laten staan. We hanteren als uitgangspunt dat de doorstroming voor het verkeer goed moet zijn op de hoofdroutes. In de overige straten willen we door snelheidsbeperking tot maximaal 30 km/u

en door een passende inrichting de inwoners uitnodigen om vooral te gaan wandelen en fietsen. Dit maakt deel uit van het opgestelde uitvoeringsplan. Samen zorgen we ervoor dat onze straten, buurten en buitengebied veilig zijn en blijven. Dit doen we door met elkaar in gesprek te blijven over verkeersveiligheid en voortdurend op zoek te gaan naar duurzame oplossingen die bijdragen aan een leefbare en veilige woonomgeving.

In dat kader blijven wij ook aandacht eisen bij andere overheden voor de schadelijke gevolgen van vliegverkeer boven kernen in onze gemeente. We continueren onze verzoeken richting landelijke overheid om naar de toekomst toe rekening te houden en te bevorderen dat nieuwe ontwikkelingen niet tot voortzetting en zeker niet tot verdere aantasting van ons leefklimaat zullen leiden. Daarom is het vergroten van de operationaliteit van de AWACS-basis te Geilenkirchen ongewenst. Met betrekking tot compensatie van de AWACS-overlast blijven wij bij het ministerie van defensie aandringen op het -op welke wijze dan ook- versterken van de leefbaarheid in onze kernen.
De gesprekken die wij hiervoor voeren met het ministerie continueren wij.

Duurzaamheid

Bij het vaststellen van de begroting 2023 heeft de raad besloten in te stemmen met het opnemen van een aparte paragraaf duurzaamheid. Die keuze is gemaakt gezien de importantie van het onderwerp en de financiële impact die daarmee is gemoeid. Voor een nadere uiteenzetting van de acties die worden opgepakt in het kader van de duurzaamheid wordt dan ook verwezen naar de betreffende paragraaf.

Klimaatadaptatie en circulaire economie

Klimaatverandering

De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo krijgen we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte, waaronder riool- en watersysteem, de inrichting van wegen, gebouwen en groenvoorziening. In (boven)regionaal verband wordt samengewerkt aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarin ambities zijn opgenomen om te zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Met Waterschap Limburg blijven we samenwerken binnen de aanpak ‘Water in balans’. In Beekdaelen is specifiek gewerkt aan actualisatie van het Gemeentelijk rioleringsplan (dat heeft geresulteerd in het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027) en is een hemelwaterverordening en aansluitverordening riolering vastgesteld. Als onderdeel hiervan zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het verwerken van water op eigen terrein en het verminderen van verhard oppervlak.

Circulariteit

In een circulaire economie stappen we af van de lijn 'produceren, consumeren en daarna weggooien'. Zo sparen we behalve onze grondstoffen ook het milieu, verminderen we onze CO2-uitstoot en stimuleren we innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid.

Voor ons huishoudelijk afval is het Grondstoffenplan 2022-2026 de leidraad.
Verder is er het Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair 2024-2030. De regio Parkstad en de daarin samenwerkende gemeenten omarmen de landelijke doelstelling van het Rijk: Een volledig circulaire economie in 2050. In 2030 gebruiken we 50% minder mineralen, fossiele brandstoffen en metalen.

Circulariteit heeft invloed op alle beleidsvelden. Een kennisprogramma voor gemeentelijke medewerkers bevordert kennisvermeerdering op al die velden. De woningbouw, de rest van de gebouwde omgeving, een circulaire en regionale landbouwproductie en korte ketens in voedselproductie zijn belangrijke voorbeelden van beleidsvelden waar circulariteit invloed op heeft.

Economie en toerisme

Wij helpen de ondernemers het beste door hen ruimte voor ondernemen te bieden (vanuit een positieve grondhouding) en duidelijke kaders te stellen. We willen actieve contacten onderhouden met onze ondernemers. Dat vergt een proactieve en uitnodigende aanpak van onze bedrijfscontactfunctionarissen. We willen toe naar een beleid waarin de nadruk ligt op lokaal en duurzaam aanbesteden en inkopen. Vanuit het regionale beleid (Structuurvisie Ruimtelijke Economie ZL) en de programmering voor de thema's winkelclusters en bedrijventerreinen wordt de stap gezet naar de uitvoering. Stimulering van (innovatief) ondernemerschap in de winkelclusters en de transformatie van (voormalige) aanloopstraten zoals de Stationstraat in Nuth en de Beekstraat in Schinveld zijn hierbij noodzakelijk. Het investeren in de winkelstructuur en het faciliteren van (nieuw) ondernemerschap blijft, ook na de Regio Deals, van groot belang voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau. De dynamiek op de bedrijventerreinen in Parkstad is groot. Er is besluitvorming nodig over hoe, in welke mate en op welke termijn deze kansen te verzilveren voor bijvoorbeeld onze bedrijventerreinen De Horsel, De Steeg en De Breinder. Voor Beekdaelen zijn het beheer en de ontwikkeling van onze bedrijventerreinen, winkelclusters en vitale kernen van belang. Gelet hierop zijn wij momenteel bezig met het opstellen van een eigen lokale economische visie, waarin we keuzes maken over welk soort bedrijvigheid/detailhandel in welk gebied gewenst is.

Wij streven naar een profiel van kwaliteit en kleinschaligheid voor recreatie in onze groene ruimte. In het kader van toerisme is de ambitie om Zuid-Limburg tot een Green Destination te ontwikkelen (visie Bestemming Zuid-Limburg 2030), waarbij de uitdaging voor de gemeenten er vooral in bestaat het aanbod te transformeren naar kwalitatief passende verblijfsaccommodaties met een verdienmodel, aandacht voor het beheersbaar maken van de recreatieve druk in kwetsbare gebieden in Zuid-Limburg en het duurzaam maken van de toeristisch recreatieve sector.

5.2 Wat willen we bereiken

Wij staan voor een gemeente die streeft naar een veerkrachtig groen- en cultuurrijk landschap, dat ruimte biedt om te werken, genieten en ondernemen, kortom om te leven. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- We zetten ons in voor een woningaanbod dat aansluit bij de behoeften van alle inwoners rekening houdend met de transformatieopgave en met de regionale en provinciale afspraken.

- We versterken het groene karakter van de gemeente.
  We behouden en versterken de landschappelijke kwaliteit, die als belangrijke kernwaarde van de gemeente Beekdaelen gezien moet worden.

- Een duurzame transitie van de landbouw is een grote maatschappelijke opgave voor Beekdaelen en essentieel om de unieke waarden van het landelijk gebied te behouden, te beheren en te ontwikkelen.

- Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners werken we in Beekdaelen aan de internationale en nationale duurzaamheidsdoelstellingen (Global Goals). We geven daarbij zelf het goede voorbeeld en vervullen een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio op het gebied van energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

- We realiseren een gemeente met een duurzaam veilige inrichting van de infrastructuur, zowel voor auto, (elektrische) fiets en voetganger, waarbij leefbaarheid boven bereikbaarheid gaat.

5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.5.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Fysieke leefomgeving'

Straatje erbij

In het kader van de woningbouwopgave wordt ook binnen de gemeente Beekdaelen bekeken op welke wijze verantwoord aan de randen van de huidige kernen mogelijkheden geboden kunnen worden voor woningbouw. Hierbij dient het evenwicht tussen het landelijke karakter en het historische erfgoed enerzijds en de vraag naar kwalitatieve impulsen in woningvoorraad te worden gevonden. Dit betekent dat op basis van landschappelijke, ecologische en hydrologisch parameters gezocht moet worden naar locaties waar ontwikkelingen mogelijk zijn. Straatje erbij wordt meegenomen met de herijking van de woondeal.

1.2.5.3.2 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting

Aanbrengen verlichting op DeWeverplein in Nuth

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) heeft -naar aanleiding van veiligheidsincidenten, waarover u als raad geïnformeerd bent- in maart 2024 een veiligheids- en beveiligingsonderzoek uitgevoerd en een vertrouwelijk veiligheids- en beveiligingsadvies opgesteld. In dit rapport zijn maatregelen geadviseerd om de weerbaarheid te vergroten.

In het rapport is geconstateerd dat een groot deel van de parkeerplaats op dit moment niet (goed) wordt verlicht. Om de openbare verlichting aan de huidige richtlijnen te laten voldoen is het (bij)plaatsen van 9 nieuwe masten nodig. De ingang van het gemeentehuis zal in deze situatie door twee masten, links en rechts van de deur, worden verlicht. Hiervoor wordt een aanvullend krediet gevraagd van € 20.000.

Strategische grondaankopen

Op 19 december 2023 heeft uw raad de Nota Grondbeleid gemeente Beekdaelen 2024-2028 vastgesteld. In de Nota is opgenomen dat (indien gewenst) de gemeenteraad in haar programmabegroting een budget voor strategische verwervingen(en) ter beschikking stelt. Ten tijde van de vaststelling van de nota, was de programmabegroting reeds vastgesteld waardoor nog geen invulling kon worden gegeven aan een budgetvoorstel – zoals beschreven in de nota – richting uw raad. Om uitwerking te geven aan de nota wordt in deze begroting voor het eerst een budget opgenomen.

Met een budget voor strategische verwerving(en) krijgt het college de ruimte om met snelheid tot grondaankoop over te gaan als de situatie daarom vraagt. Momenteel is er nog geen strategische grondaankoop voorzien. Als het college een strategische aankoop kan (gaan) doen, zullen daarbij de afwegingskaders gelden zoals vermeld in de nota. Dit geldt ook voor de verantwoording van een strategische grondaankoop aan uw raad. Het uitgangspunt is dat er geen gronden worden verworven zonder dat duidelijk is of die gronden nodig zijn voor het mogelijk maken van een bepaalde ontwikkeling.

Voor de hoogte van het budget is gekeken naar wat een redelijk en billijk budget is om aan het college handelsruimte te verlenen. Beoogd wordt dat het budget een waarde vertegenwoordigd waarmee in de praktijk daadwerkelijk tot een strategische aankoop zou kunnen worden overgaan. Voor majeure (strategische) aankopen wordt te allen tijde een afzonderlijk krediet gevraagd en wordt het aankoopbesluit afzonderlijk aan uw raad voorgelegd.

Ruiming graven

Het ruimen betreft het verwijderen van de grafstenen op de gemeentelijke kerkhoven. In het verleden zijn er gedenktekens (grafstenen) geruimd door de rechthebbenden, echter zijn er ook een groot aantal stenen niet geruimd. Het ruimen van de gedenktekens is conform de vigerende verordening een taak van de gemeente waardoor het ruimen voor het creëren van nieuwe grafruimte noodzakelijk is. Een exacte aantal te ruimen grafstenen is niet op voorhand te bepalen omdat de grafrechten tot het laatste moment kunnen worden verlengd. De structurele post is gebaseerd op een geschat aantal jaarlijks te ruimen graven met als uitgangspunt het jaarlijks gemiddelde tegen een gangbaar tarief.

Voor de ruiming wordt een eenmalig bedrag gevraagd van € 40.000. Daarnaast is voor de jaarlijkse ruiming een bedrag nodig van € 18.000. Dit om te voorkomen dat in de toekomst wederom achterstanden in de ruiming ontstaan.

1.3.5.3.3 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Meerjarig onderhoudsplan kunstwerken

Door opname in het IBOR-beleidsplan en het hieraan gekoppeld structureel budget in de programmabegroting is de instandhouding van de culturele kunst in de openbare ruimte (KIOR) vanaf 2025 geborgd. Om het beheer van de KIOR structureel te borgen binnen de afdeling Ruimte is per direct een formatie-uitbreiding voor deze nieuwe taak noodzakelijk van 0,2 fte en vanaf 2025 een structureel budget van € 18.000.

Co financiering centrumplan Schimmert

Voor Centrumplan III in Schimmert bedraagt de gemeentelijke cofinanciering van € 250.000 voor de verkregen subsidies van de provincie (KLC) en het rijk (WBL5). Deze wordt meegenomen worden in de grondexploitatie.

Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid (D)MJOP)

In relatie tot dit MJOP wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed; het zgn. DMJOP (duurzaamheidsmeerjaren onderhoudsplan). De verduurzamingsopgave komt voort uit regionale ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn en het nationaal klimaatakkoord om in 2050 aardgasvrij te zijn.

Uitbreiding standplaatsen woonwagens

Uit een informele offerte (2022) is bekend, dat de kosten voor de aanleg van een nieuwe standplaats ongeveer € 80.000 kosten. Daar komen de planologische kosten nog bij. Dit betekent dat er € 320.000 voor 4 standplaatsen nodig is. Er wordt momenteel gezocht naar locaties. De bovengenoemde kosten zijn een indicatie en zullen na het vinden van locaties naar verwachting wel iets hoger liggen gezien het tijdsverloop.

Renovatie verduurzaming Bloemenbuurt Schinveld

Vanuit het Volkshuisvestingsfonds (VHF2) is door het ministerie BZK subsidie beschikbaar gesteld. Enerzijds voor de aanpak van kwetsbaar particulier vastgoed in het centrum van Schinveld en anderzijds voor renovatie/verduurzaming van de "Bloemenbuurt" eveneens in Schinveld. Voor beide projecten geldt dat dit er in 2021 een eerdere beschikking is afgegeven voor de eerste fase van beide deelprojecten.

Het VHF2-programma heeft als speerpunten leefbaarheid en veiligheid. En, hoewel als minder prioritair gesteld, komt ook renovatie en verduurzaming voor subsidie in aanmerking. In het kader van de toegekend VHF-1 subsidie is gestart met de aanpak van de Bloemenbuurt fase 1 waar in de combinatie met de aanpak van de huurwoningen door Weller en de verbetering van de openbare ruimte. Deze subsidiebeschikking bouwt daarop voort.

De verstrekte subsidie bedraagt 700.963 voor de Bloemenbuurt fase 2. Ten behoeve van deze subsidie is een minimale cofinanciering benodigd van 300.413 Voor de Bloemenbuurt fase 2 is voorzien dat dekking van de cofinanciering plaatsvindt via de reserve noodfonds energiecrisis. De raad zal eind 2024/ begin 2025 worden verzocht om deze cofinanciering beschikbaar te stellen.

Dorpsontwikkelplan Nuth

In het kader van de revitalisering van het centrum van de kern Nuth zal een visie worden uitgewerkt, waarin meerdere elementen een plek zullen krijgen. Uw raad heeft met betrekking tot het opstellen van een ontwikkelplan voor de kern Nuth op 23 april 2024 een besluit genomen. Het gaat hierbij concreet om de ambitie in Nuth een hub te maken voor de 30-minuten-regio (o.a. OV-verbindingen), de huisvesting van het gemeentelijke apparaat, upgrading van de driehoek Markt- gemeentehuis- kerk en het versterken van de sociale samenhang, ook vanuit kernoverstijgend perspectief. Ofschoon voor een aantal onderdelen financiering voorzien is, zal voor het geheel een vraag naar aanvullende middelen ontstaan, zowel als co-financiering als ook investering.

1.4.5.3.4 Uitgavenverlagingen die geen of beperkte maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting).

Verlenging afschrijvingstermijn wegrehabilitaties van 40 naar 60 jaar
Gebleken is dat de technische afschrijvingstermijn van wegen bij het geldende kwaliteitsniveau gemiddeld 60 jaar bedraagt terwijl de financiële afschrijvingstermijn die wordt gehanteerd 40 jaar is. Verlenging van de afschrijvingstermijn leidt tot lagere jaarlijkse afschrijvingslasten.

Verlenging afschrijvingstermijn gebouwen van 40 nr 50 jaar
Gebouwen worden op dit moment financieel afgeschreven in 40 jaar. In de praktijk gaan de

gebouwen langer mee. Om die reden kan de financiële afschrijvingstermijn worden verlengd.

Hanteren restwaarde van 20% bij bedrijfsauto's
Bedrijfsauto's worden financieel afgeschreven in zeven jaar. Na die zeven jaar wordt er vanuit gegaan dat geen restwaarde resteert. Het is realistisch voortaan uit te gaan van een restwaarde van 20% van de aanschafwaarde. Hierdoor dalen de jaarlijkse afschrijvingskosten.

1.5.5.3.5 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026)

Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau
Op een aantal plekken in de gemeente wordt het onderhoud van terreinmeubilair uitgevoerd op B- niveau. Er kan voor worden gekozen om het onderhoudsniveau te verlagen tot C-niveau. Bij de bepaling van de omvang van de besparing zijn ook de straatnaamborden en verkeersborden meegenomen.

Risicoregeling uniforme administratieve voorwaarden (UAV)
Met het van toepassing verklaren van de UAV wordt een bestek of aannemingsovereenkomst vereenvoudigd doordat veel administratieve zaken in de bestektekst kunnen worden weggelaten. Bestekken en overeenkomsten zijn bij toepassing van de UAV meer uniform. Het opstellen van een overeenkomst of een bestek wordt op deze wijze minder arbeidsintensief.

Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden
Op diverse terreinen die provinciaal eigendom zijn wordt onderhoud gepleegd voor kosten van de gemeente. Deze maatregel voorziet erin dat dit onderhoud niet langer door de gemeente wordt uitgevoerd.

Halveren uitvoeringsbudget Duurzaamheid
In de gemeentebegroting is een post voor duurzaamheid opgenomen die is bedoeld voor het opstellen van plannen en communicatie. Deze maatregel voorziet erin dat dit budget voor de helft wordt geschrapt.

Voordelen investeringen in duurzaamheid naar gemeente
De gemeente pleegt met regelmaat duurzaamheidsinvesteringen zoals bijvoorbeeld zonnepanelen of warmtepompen. De gebruikers van die panden hebben de revenuen van die investeringen. Vaak is dat niet de gemeente, maar zijn dat externe gebruikers. In die gevallen zou het voordeel niet naar de externe gebruikers moeten gaan, maar naar de gemeente.

Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: DMJOP
In het DMJOP zijn gebouwen opgenomen die op termijn zullen worden afgestoten. Door de maatregelen aan die gebouwen tijdelijk in de begroting op te nemen ontstaat financiële ruimte.

Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: accommodaties
In het onderhoudsplan zijn gebouwen opgenomen die op termijn zullen worden afgestoten. Door de maatregelen aan die gebouwen tijdelijk in de begroting op te nemen ontstaat financiële ruimte.

Meer werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren
Werkzaamheden die nu door externen worden uitgevoerd kunnen worden inbesteed. Dat leidt naar verwachting tot lagere kosten.

Bezuinigen op toekomstige projecten
Door kritisch te kijken naar de nut en noodzaak van toekomstige investeringen kan in de toekomst worden bespaard.

Huidige ambtelijke capaciteit duurzaamheid tlv resterende middelen CDOKE
Voor de uitvoering van de duurzaamheidsopgave ontvangt de gemeente rijksmiddelen. De nu nog resterende middelen kunnen worden ingezet voor de huidige formatie.

5.4 Het programma in beeld

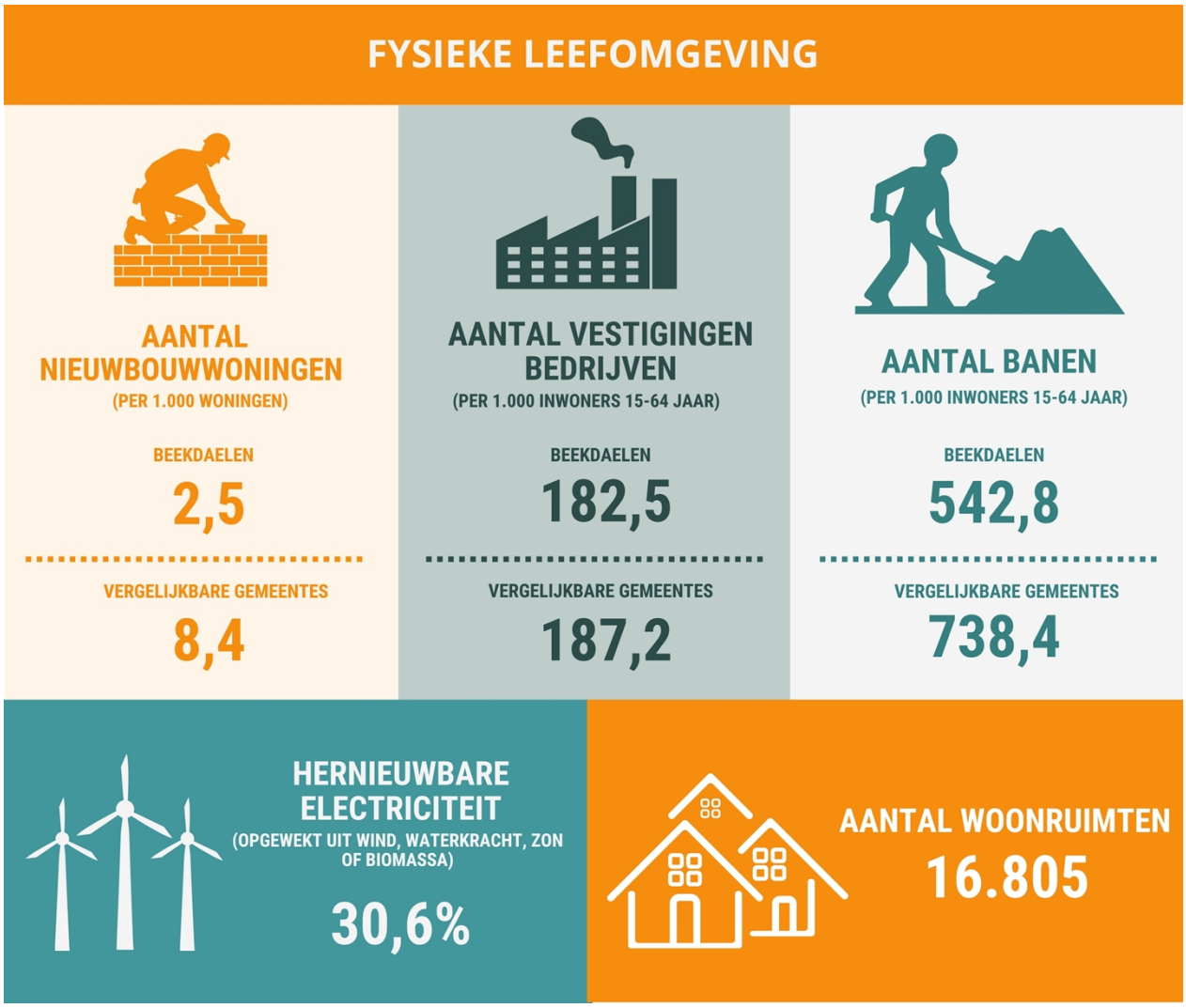

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

5.5 Wat gaat het programma kosten?

Fysieke leefomgeving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
lasten per taakveld:				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	-93	-95	-95	-95
0.4 overhead	-409	-412	-409	-408
2.1 verkeer en vervoer	-5.780	-5.940	-5.935	-5.932
3.1 economische ontwikkeling	-399	-409	-409	-409
3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36	-36	-36	-36
3.4 economische promotie	-301	-294	-293	-293
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.411	-2.849	-2.846	-2.843
7.2 rioleringen	-4.962	-5.650	-5.905	-6.134
7.3 afval	-4.360	-4.353	-4.680	-4.680
7.4 milieubeheer	-1.303	-1.303	-1.206	-1.206
7.5 begraafplaatsen en crematoria	-190	-168	-168	-167
8.1 ruimte en leefomgeving	-1.082	-1.097	-1.090	-1.081
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-285	-285	-285	-285
8.3 wonen en bouwen	-2.594	-2.621	-2.616	-2.577
totale lasten	-25.205	-25.511	-25.973	-26.145
baten per taakveld:				
0.3 beheer overige gebouwen en gronden	32	32	32	32
0.4 overhead	2	2	2	2
2.1 verkeer en vervoer	406	533	533	533
3.1 economische ontwikkeling	76	76	76	76
3.2 fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
3.4 economische promotie	363	363	363	363
5.7 openbaar groen en (openlucht) recreatie	27	27	27	27
7.2 rioleringen	6.833	7.535	7.797	8.033
7.3 afval	5.723	5.716	6.044	6.043
7.4 milieubeheer	9	9	9	9
7.5 begraafplaatsen en crematoria	128	128	128	128
8.1 ruimte en leefomgeving	-	-	-	-
8.2 grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)				
8.3 wonen en bouwen	1.735	1.734	1.733	1.733
totale baten	15.335	16.156	16.744	16.979
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-9.870	-9.356	-9.228	-9.166
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-86	-26	-26	-26
0.10 Onttrekking reserves	1.347	630	627	626
Saldo resultaatbestemming	1.261	604	601	601
Resultaat programma	-8.609	-8.752	-8.627	-8.565

6. Programma 4 | Bestuurlijke samenwerking en financiën

6.1 Inleiding

Samenwerken binnen en buiten de grenzen

Parkstad is het uitgangspunt voor samenwerking. Alle samenwerkingsverbanden zullen kritisch bekeken worden. Als het gaat om onze rol als samenwerkingspartner zien wij de volgende aandachtspunten voor de komende vier jaren:

- **Nieuw Regionaal Investeringsprogramma:** Centraal staat de opvolging van de bestaande Regiodeal Parkstad en IBA Parkstad, waarin Beekdaelen tezamen met de andere Parkstadgemeenten en de Stadsregio zoveel als mogelijk gebruik kan maken van Europese (Green Deal, Bauhaus), nationale (Regeerakkoord) en provinciale fondsen.

- **Samenwerking NOVI-gebied Zuid-Limburg:** Hier gaat het om het verder vormgeven van de samenwerking tussen het rijk, de provincie en de gemeenten in Zuid-Limburg, waarbij gewerkt wordt aan de majeure opgaven van Zuid-Limburg. Dit gebeurt door het opstellen van een gebiedsgericht programma en een regionale investeringsagenda op het door ons nagestreefde niveau van Zuid-Limburg

- **Samenwerking Middengebied-gemeenten in Zuid-Limburg:** Het streven is gericht op een minder vrijblijvende samenwerking op de thema's Landschap en landbouw; Duurzaamheid; Toerisme van de Toekomst en Vitale Samenleving, waartoe de Middengebied-gemeenten in Zuid-Limburg zich vanuit het visiedocument 'van groen hart tot groene long' en het uitvoeringsprogramma Midden gebied hebben gecommitteerd en natuurlijke partners vormen.

- **GR Stadsregio Parkstad:** In 2021 is de GR van de Stadsregio Parkstad Limburg geactualiseerd. In deze GR werken de Parkstadgemeenten samen op de thema's Wonen en Herstructurering, Economie en Toerisme, Ruimte en Mobiliteit, Duurzaamheid, Sociaaleconomische Structuurversterking (SES) en Grensoverschrijdende samenwerking (GROS). De strategische agenda wordt de komende jaren verder uitgewerkt. In de komende periode moet nog meer worden uitgedragen dat ook de landelijke gemeenten in de GR Parkstad ertoe doen: hier ligt een rol voor Beekdaelen weggelegd.

- **Uitwerken visie op 360 graden samenwerking:** In een eerste discussienotitie hebben wij destijds aangegeven dat Beekdaelen zoveel als mogelijk streeft naar samenwerking op de schaal van Zuid-Limburg. Dit vanwege de constatering dat Zuid-Limburg het juiste schaalniveau is om strategische opgaven aan te pakken. Gemeenten in Zuid-Limburg zullen zichzelf echter meer moeten verbinden aan elkaar. De coronacrisis, de waterknelpunten en de huidige Oekraïne-oorlog laten zien dat samenwerking op de schaal van de Zuid-Limburgse (veiligheids)regio noodzakelijk is. Beekdaelen kan hier –als relatieve nieuwkomer- een bestuurlijke rol in spelen.

- **Meer grip op samenwerkingen (lees: verbonden partijen) krijgen:** Naast het aangaan van succesvolle samenwerkingen is het voor wat betreft de 'verbonden partijen' van belang om hier ook grip op te krijgen en te houden. De aanpak 'Samen Grip Op Verbonden Partijen' - die door een groot deel van de gemeenten in Zuid-Limburg wordt toegepast- werpt vruchten af. In dat verband biedt de wijziging van

de Wet gemeenschappelijke regelingen de gemeenteraden meer mogelijkheden om hun taakstellende en controlerende taak jegens GR-en uit te oefenen.

- **Grensoverschrijdende samenwerking (GROS):** In 2021 is gemeente Beekdaelen lid geworden van de Euregio RMN. Na een evaluatie van het lidmaatschap, zijn wij tot de conclusie gekomen dat het niet voldoet aan de verwachtingen en behoeften van onze gemeente. De raad is hierover op 29 mei 2024 via raadsinformatiebrief geïnformeerd. Op dit moment wordt bekeken hoe de samenwerking tussen de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Landgraaf, Gangelt en Selfkant geïntensiveerd kunnen worden.

6.2 Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente die inzet op samenwerking en die financieel en organisatorisch gezond en in control is. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- We werken samen met andere gemeenten om de kwaliteit en betaalbaarheid van publieke taken en diensten te kunnen waarborgen.
- Vanuit het principe “goed rentmeesterschap” blijven we vasthouden aan een gezonde financiële positie in Beekdaelen.
- Op basis van het principe ‘een goede balans tussen willen en kunnen’ is onze opgestelde prioriteitenlijst leidend voor het al dan niet uitvoeren van bestaande plannen.
- We houden de belastingdruk voor onze inwoners zo laag mogelijk, d.w.z. ombuigingsmaatregelen gaan voor belastingverhoging (uitgezonderd indexering).

6.3 Wat gaan we daarvoor doen?

1.1. 6.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Bestuurlijke samenwerking en financiën'

Matchingsgelden Novex en kansenagenda

Het Ontwikkelperspectief NOVEX- Zuid-Limburg en de Agenda Zuid-Limburg zijn in 2024 vastgesteld. Beide zijn bedoeld als opmaat naar een regionale (deel)investeringsagenda met Rijk en Provincie. Op dit moment is er ook voor zowel de regio Parkstad als de regio Westelijk Zuid-Limburg een regiodeal 6e tranche ingediend, waarbij als rode draad bij beide aanvragen de drie lijnen uit de Zuid-Limburg agenda zijn gehanteerd. Daarnaast begint de governance (voorwaarde vanuit het rijk voor de subsidiëring van de regiodeals) ook in Westelijk Zuid-Limburg vaste vormen aan te nemen in de richting van een Stichting, waarbij alle betrokken gemeenten bij aangesloten zijn. Er zal derhalve een ook een beroep op Beekdaelen worden gedaan om in de komende jaren middelen beschikbaar te stellen teneinde te komen tot co- financiering.

1.2. 6.3.2 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel

Gemeentehuis Beekdaelen

Op 23 april 2024 heeft uw raad het college onder meer de opdracht verleend voor enerzijds de voorbereiding van een raadsvoorstel voor centrale nieuwbouw in Nuth, waarbij de meest recente en geactualiseerde financiële gegevens zijn verwerkt met inachtneming van het Programma van Eisen en anderzijds voor het opstellen van een ontwikkelplan voor de kern Nuth.

In de tweede helft van 2024 is onderzocht in hoeverre de centrale nieuwbouw in Nuth onderdeel kan uitmaken van het ontwikkelplan voor de kern Nuth, waarbij er sprake is van zogeheten koppelkansen met als doel meerwaarde te creëren voor de versterking van de kern Nuth.

Eind 2024 is uw raad in een raadsessie geïnformeerd over het ontwikkelplan in combinatie met de centrale nieuwbouw in de kern Nuth. Op basis van deze sessie zal het college van B&W een eventuele vervolgopdracht ter hand nemen.

1.3. 6.3.3 Inkomsten verhogende maatregelen

Kostendekkend maken afvalstoffenheffing
In de begroting 2023 heeft de raad besloten om een deel van de gestegen kosten van afval niet in rekening te brengen bij de burgers. Voorgesteld wordt om de tarieven weer terug te brengen tot een kostendekkend niveau. Voor de gemeentebegroting betekent dit een voordeel van € 400.000.

Leges 75% kostendekkend maken
De leges in de gemeente zijn al sinds jaar en dag niet kostendekkend. Verhoging tot 75% van het kostendekkende tarief betekent een structurele verbetering van het resultaat van

afgerond € 500.000. Een verhoging tot 100% kostendekkendheid leidt tot te hoge tarieven ten opzichte van de regio.

Inkomensafhankelijke bijdrage WMO (hulp bij het huishouden)
Vanaf het jaar 2026 worden gemeenten voor wat betreft de WMO in de gelegenheid gesteld af te stappen van het wettelijk vastgestelde vaste abonnementstarief. Er kan een inkomensafhankelijke bijdrage worden gevraagd die leidt tot een stijging van de baten enerzijds. Anderzijds leidt de afschaffing van het abonnementstarief mogelijk tot een afname van de vraag en daarmee ook tot een afname van de kosten. De beheerders van het gemeentefonds hebben vanaf het jaar 2026 een korting in het gemeentefonds doorgevoerd, die gemeenten kunnen terugverdienen door het abonnementstarief af te schaffen en de inkomensafhankelijke bijdrage in te voeren. Naar verwachting leidt de invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage tot een voordeel van jaarlijks € 250.000.

OZB meer in lijn met inflatie (3,3% per jaar bovenop inflatie)
De stijging van de onroerend zaakbelasting wordt gerelateerd aan het percentage dat door de beheerders van het gemeentefonds worden gebruikt voor het compenseren van gemeenten voor prijsstijgingen. De betreffende indexen worden gepubliceerd in de septembercirculaires die worden gepubliceerd in het jaar voorafgaand aan het jaar waar de index betrekking op heeft. De indexering die wordt gepubliceerd in de septembercirculaire 2023 is bijvoorbeeld gebruikt voor de verhoging van de ozb- opbrengst over het jaar 2024. Met name de laatste jaren is gebleken dat de compensatie die werd ontvangen duidelijk achterblijft bij de daadwerkelijk inflatie. Door de onroerendzaakbelasting te verhogen met 10% (extra verhogingen gedurende de jaren 2025-2027) zijn de tarieven weer in overeenstemming met de inflatie.

Verhogen toeristenbelasting tot tarieven in regio
De afgelopen jaren is en wordt fors geïnvesteerd in de toeristisch recreatieve ontwikkeling van de gemeente Beekdaelen. Voorbeelden, hiervan zijn onder andere de Beekdaelenroute, Parkstadroute en Knopen Lopen. Daarnaast zijn diverse gebiedsontwikkelingen uitgevoerd of zijn nog in uitvoering. Gedacht kan hierbij worden aan Thull, Etzenrade en Gijselaar. Een analyse van de toeristenbelasting zoals deze wordt geheven in Zuid-Limburg, laat zien dat Beekdaelen qua hoogte van tarief een laag tarief heft. Verhoging van de toeristenbelasting tot het Zuid- Limburgse gemiddeld leidt tot een voordeel van ongeveer € 163.000.

1.4.6.3.4 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026)

Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%
De afgelopen jaren is gebleken dat de gemeentelijke bijdragen, die worden betaald aan de verschillende gemeenschappelijke regelingen (GR), stijgen. Voor zover die stijging te maken heeft met inflatie of wettelijke voorwaarden is dat evident. Toch zijn de bijdragen bij een groot aantal GR’s meer dan de inflatie gestegen zonder een fundamentele discussie over aanpassing van het takenpakket en de daarmee gepaard gaande kosten. Bekeken dient te worden op welke manier de gemeente, in samenspraak met andere deelnemers in de GR-en, kan komen tot een verlaging van de bijdrage. In voorkomende gevallen kan dat leiden tot een (her)bezinning van de taken, die bij de betreffende GR’s zijn belegd of het spreiden van ambities en doelstellingen over een langere periode.

6.4 Het programma in beeld

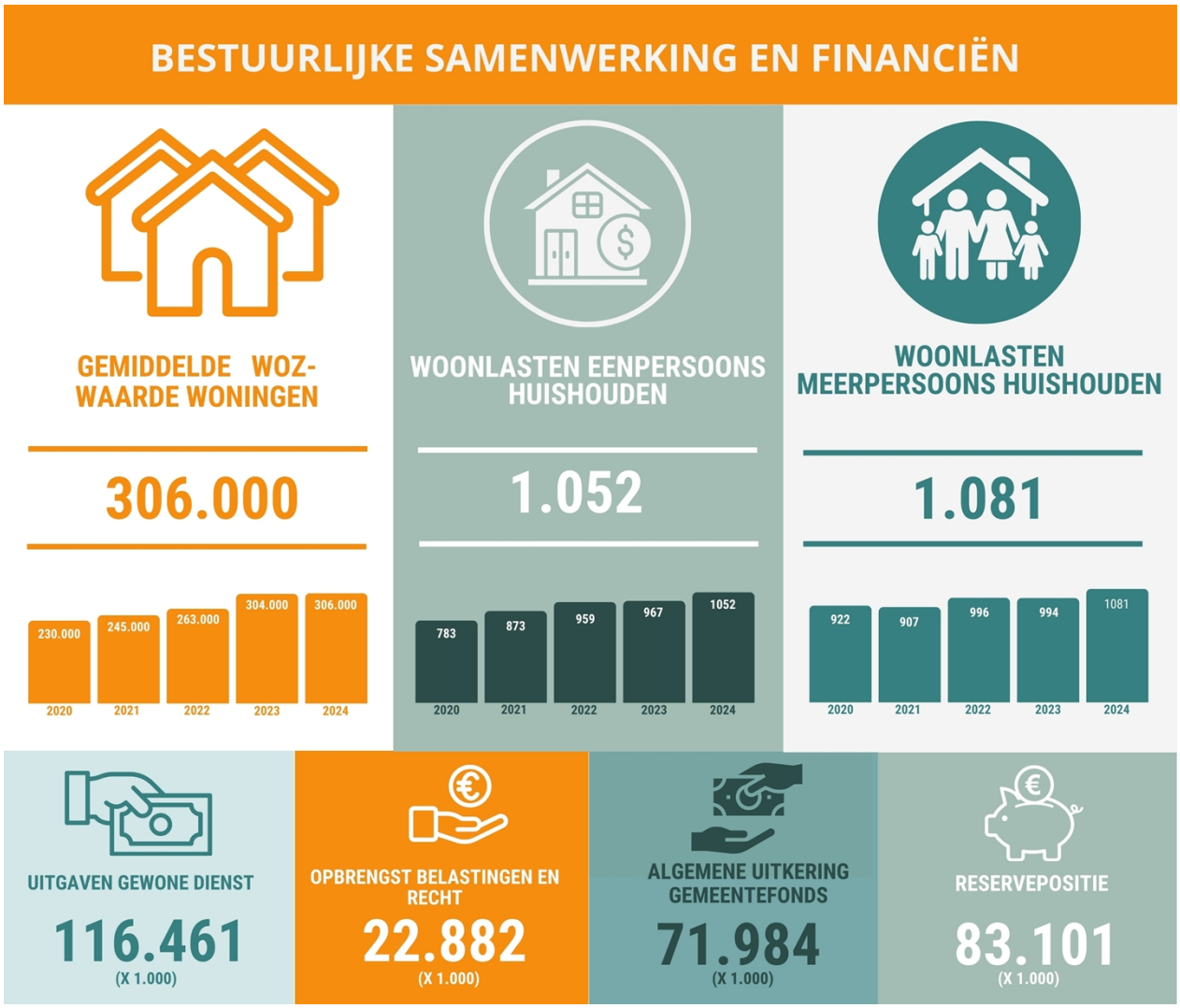

Voor een definitieoverzicht en overige beleidsindicatoren verwijzen wij naar hoofdstuk 8.13.

6.5 Wat gaat het programma kosten?

Programma bestuurlijke samenwerking en financiën (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-569	-614	-607	-618
0.4 overhad	-3.278	-2.965	-2.979	-2.970
0.5 treasury	-508	-206	-305	-323
0.61 OZB woningen	-332	-324	-321	-321
0.62 OZB niet-woningen	-64	-61	-60	-60
0.64 belastingen overig	-	-	-	-
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 overige baten en lasten	-3.174	-3.308	-3.468	-3.590
0.9 vennootschapsbelasting (vpb)	-	-	-	-
totale lasten	-7.924	-7.479	-7.740	-7.881
baten per taakveld:				
0.1 bestuur	-	-	-	-
0.4 overhad	107	107	107	107
0.5 treasury	1.265	792	790	789
0.61 OZB woningen	6.622	6.835	7.048	7.048
0.62 OZB niet-woningen	1.941	2.003	2.066	2.066
0.64 belastingen overig	-	-	-	-
0.7 algemene uitkering gemeentefonds	72.257	68.755	68.702	68.930
0.8 overige baten en lasten	35	35	35	35
totale baten	82.226	78.528	78.748	78.975
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	74.302	71.049	71.008	71.094
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-210	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	1.885	14	11	4
Saldo resultaatbestemming	1.674	14	11	4
Resultaat programma	75.976	71.063	71.019	71.099

7. (Verplichte) paragrafen

7.1 Inleiding paragrafen

Intro

Naast de programma's zijn gemeenten verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. Dat is vastgelegd in de financiële spelregels waar gemeenten zich aan moeten houden (het besluit begroting en verantwoording BBV). De onderwerpen die zijn beschreven in de paragrafen laten zich vaak niet vangen in een enkel programma.

De paragrafen zijn belangrijk voor een verbetering van het inzicht in de financiën en het beleid van de gemeente. De paragrafen zijn om verschillende redenen opgenomen:

- Het onderwerp heeft een grote financiële impact.
- Het onderwerp heeft een grote politieke betekenis.
- Het onderwerp is van belang voor de uitvoering van de programma's.

Naast de verplichte zeven programma-overstijgende paragrafen is de paragraaf duurzaamheid in deze begroting opgenomen. Dat onderwerp heeft immers grote (financiële) impact en is maatschappelijk en politiek van belang.

7.2 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen. Hiermee ontstaat inzicht in de lokale lastendruk, die van belang is voor de integrale afweging tussen beleidswensen enerzijds en de daarvoor te verwerven inkomsten anderzijds. Deze paragraaf bevat tevens het beleid van de gemeente over de lokale heffingen en kwijtschelding.

Overzicht van de lokale belastingen

In 2025 worden diverse inkomstenverhogende maatregelen getroffen om tot een structureel sluitende begroting te komen. De ozb-opbrengst wordt de komende 3 jaar extra verhoogd met in totaal 10%. De leges worden verhoogd tot 75% kostendekkendheid en de afvalstoffenheffing tot 100%. Voor wat betreft de toeristenbelasting vindt een tariefsverhoging plaats tot het gemiddeld in Zuid-Limburg gehanteerde tarief in 2024.

De opbrengst lijkbezorgingsrechten is, in afwachting van een geactualiseerde beheersverordening (raad december 2024) geïndexeerd met 3,4% en de opbrengst rioolheffing is gebaseerd op de verwachte (toekomstige) kosten inzake riolering.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de opbouw van de in de begroting geraamde lokale belastingen, heffingen en retributies (bedragen in duizenden euro's).

Overzicht lokale heffingen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Ozb eigenaren woningen	6.622	6.835	7.048	7.048
Ozb eigenaren niet-woningen	1.115	1.151	1.187	1.187
Ozb gebruikers niet-woningen	826	853	879	879
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	5.723	5.716	6.044	6.043
Rioolrechten	6.304	6.565	6.825	7.085
Leges bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen	956	956	956	956
Secretarieleges	784	910	1.009	772
Aansluiting riolering	32	32	32	32
Aanleg inritten	21	21	21	21
Grondzaken	4	4	4	4
Marktgelden	4	4	4	4
Toeristenbelasting	363	363	363	363
Begrafenisrechten	128	128	128	128
Totaal	22.882	23.538	24.500	24.522

Opbouw lokale belastingen en heffingen

Uit onderstaande tabel volgt dat het grootste deel van de inkomsten uit lokale heffingen bestaat uit de onroerendezaakbelasting (37,4%), afvalstoffenheffing (25,0%) en rioolrechten (27,6%).

Belastingsoort	%	bedrag x 1.000)
Onroerende zaakbelasting	37,4%	8.563
Afvalstoffenheffing	25,0%	5.723
Rioolrechten	27,6%	6.304
Bouwleges	4,2%	956
Secretarieleges	3,4%	784
Overige	2,4%	552
Totaal	100,00%	22.882

Ontwikkeling van lokale lasten

In onderstaande tabel worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden in 2025 afgezet tegen de woonlasten in 2024:

Woonlasten	2024	2025
OZB	368,37	393,46
Afvalstoffenheffing	342,55	355,47
Rioolheffing	324,77	351,24
Totale woonlasten	1.035,69	1.100,17

In het vervolg van deze paragraaf worden de ontwikkelingen van de lokale lasten toegelicht.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De onroerendezaakbelasting is een belasting die wordt geheven over, zoals de naam al zegt, onroerende zaken. Deze belasting is van de lokale heffingen de grootste inkomstenbron. Met de opbrengst uit de OZB kan de gemeente onder andere uitgaven op het gebied van veiligheid, onderhoud openbaar groen en voorzieningen bekostigen. Zo draagt de OZB bij aan het voorzieningenniveau binnen de gemeente.

Er zijn drie groepen die een aanslag OZB krijgen:

1. Eigenaren van woningen
2. Eigenaren van niet-woningen (bijvoorbeeld bedrijfspand)
3. Gebruikers niet- woningen

Gebruikers van woningen (bijvoorbeeld huurders) ontvangen geen aanslag ozb.

De te betalen ozb wordt berekend als percentage van de WOZ-waarde van de woning of niet-woning. De WOZ-waarde (waardering onroerende zaken) wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Om het tarief (percentage) van de OZB voor het komende belastingjaar te

bepalen, wordt de verwachte ozb-opbrengst gedeeld door de totale WOZ-waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente Beekdaelen. De raad kan ervoor kiezen om de opbrengst te verhogen (naast de inflatiecorrectie). Tijdens de raadssessie van 23 september jl. is afgesproken om de ozb-opbrengst, naast indexering met 3,4%, verdeeld over de komende 3 jaar te verhogen met 10%. Voor 2025 leidt het voorstaande tot een verhoging van de gemiddelde lastendruk met afgerond € 25.

Deze extra verhoging draagt mede bij aan de (inkomstenverhogende) maatregelen die de komende jaren als noodzakelijk worden beschouwd om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van het afval van huishoudens. De dienstverlening met betrekking tot afvalinzameling wordt uitgevoerd door de GR Rd4. De kosten die gemoeid zijn met de inzameling en verwerking van afvalinzameling worden betaald uit de opbrengst van de afvalstoffenheffing. Voor de opbrengst uit de afvalstoffenheffing geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mag zijn; de gemeente mag dus niet meer in rekening brengen dan de kosten die zij voor het inzamelen van afval maakt. Als na afloop van het dienstjaar blijkt dat er sprake is van meer opbrengsten dan kosten dan wordt deze meeropbrengst toegevoegd aan een voorziening afvalstoffenheffing. De voorziening kan ingezet worden op het moment dat de kosten in enig jaar de opbrengsten overschrijden óf ter demping van het tarief in een volgend jaar.

In 2024 bedroeg het kostendekkingspercentage van de afvalstoffenheffing 93,2%. In de raadssessie van 23 september jl. is afgesproken om vanaf 2025 kostendekkende tarieven te heffen. Ter demping van de lastenstijging wordt een bedrag van € 330.000 ingezet uit bovengenoemde voorziening afvalstoffenheffing.

Het vaste deel van de afvalstoffenheffing bedraagt voor 2025 € 281,52 (was € 274,08); de stijging blijft dus beperkt tot € 7,44 per aansluiting (= 2,71%). De diftar (tarief per lediging) blijft ongewijzigd en dat geldt ook voor de poorttarieven van het milieupark.

Belastingsoort	tarief 2024	tarief 2025
Vastrecht	274,08	281,52
Diftar aanbieden container restafval 140 lt	7,00	7,00
Diftar aanbieden container restafval 240 lt	10,00	10,00
Diftar aanbieden container gft-afval 140 lt	-	-
Diftar aanbieden container gft-afval 240 lt	-	-

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van afval:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	begroting 2025
Kosten taakvelden:	
2.1 Verkeer en vervoer	-56.025
6.3 Inkomensregelingen	-193.000
7.3 Afval	-4.360.126
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	1.100
Netto kosten taakvelden	-4.608.051
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	-311.579
BTW	-803.628
Totale lasten	-5.723.258
Opbrengst heffingen	5.723.258
Dekkingspercentage	100,0%

Uit bovenstaande tabel valt af te lezen dat het dekkingspercentage 100% is (was 93,2% in 2024). In 2023 is het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid (tijdelijk) losgelaten. Bij de berekening van het tarief voor 2025 is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de voorziening afvalstoffenheffing in te zetten.

Rioolheffing

De gemeente heeft bij wet een zorgplicht voor drie beleidsvelden op het gebied van water. Doel van de rioolheffing is om geld vrij te maken voor onder meer:

- de afvoer van afvalwater;
- de afvoer van regenwater (ook wel hemelwater genoemd);
- het kwaliteitsbeheer van grondwater.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Dit betekent dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de verplichting om een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen vervallen. In de memorie van toelichting bij deze wet is echter wel aangegeven dat het opstellen van een omgevingsprogramma voor riolering en water belangrijk is. Op 31 oktober 2023 is daarom het Water- en rioleringsprogramma Beekdaelen 2024 - 2027 door de raad vastgesteld. Dit programma geeft inzicht in de kosten van de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en vormt de basis voor de berekening van het tarief rioolheffing.

De belasting wordt geheven naar een vast bedrag per perceel (€ 216,96) verhoogd met een bedrag geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. Voor het bedrag per m3 afgevoerd water geldt onderstaande staffeling:

Van 1 m3 tot	€ 134,28

en met 300m3	
Van 301 m3 tot en met 3.000 m3	€ 134,28 basistarief, vermeerderd met € 120,84 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 300m3 wordt overschreden
Van 3.001 m3 tot en met 6.000 m3	€ 1,222,32 basistarief, vermeerderd met € 93,96 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 3.000m3 wordt overschreden
Boven de 6.000 m3	€ 2.162,52 basistarief, vermeerderd met € 67,08 per eenheid van 300m3, waarmee de hoeveelheid van 6.000m3 wordt overschreden

Voor een huishouden/bedrijf met een waterverbruik tot en met 300m3 wordt de aanslag € 351,24 (vastrecht € 216,96 en op basis van waterverbruik € 134,28).

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid rioolheffing:

Kostendekkendheid rioolheffing	begroting 2025
Kosten taakvelden:	
2.1 Verkeer en vervoer	-93.375
6.3 Inkomensregelingen	-215.000
7.2 Rioleringen	-4.961.699
7.4 milieubeheer	-14.000
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	529.011
Netto kosten taakvelden	-4.755.063
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	-844.547
BTW	-704.749
Totale lasten	-6.304.359
Opbrengst heffingen	6.304.359
Dekkingspercentage	100,0%

Toeristenbelasting

De verhoging van de tarieven toeristenbelasting 2025 maakt onderdeel uit van de inkomstenverhogende maatregelen om te komen tot een structureel sluitende begroting. De

tarieven toeristenbelasting zijn gelijkgetrokken tot de gemiddelde tarieven 2024 in Zuid-Limburg.

Investeringen in de Beekdaelenroute, de Parkstadroute en Knopen Lopen én diverse gebiedsontwikkelingen rechtvaardigen, naast de gemiddelde Zuid-Limburgse tarieven, deze tariefsverhoging.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven in afgelopen jaren weergegeven:

Soort	2022	2023	2024	2025
Mobiele onderkomens: per persoon/per overnachting	€ 0,80	€ 0,85	€ 0,90	€ 1,55
Overige accommodaties: per persoon/per overnachting	€ 1,35	€ 1,40	€ 1,45	€ 2,00

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van deze gemeentelijke diensten leges. Wie de leges betalen, is afhankelijk van het type dienst dat wordt afgenomen. In veel voorkomende gevallen zijn het inwoners die betalen voor een paspoort, een rijbewijs of een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie. Het kunnen echter ook projectontwikkelaars zijn die een aanvraag indienen voor een omgevingsvergunning.

De tarieven voor de diverse diensten zijn opgenomen in de legesverordening, welke jaarlijks door de raad wordt vastgesteld. Om de diensten van de gemeente en de bijbehorende tarieven inzichtelijk weer te geven, is de tarieventabel bij de legesverordening ingedeeld in 3 hoofdstukken, die zijn onderverdeeld in paragrafen.

Het totaal van de opbrengsten uit de leges mag niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Het is wel mogelijk dat een opbrengst voor een dienst hoger is dan de kosten voor deze dienst, maar dat deze opbrengst een verlies op een andere dienst compenseert (waar dus de opbrengst lager is dan de kosten voor de dienst). Dit wordt kruissubsidiëring genoemd. Kruissubsidiering tussen de diverse paragrafen binnen één hoofdstuk is toegestaan. Tussen de drie hoofdstukken is dit ongewenst.

Volgens de afspraak tijdens de raadssessie van 23 september jl. worden de legestarieven 2025 verhoogd tot een kostendekkingspercentage van 75%. Bij de berekening van deze kostendekking blijven de kosten en opbrengsten van de verstrekking van reisdocumenten, rijbewijzen , beschikkingen in het kader van de Wet op de Kansspelen en Verklaringen van geen bezwaar buiten beschouwing. Voor deze documenten worden jaarlijks maximale tarieven vastgesteld en opgenomen in de tarieventabel van onze legesverordening. Om te komen tot de gewenste kostendekkendheid is het noodzakelijk om de tarieven als volgt te verhogen:

hoofdstuk 1 algemene dienstverlening: 23,64% (meeropbrengst incl. hoofdstuk 3 € 115.000)

hoofdstuk 2 dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet: 82,63% (meeropbrengst € 570.000)

hoofdstuk 3 dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2: 41,03% (meeropbrengst zie hoofdstuk 1)

De totale verhoging ad € 685.000 (€ 115.000 + +€ 570.000) betreft een brutobedrag. Na aftrek van de eveneens verhoogde afdracht van rijksleges (€ 50.000) en de voor 2025 gehanteerde inflatiecorrectie van 3,4% (€ 49.000) is er sprake van een extra netto-opbrengst van € 586.000.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mate van kostendekkendheid leges:

Kostendekkendheid leges begroting 2025	kosten	opbrengsten	kostendekking
hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening			
Burgerlijke stand	69.881	33.035	47,27%
Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	562.430	436.960	77,69%
Rijbewijzen	219.570	175.548	79,95%
Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	38.688	30.045	77,66%
Overige publiekszaken	2.226	1.544	69,36%
Bijzondere wetten	97.458	91.260	93,64%
Diversen	1.636	1.052	64,30%
totaal titel 1	**991.889**	**769.444**	**77,57%**
hoofdstuk 2 Omgevingswet			
voorfase	411.905	88.255	21,43%
activiteiten met betrekking tot bouwwerken	840.588	858.321	102,11%
activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	2.028	456	22,49%
aanlegactiviteiten	20.278	9.055	44,65%
totaal titel 2	**1.274.799**	**956.087**	**75,00%**
hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn			
Horeca	18.172	14.122	77,71%
Winkeltijdenwet	682	214	31,38%
In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	872	458	52,52%
totaal titel 3	**19.726**	**14.794**	**75,00%**
totaal kostendekkendheid	**2.286.414**	**1.740.325**	**76,12%**

Kwijtscheldingsbeleid

Burgers die niet in staat zijn de gemeentelijke belastingen te betalen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. De gemeenteraad bepaalt voor welke belastingen kwijtschelding mogelijk is en de voorwaarden waaronder kwijtschelding plaatsvindt. De gemeenteraad is hierbij gebonden aan wettelijk voorgeschreven regels. Op enkele onderdelen kan de raad afwijken van de landelijke regels, De raad kan bepalen:

1. Voor welke gemeentelijke belastingen kwijtschelding wordt verleend.

2. Of daar geheel of gedeeltelijk kwijtschelding voor wordt verleend. Gedeeltelijke kwijtschelding houdt in dat slechts een deel voor kwijtschelding in aanmerking komt (bijvoorbeeld 50% van de aanslag).

3. Welke kwijtscheldingsnorm wordt toegepast.

4. Welke vermogensnorm wordt gehanteerd.

Kwijtschelding	2025
Rioolheffing	100%
Afvalstoffenheffing (vast bedrag per perceel)	100%
Afvalstoffenheffing (diftar)	max. € 55 per jaar

Bij het vaststellen van het recht op kwijtschelding worden de kosten van levensonderhoud op 100% van de bijstandsnorm gesteld. Voor de vermogensnorm geldt dat hiervoor de maximaal toegestane norm wordt gehanteerd.

Lijkbezorgingsrechten

Voor het beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen en de tarieven lijkbezorgingsrechten geldt sinds 2021 de geharmoniseerde verordening en tarieventabel. De tarieven 2025 worden ten opzichte van 2024 verhoogd met 3,4% inflatiecorrectie.

7.3 Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen door het vormen van een risicobuffer (weerstandscapaciteit).

Om een goede inschatting te kunnen maken van het weerstandsvermogen is het van belang dat een vorm van risicomanagement wordt toegepast. Risicomanagement betekent dat risico's die spelen in de organisatie continu en systematisch worden doorlopen met als doel een balans te vinden tussen het nemen en het beheersen van risico's. In het eerste jaar na de fusie is de gemeente gestart met risicomanagement. Het beleid is vastgesteld en vormt de basis voor de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag. De gemeente gaat in 2023/ 2024 aan de slag met een volledig nieuwe risico inventarisatie. De uitkomsten van die inventarisatie alsmede de nieuwe nota risicomanagement kan de raad in de vergadering van februari 2024 tegemoet zien.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn op te vangen c.q. de risico´s in financiële zin af te dekken. Het betreft kosten die onvoorzien, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

In het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is niet voorgeschreven welke bestanddelen behoren tot de weerstandscapaciteit. De gemeente Beekdaelen hanteert de volgende bestanddelen:

Nr	Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
1.	Algemene reserve	€ 4.402.035	0
2.	Stille reserves	pm	0
3.	Begrotingsruimte 2024	0	0
4.	Onvoorzien	0	€ 50.000
5.	Onbenutte belastingcapaciteit	0	€ 1.195.000

	Totaal	**€ 4.402.035**	**€ 1.245.000**

In de tabel maken wij onderscheid in een structurele en een incidentele component van de weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit betreft het vermogen van de gemeente om onverwachte tegenvallers in de begroting op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele weerstandscapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat deze invloed hebben op de voortzetting van gemeentelijke taken.

1. Algemene reserve

De algemene reserve is het deel van de reserves waar geen claim op ligt. De omvang van die algemene reserve bedraagt voor de gemeente Beekdaelen afgerond € 4,4 miljoen. Daarnaast beschikt de gemeente nog over een 'reserve nog te bestemmen'. Die reserve wordt door de gemeente niet gerekend tot het weerstandsvermogen. Toch is ook die reserve 'claimvrij'. Het bedrag in die reserve bedraagt ruim € 14 miljoen euro.

2. Stille reserves

Als activa onder de opbrengstwaarde of niet zijn gewaardeerd is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is van belang dat de activa waarin een stille reserve besloten ligt direct verkoopbaar zijn. Niet direct verkoopbare activa blijven voor de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beeld. Bij verkoop ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gemeenten kennen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële vaste activa (deelnemingen, aandelen) en stille reserves in de materiële vaste activa (bijv. gronden niet ingebracht in de grondexploitatie, panden etc.).

3. Begrotingsruimte

Als de begroting en meerjarenraming sluiten met een positief saldo, is sprake van begrotingsruimte. Die ruimte is er in deze begroting niet.

4. De post onvoorziene uitgaven

Het totaalbedrag van de post onvoorzien bedraagt € 50.000 en is naar rato van de lasten verdeeld over de verschillende programma´s. Gezien de geringe omvang van het bedrag draagt deze post niet substantieel bij aan de weerstandscapaciteit.

5. Onbenutte belastingcapaciteit

Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking wordt gerealiseerd. Aan de hoogte van de overige tarieven is theoretisch geen bovengrens gesteld. De gemeente kan deze echter niet tot in het oneindige verhogen. Bij deze heffingen zal de raad zelf een grens moeten aangeven.

Risico's

Risico's

In deze paragraaf worden de geïnventariseerde risico's beschreven. Het betreft risico's die als meest belangrijk worden ervaren. Van ieder risico is becijferd welk bedrag voor dat risico moet worden toegevoegd aan de weerstandscapaciteit. Dat bedrag wordt berekend aan de hand van de formule kans * impact. Onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de betreffende risico's:

Geactualiseerd risicoprofiel gemeente Beekdaelen								
Nr.	**Risicothema**	**Risicobeschrijving**	**Risicocategorie**	**Was**	**Wordt**	**Mutatie**	**incidenteel = (risico*kans)*1, structureel = (risico*kans)*3 =**	**Toelichting**
1	Eenmansfunctie in organisatie	Gezien het feit dat de gemeente 'middelgroot' is, is nog steeds op een aantal plekken sprake van 'eenmansfunctie'. Dat vormt een risico voor wat betreft de continuiteit, maar vormt ook een risico voor zover het gaat om processen die om functiescheiding vragen	Financieel, Organisatorisch	-	-	-	nvt	Het risico wegens het feit dat in onvoldoende mate sprake is van functiescheiding is niet te kwantificeren. Het risico op gebrek aan continuiteit wordt ingeschat op structureel 1,5 fte (€ 120.000). De kans op 50%. Betreffende kosten kunnen worden geput uit de reserve dat in het leven is geroepen voor personele aangelegenheden. De uiteindelijke impact voor de weerstandscapaciteit is derhalve nihil.
2	Cybercriminaliteit	Hierbij kan worden gedacht aan hackers die systemen platleggen of data stelen, phishing of ransomware etc	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	100.000	100.000	-	(500.000*20%)*1	Geschat wordt dat de impact groot is (€ 500.000), maar dat de kans dat het zich voordoet niet zo groot is (20%).
3	Datalekken	bijv. als gevolg van verlies, diefstal, onbewust handelen/nalatigheid of handelen met onvoldoende kennis.	Politiek/ maatschappelijk			-		
4	Uitval ICT	Uitval van ICT. De afhankelijkheid van de beschikbaarheid van de ICT voor de gemeente en haar inwoners en organisaties is groot. Voor het maken van afspraken tot aan het aanvragen van nieuwe documenten dient de ICT in werking te zijn. Het effect van dit risico is belemmering van de bedrijfscontinuïteit en	Financieel, Organisatorisch	80.000	80.000	-	(160.000*50%)*1	De impact wordt ingeschat op een bedrag van € 160.000 (uitgaande van een uitval van 16 uur per jaar en 240 medewerkers binnendienst). De kans wordt ingeschat op

		dienstverlening waardoor de inwoners en organisaties niet juist, - volledig en/of tijdig kunnen worden geholpen.						50%
5	Mislopen of lager vaststellen van subsidies	Het risico bestaat dat voor projecten geen of geen volledige subsidieaanvraag wordt ingediend. Ook kan het voorkomen dat een subsidie lager uitvalt dan van tevoren verondersteld.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	150.000	180.000	-30.000	((6.000.000*30%)*10%)*1	Het totaal geraamde bedrag aan subsidies bedraagt € 6 mln. Ingeschat wordt dat het risico 30% is dat 10% van de subsidie niet wordt ontvangen. De mutatie wordt veroorzaakt doordat het totale bedrag aan subsidies is toegenomen.
6	Gebrek aan medewerking stakeholders in projecten	Het komt regelmatig voor dat de gemeente projecten opstart die alleen kunnen slagen als derde partijen participeren. Dat zorgt ervoor dat de gemeente (deels) afhankelijk is van de medewerking die dergelijke partijen leveren.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	100.000	100.000	-	((100.000.000*1%)*10%)*1	Het totale bedrag dat in de begroting is opgenomen voor projecten bedraagt ruim 100 miljoen euro. Ingeschat wordt dat de kans 10% is dat 1% van de projecten in gevaar komt.
7	Lagere SPUK-uitkering sport	Bij de realisatie van beleidsontwikkelingen op het gebied van sport wordt veelal rekening gehouden met een zogenaamde SPUK-uitkering van het rijk. De gemeente loopt het risico dat betreffende uitkeringen lager uitvallen.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	25.000	6.350	18.650	((127.000*10%)*50%)*1	De totale SPUK-aanvraag bedraagt € 127.000. Ingeschat wordt dat de kans 50% is dat 10% niet wordt ontvangen. De mutatie wordt veroorzaakt doordat de aanvraag van de SPUK uitkering lager is dan vorige jaren.
8	Grondexploitatie	Binnen de grondexploitatie spelen diverse risico's. Twee keer per jaar (bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting) worden risicoanalyses geactualiseerd.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het bedrag is niet te kwantificeren

9	Organiseren Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS)	De gemeente Beekdaelen organiseert in het jaar 2024 het OLS. De kans is aanwezig dat de gemeente in het uiterste geval een extra financiele bijdrage dient te leveren.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	10.000	10.000	-	(50.000*20%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 20% is dat de gemeente € 50.000 extra dient bij te dragen
10	Procedures en claims	Het risico dat de gemeente met (gerechtelijke) procedures en claims wordt geconfronteerd, neemt met name door algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen toe. Los van de grotere procedeerbereidheid van burgers is ook de laagdrempelige rechtsbescherming tegen hen onwelgevallige besluiten of tegen het nalaten bepaalde besluiten te nemen een aspect dat ertoe leidt dat gemeenten meer gerechtelijke procedures zullen moeten doorlopen. In geval dat beleidsmatig juridische stappen worden ondernomen kan de uitkomst hiervan zijn dat de gemeente niet in het gelijk wordt gesteld en dat er een claim of claims volgen. Ook valt te denken aan grote incidenten c.q. calamiteiten, crisissen of rampen waarbij de gemeente in gebreke wordt gesteld.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	18.000	18.000	-	(30.000*20%)*3	Ingeschat wordt dat het bedrag dat is gemoeid met het risico structureel € 30.000 is. De kans wordt ingeschat op 20%
11	Bevolkingszorg	In tijden van incidenten (met een grote impact op de samenleving), crisissen of rampen worden de gemeentelijke processen Bevolkingszorg genoemd. Aan deze processen, denk bijvoorbeeld aan het opvangen van burgers, zijn kosten verbonden.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	-	-	-		Het betreffende risico is niet te kwantificeren
12	Integriteitsschending	Het risico op een procedure met betrekking tot integriteit schendingen. Deze dienen conform landelijke richtlijnen worden gemeld. De Wet Huis voor	Fraude, Organisatorisch	-	-	-		Het betreffende risico is niet te kwantificeren

		Klokkenluider (WHvk) is ter zake leidend. Het uitgangspunt van de WHvk is dat een werknemer eerst intern melding doet van een vermoeden van een misstand. Wordt naar aanleiding hiervan niet naar behoren gehandeld dan kan hij of zij bij het huis van de klokkenluiders (Hvk)melding doen. De wet bepaalt dat de adviestaken en de onderzoekstaken in de bedrijfsvoering van het Hvk zorgvuldig gescheiden zijn. De kosten van een dergelijk onderzoek komen voor rekening van de gemeente. De hoogte van de kosten is afhankelijk van het aantal onderzoeken.						
13	Hervormingsagenda jeugd	Het is op dit moment onduidelijk hoeveel extra kosten moeten worden gemaakt door gemeenten om de hervormingsagenda te implementeren.	Financieel, Organisatorisch	50.000	50.000	-	(100.000*50%)*1	Ingeschat wordt dat de kans dat de kosten € 100.000 bedragen 50% is.
14	Klimaatverandering	Vanwege toename van broeistofgassen (zoals CO2) in de atmosfeer stijgt de temperatuur op aarde en hebben we te maken met extreme weersomstandigheden. Door de huidige klimaatveranderingen bestaat het risico dat de geplande kosten van onderhoud van gemeentelijke eigendommen toeneemt. Hevige regenval in korte tijd kan met name in het Heuvelland zorgen voor schade aan (holle) wegen, watergangen, taluds en afwatersystemen in de vorm van uitspoeling, verstoppingen. Vaak is acuut ingrijpen door de gemeente noodzakelijk om vervolgschade te voorkomen.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	49.500	49.500	-	(330.000*5%)*3	Het risico wordt ingeschat op 5% van het structurele bedrag voor wegen en rioleringen ad € 330.000 per jaar.
15	Stikstofproblematiek	In het kader van de stikstofproblematiek nemen de voorbereidingskosten en uitvoeringskosten van	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	45.600	45.600	-	((608.000*0,25)*30%)*1	Voor de periode 2024 – 2027 is uitgegaan van 76 projecten die op

		reconstructieprojecten toe, afhankelijk van de aard, omvang en locatie van de werkzaamheden ten opzichte van Natura 2000 gebieden. Tijdens de voorbereidingsfase bestaat de kans op aanvullende advies en vergunning trajecten om de uitvoering van projecten mogelijk te maken.						voorhand niet kunnen worden geschaard onder "onderhoud" c.q. ongewijzigde functie volgens de handleiding m.b.t. de stikstof. Bij een deel van die projecten dient meer te gebeuren dan een globaal vooronderzoek. Uitgegaan wordt van 25% van die projecten. De kosten hiervan zijn in orde van grootte van € 8.000 per project. De totale inpact bedraagt dan € 608.000 (€ 8.000*76) De kans wordt ingeschat op 30%
16	Nadeelcompensatie regeling projecten	Door de huidige financiële situatie n.a.v. de nasleep van de corona pandemie, de huidige oorlog en recente jurisprudentie is de kans aanwezig dat steeds meer ondernemers zich gaan melden en een beroep doen op nadeel compensatie. Zowel bij reguliere onderhoudswerken als reconstructies in de openbare ruimte. In het geval dat een aanvraag positief wordt beschikt zullen de financiële consequenties via de reguliere burap met uw raad worden gedeeld.	Juridisch, Organisatorisch	160.000	160.000	-	(200.000*80%)*1	Gelet op de aard en omvang van de geplande projecten wordt het risico ingeschat op een bedrag van € 200.000,-. Dit bedrag is gebaseerd op een risicopercentage van 2% over de gezamenlijk, jaarlijks geschatte projectomvang van € 10.000.000,- uitvoeringskosten. De kans wordt ingeschat op 80%
17	Laagconjunctuur en renteontwikkeling	Een daling van de conjunctuur brengt risico's mee voor Beekdaelen, doordat onder meer de bedrijvigheid afneemt,	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	621.000	310.500	310.500	(345.000*60%)*3	Naar de huidige inzichten dienen extra leningen te worden

		werkloosheid stijgt met als gevolg daling van inkomsten voor de gemeente dalen en grotere (financiële) druk, waardoor de gemeentelijke doelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. Ook speelt het risico op een stijging van de rente bij het afsluiten van leningen.						aangetrokken. Een stijging van 0,5% van de kapitaalmarktrente leidt tot een stijging van de rentelasten met ongeveer 345.000 euro. De kans wordt ingeschat op 30%. De mutatie wordt veroorzaakt doordat de kans kleiner is op een stigende marktrente nu de rente aan het dalen is.
18	Open einderegelingen	Op het gebied van de sociale zekerheid zoals bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en uitkeringen als gevolg van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg loopt de gemeente Beekdaelen het risico dat in verband met de open einderegelingen de ontvangen rijksbijdragen onvoldoende zijn. Indien tekorten ontstaan zal de gemeente uit eigen middelen moeten bijpassen. Tevens toepasbaar op andere domeinen.	Financieel	567.000	567.000	-	(378.000*50%)*3	Het totale bedrag dat is gemoeid met de open einderegelingen bedraagt ruim 25 miljoen euro. Indien de regelingen, bovenop de reguliere index, voor de helft stijgen met 3% is daar een bedrag mee gemoeid van 378 duizend euro. Wij achten de kans dat zich dat voordoet 50%.
19	Gegevensbescherming	Het risico dat de gemeente Beekdaelen de regels voor gegevensbescherming overtreedt. In dit geval kan de Autoriteit Persoonsgegevens de gemeente een last onder dwangsom opleggen. Of het risico op het verlies van gegevens, uitval van ICT, of het door onbevoegden kennisnemen of manipuleren van bepaalde informatie, welke ernstige gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering, maar ook kan leiden tot imagoschade.	Fraude, Organisatorisch	360.000	360.000	-	(3.600.000*10%)*1	De omvang van de dwangsom die door de Autoriteit Persoonsgegevens aan gemeenten maximaal wordt opgelegd bedraagt 4% van de jaaromzet. Voor Beekdaelen betekent dat een bedrag van € 3,6 miljoen euro. De kans dat het zich voordoet is

								relatief klein (10%).
20	WMO	Het risico op een financieel nadeel voor de gemeente met betrekking tot de eigen bijdrage.	Financieel	22.500	16.250	6.250	(32.500*50%)*1	Het totale bedrag aan geraamde eigen bijdrage is 325 duizend euro. De kans dat die eigen bijdrage 10% lager wordt dan geraamd schatten wij in op 50%. De mutatie wordt veroorzaakt doordat het geraamde bedrag aan eigen bijdrage lager is dan eerder geraamd.
21	Aanpassingsvermogen	De vorming van de nieuwe organisatie vereist aanpassingsvermogen en veranderbereidheid. Indien deze onvoldoende aanwezig zijn loopt de gemeente risico dat doelstellingen onvoldoende worden behaald. Een logisch gevolg van de recente fusie is dat processen en systemen nog onvoldoende zijn ingericht, wat risico's kan opleveren voor de gemeente.	Organisatorisch, Politiek/maatschappelijk	-	-	-	(2.800.000*10%)*1	De eenmalige kosten die worden gevraagd in het ontwikkelplan bedragen 2,8 miljoen euro. Gebleken is dat die middelen toereikend zijn.
22	Inkoop en aanbesteding	Het risico dat de gemeente Beekdaelen loopt op inkoop- en aanbestedingstrajecten, omdat vereiste kennis en vaardigheid op dit vlak noodzakelijk is.	Financieel, Politiek/ maatschappelijk, Organisatorisch, Juridisch, Fraude	100.000	100.000	-	(1.000.000*10%)*1	Als de gemeente schadeclaims dient te betalen dan gaat het om grote bedragen. We schatten de impact op 1 miljoen euro. De kans is relatief klein dat een dergelijke claim dient te worden betaald. Het risico schatten wij in op 10%.
23	Burgers	Het risico dat burgers zich onvoldoende gekend en minder dichtbij voelen met de gemeente en er minder aandacht is voor de burger.	Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico is slechts beperkt materieel. Het betreft vooral een imagorisico.

24	Informatievoorziening	Niet beschikbaar zijn en/of onvoldoende effectief gebruik van bestuurs/managementinformatie, waardoor sturing op doelstellingen wordt belemmerd (van bestuurlijk tot operationeel niveau).	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	90.000	90.000	-	(100.000*30%)*3	We schatten in dat met het betreffende risico een bedrag is gemoeid van jaarlijks 100 duizend euro. De kans dat het zich voordoet schatten wij op 30%.
25	Vergrijzing medewerkersbestand/ arbeidsmarktkrapte	Het risico op onvoldoende capaciteit (kennis en omvang) in huis voor uitvoering van de taken over 5 tot 6 jaar als gevolg van de vergrijzing van het medewerkersbestand, mede in relatie tot de arbeidsmarktkrapte.	Financieel, Organisatorisch	77.700	77.700	-	(111.000*70%)*1	Wij schatten in dat de kans of de impact niet wezenlijk afwijken ten opzichte van de inschatting die is gegeven in de begroting 2023.
26	Verbonden partijen	Het risico dat participatie in verbonden partijen niet alleen voordelen oplevert, maar ook financiële en bestuurlijke risico's en onvoldoende grip op verbonden partijen.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	166.385	143.250	23.135	(286.500*50%)*1	De totale gemeentelijke bijdrage aan verbonden partijen bedraagt 19,1 miljoen euro. Wij schatten de kans 50% dat die bijdragen bij de helft van de verbonden partijen 3% hoger uitvalt. De mutatie wordt veroorzaakt doordat het geraamde bedrag aan bijdragen aan verbonden partijen lager is dan bij de jaarrekening.
27	Illegale dumpingen	Het risico en de daarbij behorende (opruim- en sanerings-) kosten van illegaal gedumpte partijen drugs- en asbesthoudend afval.	Financieel	60.750	60.750	-	(22.500*90%)*3	De afgelopen jaren is sprake van een stijging van de kosten wegens afvaldumpingen. Het gemiddelde bedrag over de afgelopen jaren bedraagt 40,9 duizend euro. Wegens de stijgende tendens wordt het bedrag van de impact ingeschat op 50,0 duizend

								euro. In de begroting is 27,5 duizend euro geraamd waardoor nog een bedrag van 22,5 duizend euro als risico resteert. We schatten in dat de kans op dit structurele risico 90% bedraagt.
28	Ondermijning	Aanpak op ondermijning kan risico's opleveren doordat dit leidt tot hogere kosten.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	-	n.v.t	Dit risico kan niet worden gekwantificeerd.
29	Taakstellingen	Het risico dat taakstellingen die in de begroting zijn opgenomen niet of niet helemaal worden gerealiseerd.	Financieel	138.000	138.000	-	(230.000*20%)*3	In de begroting is voor een bedrag van 230 duizend euro aan taakstellingen opgenomen. Uitgaande van een kans van 20% dat die taakstellingen niet worden ingevuld bedraagt het bedrag van het risico 138 duizend euro.
30	Prijsstijgingen	Het risico dat de hoge indexeringen bij structurele infrastructurele werken aanhouden en werken hoger worden aanbesteed.	Financieel, Organisatorisch, Politiek/ maatschappelijk	400.000	400.000	-	Schatting	De inschatting is dat de prijsstijgingen grotendeels kunnen worden opgevangen binnen de huidige beschikbare budgetten. Het geschatte totale restrisico bedraagt 400.000 euro.
31	Energiekosten	De markt voor gas en elektriciteit is nog steeds flink in beweging met name als gevolg van de oorlog in Oekraïne. Dit brengt onzekerheid over de prijzen met zich mee die de gemeente ook raken	Financieel	165.000	165.000	-	(550.000*30%)*1	De verwachtte energiekosten bedragen in 2023 € 1,3 mln. In de begroting 2024 is €0,750 mln. begroot. Het risico bedraagt aldus € 550.000. De kans wordt ingeschat op 30%

32	Risico's Nuinhofwijk	Het risico dat de gemeentelijke kosten voor de Nuinhofwijk hoger uitvallen dan vooraf gedacht	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	375.000	375.000	-	(750.000*50%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 50% is dat het tekort op het poject 750.000 of minder bedraagt.
33	Risico's Masterplan Schinveld	Het risico dat de gemeentelijke kosten voor het masterplan Schinveld hoger uitvallen dan vooraf gedacht	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	-	141.000	-141.000	(470.000*30%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 30% is dat het tekort 10% bedraagt van het aandeel van de gemeente in het project (€ 4,7 miljoen)
34	Extra bijdrage zorgaanbieder	Het risico dat de gemeente een financiele impuls dient te geven in de exploitatie van een zorgaanbieder	Financieel, Politiek/ maatschappelijk	pm	pm	pm	pm	Dit risico kan niet worden gekwantificeerd.
35	Risico op financiele tekorten	Het risico dat tekorten in de gemeentebegroting niet tijdig worden opgelost	Financieel	300.000	300.000	-	(1.000.000*30%)*1	Ingeschat wordt dat de kans 30% is op een tekort van € 1 miljoen dat niet meteen is opgelost.
36	Uitstel doordecentralisatie beschermd wonen	Door de val van het kabinet is de besluitvorming omtrent de doordecentralisatie beschermd wonen doorgeschoven naar het nieuwe kabinet.	Financieel	170.600	170.600	-	(853.000*20%)*1	Mocht de invoering van de nieuwe regeling per 1 januari 2026 niet haalbaar zijn (maar wel per 1 januari 2027) dan leidt dit voor onze gemeente tot een financieel nadeel van in totaal € 853.000 over de periode 2026-2028. |Ingeschat wordt dat de kans 20% bedraagt dat het risico zich voordoet.
37	Stelpost onderschrijding btw-compensatiefonds	In de begroting wordt er vanuit gegaan dat het bedrag dat de gemeente in 2023 extra heeft ontvangt omdat gemeenten landelijk minder declareren uit het btw-compensatiefonds structureel ook vanaf het jaar 2025 extra	Financieel	-	70.300	-70.300	(140.600*50%)*1	Het bedrag van de stelport is € 703.000. We schatten de kans op 50% dat de gemeente hier 20% minder van krijgt. De mutatie wordt

		wordt ontvangen.						veroorzaakt doordat dit het eerste jaar is dat het risico wordt beschreven.
38	Desintegratiekosten uittreding uit RWM	Per 1-1-2025 treedt de gemeente Beekdaelen uit RWM.	Politiek, Financieel	-	32.000	-32.000	(40.000*80%)*1	Ten tijde van het opstellen van de begroting bedraagt het verschil tussen de waarde van het aandelenkapitaal van Beekdaelen in RWM en de verwachte desinegratiekosten ongeveer € 40.000. We schatten de kans op 80% dat het risico zich voordoet.
39	Meerkosten veiligheidsregio agv toekomstige nieuwbouw/ grootschalige verbouw	De veiligheidsregio is voornemens te investeren in nieuwbouw/ grootschalige verbouw.	Financieel	-	295.680	-295.680	((2,2 mln * 5,6%)*80%)*3	De verwachte meerkosten voor de deelnemers bedragen naar de huidige inzichten vanaf het jaar 2036 € 4,4 miljoen. Tot het jaar 2036 is sprake van een ingroeimodel. Om die reden wordt de impact geschat op € 2,2 miljoen. Het aandeel van Beekdaelen bedraagt 5,6%. We schatten de kans op 80%.
TOTAAL				**4.402.035**	**4.612.480**	**-210.445**		

In de tabel is voor een aantal risico’s becijferd welk bedrag in de weerstandscapaciteit moet worden gestort om het risico te ondervangen. Daartoe is gebruik gemaakt van de formule ‘kans * omvang’. Hierna vindt een korte toelichting plaats op de begrippen kans en omvang.

Kans

Voor de beoordeling van de kans van optreden van het risico worden 5 klassen gebruikt. Het referentiebeeld dat erbij genoemd staat kan worden gebruikt als hulpmiddel bij het bepalen

van de kans. Aan deze referentiebeelden zijn kanspercentages gekoppeld. Bijvoorbeeld als een risico zich eenmaal in de tien jaar voordoet is de kans op optreden 10%. Hetzelfde geldt als een risico zich eenmaal per jaar kan voordoen, dan wordt de kans vastgesteld op 90% (bij 100% is het immers geen risico meer).

Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	< of 1 keer per 10 jaar	10%
2	1 keer per 5-10 jaar	30%
3	1 keer per 2-5 jaar	50%
4	1 keer per 1-2 jaar	70%
5	1 keer per jaar of >	90%

Risicomanagement

Naar de huidige inzichten is de beschikbare weerstandscapaciteit in de begroting niet toereikend om de risico's te kunnen opvangen. Op basis van berekeningen die hebben plaatsgevonden bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 4.612.480. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 4.402.035. De weerstandsratio (die wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit) bedraagt daarmee minder dan 1,0.

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is, voor wat betreft de weerstandsratio, als beleidsuitgangspunt vermeld dat het weerstandsvermogen in ieder geval een ratio dient te hebben tussen 1,0 en 1,4 (oordeel 'voldoende'). De ratio bedraagt op dit moment € 4.402.035/ € 4.612.480 = 0,95. Dit betekent dat de huidige weerstandscapaciteit niet toereikend is. Er dient een bedrag van € 210.445 te worden bijgestort.

Kengetallen

Geprognosticeerde balans per 01-01 (bedragen x € 1.000)

ACTIVA	2025	2026	2027	2028	PASSIVA	2025	2026	2027	2028
VASTE ACTIVA					**VASTE PASSIVA**				
Immateriële vaste activa	3.019	841	801	762	Eigen vermogen	83.101	80.352	78.238	76.439
					Begrote resultaat	**0**	**-590**	**41**	**590**
Materiële vaste activa	123.917	151.785	169.847	173.231					
					Totaal eigen vermogen	**83.101**	**79.762**	**78.279**	**77.029**
Financiele vaste activa	6.578	6.223	5.846	5.468	Vreemd vermogen				
					Voorzieningen	14.781	16.008	16.208	17.086
					Lange vreemd vermogen	29.994	54.382	73.289	76.613
Totaal vaste activa	**133.514**	**158.849**	**176.494**	**179.461**	**Totaal vaste passiva**	**44.775**	**70.390**	**89.497**	**93.699**
VLOTTENDE ACTIVA					**VLOTTENDE PASSIVA**				
Voorraden	762	741	720	705					
Uitzettingen < 1jaar	3.038	0	0	0	Korte schulden	7.186	7.186	7.186	7.186
Liquide middelen	2.101	2.101	2.101	2.101	Overlopende passiva	12.801	12.801	12.801	12.801
Overlopende activa	8.448	8.448	8.448	8.448					
Totaal vlottende activa	**14.349**	**11.290**	**11.269**	**11.254**	**Totaal vlottende passiva**	**19.987**	**19.987**	**19.987**	**19.987**
Totaal activa	**147.863**	**170.139**	**187.763**	**190.715**	**Totaal passiva**	**147.863**	**170.139**	**187.763**	**190.715**

Bij de vernieuwing van het BBV is, op basis van advies van de commissie Depla, voorgeschreven dat er in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen in de begroting. Het betreft de volgende kengetallen:

1A Netto schuldquote
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2 Solvabiliteitsratio
3 Grondexploitatie
4 Structurele exploitatieruimte
5 Belastingcapaciteit

In de onderstaande tabel zijn de ratio’s gepresenteerd voor de jaren 2024 tot en met 2027. Vervolgens worden deze nader toegelicht.

Omschrijving	rekening 2023	begroting 2025	mrj 2026	mrj 2027	mrj 2028
1A Netto schuldquote	3,03%	27,13%	53,26%	70,91%	74,47%
1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor vertrekte geldleningen	3,66%	21,88%	48,26%	66,26%	70,16%
2 Solvabilileitsratio	64,78%	56,20%	46,88%	41,69%	40,39%
3 Structurele exploitatieruimte	4,01%	7,82%	0,89%	1,55%	2,00%
4 Grondexploitatie	1,58%	4,74%	5,04%	5,01%	5,00%
5 Belastingcapaciteit	104,74%	110,68%	110,68%	110,68%	110,68%

1A Netto schuldquote
Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1B Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven (netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

2 Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De formule die wordt gehanteerd om deze ratio te berekenen is als volgt: eigen vermogen/ vreemd vermogen.

3 Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

4 Grondexploitatie
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten in de begroting.

5 Belastingcapaciteit
Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.
Met belastingcapaciteit wordt bedoeld de woonlasten van een meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente.
Op basis van de cijfers van Coelo bedraagt het landelijk gemiddelde van de woonlasten in

Nederland in 2024 van vergelijkbare gemeenten op basis van inwoneraantal € 994. De cijfers over 2025 zijn nog niet bekend. Uitgedrukt in een percentage ten opzichte van 2024 is dit 110,68 %. Dit betekent dat de woonlastendruk in de gemeente Beekdaelen ruim 10 % hoger zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde 2024.

Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen
Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest, en categorie B is neutraal.

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de gemeente Beekdaelen in het jaar 2025 een stabiele financiële positie heeft. Er bevinden zich 5 onderdelen in de categorie A (minst risicovol) en 1 onderdeel in de categorie C (risicovol).

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Gemeente Beekdaelen	
1A Netto Schuldquote	<90%	90-130%	>130%	27,13%	A
1B Netto Schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%	21,88%	A
2 Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%	56,20%	A
3 Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0	<0%	7,82%	A
4 Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%	4,74%	A
5 Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%	110,68%	C

7.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onderhoud en beheer van deze kapitaalgoederen zijn van belang om kapitaalvernietiging te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Daarom gaan we uit van risico gestuurd assetmanagement. Waarbij onze focus ligt op cyclisch en curatief onderhoud. Daar waar mogelijk nemen we steeds vaker preventieve conserverende maatregelen om de toekomstige beheerkosten te beperken.

Met het beheer en onderhoud van onze wegen, civiele kunstwerken, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van middelen gemoeid. De lasten van deze kapitaalgoederen zijn onderdeel van de diverse programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoud en kosten over de programma's heen.

Samenvatting

In 2025 wordt het groen beheer en onderhoud verder vormgegeven op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit- niveaus en de pilots op het gebied van burgerparticipatie in de groencontracten. Hiermee wordt op de in 2022 ingeslagen weg verder gegaan.

Wegen

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Wegen algemeen (km)	378,7
Asfalt (m2)	1.515.680
Elementen (m2)	947.791
Beton (m2)	65.804
Half/onverhard (m2)	10.598
Totaal (m2)	2.539.873

Gemeente Beekdaelen beschikt over 347 kilometer geasfalteerde wegen, 25 kilometer betonwegen en 340 kilometer wegen bestaande uit elementenverhardingen. De totale oppervlakte van de verharde wegvakonderdelen is, naar boven afgerond, 2.550.000 m2.

Deze gegevens wijzigen in principe niet, tenzij deze ontstaan als gevolg van een herinrichting, wegverbreding, reconstructie of uitbreiding van het wegennet.

Het beoordelen van de wegen en het toekennen van een kwaliteitsniveau wordt uitgevoerd conform de richtlijnen van het CROW te weten onderhoudsniveau (beeldkwaliteit) A+, A, B, C en D (wettelijk minimum). Gemeente Beekdaelen heeft vastgesteld dat alle wegvakken worden onderhouden op kwaliteitsniveau C. Het algehele kwaliteitsniveau, thans gebaseerd op de in 2020 uitgevoerde weginspectie, is zorgelijk.
11% van de wegvakken heeft kwaliteitsniveau D en 15% kwaliteitsniveau C, dit zit voornamelijk in de asfaltverhardingen.

Er was voor de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025 een structureel begrotingstekort om alle schades die tijdens de inspectieronde in 2020 zijn geconstateerd te herstellen. Via een krediet is voor de bovengenoemde jaren jaarlijks 1,2 miljoen euro beschikbaar gesteld om het achterstallig onderhoud weg te werken.

Tijdens de in maart 2023 uitgevoerde weginspectie is een kleine verbetering zichtbaar, namelijk: 10% van de wegvakken heeft kwaliteitsniveau D en 8% kwaliteitsniveau C. In het eerste kwartaal van 2025 staat opnieuw het uitvoeren van de 2-jaarlijkse inspectie van de wegvakonderdelen gepland.

- **Kwaliteit:**

Bij de harmonisatie van het beheer van de openbare ruimte is het gewenste kwaliteitsniveau van de wegen volgens de CROW-publicatie vastgesteld op onderhoudsniveau C; sober maar doelmatig en veilig. Herijking van het beleid wegen is als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte verder uitgewerkt. Hierbij is een financieel plan opgesteld om het fors aanwezige achterstallig onderhoud terug te dringen. Verder is invulling gegeven aan de motie upgrading van de trottoirs en het opwaarderen van fietspaden.

Door het tijdig uitvoeren van onderhoud is de veiligheid en kwaliteit van het kapitaalgoed gegarandeerd en wordt kapitaalvernietiging voorkomen. Het onderhouden van wegen ouder dan 50 jaar wordt weinig succesvol geacht omdat vaak de gehele constructie inclusief de funderingslaag versleten is.

- **Financiën:**

De kosten die nodig zijn op grond van de beleidsplannen zijn opgenomen in de gemeentebegroting. Door de komst van het Covid-19 virus en de oorlog in Oekraïne hebben zich prijsstijgingen voorgedaan. Naast het het niet jaarlijkse indexeren hebben deze ontwikkelingen een negatief effect op de besteedbare budgetten.

Civieltechnische kunstwerken

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Kunstwerken	222

Bij de harmonisatie van het beleid openbare ruimte is in het beheerplan Civiele Kunstwerken 2021-2025 vastgesteld dat de civiele kunstwerken sober, doelmatig en veilig onderhouden worden op kwaliteitsniveau C. Onderhoud van de civiele kunstwerken wordt meegenomen als onderdeel van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte. In 2025 zal gestart worden

met het actualiseren van het beheerplan Civiele Kunstwerken voor de periode 2026-2030.

Op basis van de actuele kwaliteit van de civiele kunstwerken is recent een Meer Jaren Onderhoud Planning (MJOP) opgesteld voor het planbare onderhoud voor de komende 10 jaar. Middels een nog op te stellen investeringsraming over de komende 50 jaar kan een indicatie van de vervanging (het planjaar en inschatting van de kosten) worden verkregen. De uitwerking van het MJOP zal in 2025 plaatsvinden.

- Kwaliteit:

De uit te voeren inspectiewerkzaamheden om de kwaliteit van de civiele kunstwerken vast te stellen worden conform CUR Aanbeveling 117:2020 categorie B2 "toestandsinspectie" uitgevoerd. Voor het beheer van de kunstwerken zijn door het kennisinstituut CROW, NEN en CUR diverse richtlijnen opgesteld, die landelijk door de meeste gemeentelijke organisaties worden gebruikt. De inspectiewerkzaamheden kennen een terugkomende cyclus van 5 jaar.

- **Financiën:**

De kosten voor het planbare onderhoud zijn opgenomen in de jaarlijkse gemeentebegroting. Vervangingsinvestering(en) zijn hierin niet inbegrepen.

Riolering

Kengetallen Beekdelen	Totaal
Riolen (km)	299
Hoofdgemalen (stuks)	28
Persleidingen (km)	19
Pompunits (stuks)	128

- **Kwaliteit:**

Op basis van het dagelijks beheer en onderhoud, bestaande uit reiniging en inspectie en de in het beleids- en uitvoeringskader vastgestelde doelstellingen wordt de kwaliteit van het rioleringssysteem in beeld gebracht. Aan de hand van de kwaliteitsbeoordeling wordt bepaald of renovatie, vervanging of nader onderzoek benodigd is. Deze cyclus is momenteel verankerd in het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 (Wrp, voorheen Gemeentelijk Rioleringsplan GRP). Het Wrp 2024-2027 is in oktober 2023 vastgesteld in de gemeenteraad. Onder de Omgevingswet is de verplichting vervallen om een GRP op te stellen. In de memorie van toelichting van de Omgevingswet is echter wel aangegeven dat het opstellen van een omgevingsprogramma voor riolering en water belangrijk is. Gemeenten zijn onder de Omgevingswet nog steeds verplicht om invulling te geven aan hun gemeentelijke watertaken en de financiën voor de rioolheffing te verantwoorden.

- **Financiën:**

In oktober 2023 is het Water- en rioleringsprogramma 2024-2027 door de gemeenteraad vastgesteld. In het Water- en rioleringsprogramma (Wrp) is het kostendekkingsplan geactualiseerd. De budgetten die volgen uit het Wrp zijn in deze gemeentebegroting opgenomen.

Openbaar groen

- **Kwaliteit:**

De Raad heeft op 15 december 2021 de in onderstaande tabel vermelde gebiedsfuncties en kwaliteitsniveaus voor het groenbeheer vastgesteld.

Gebiedsfunctie	Beeldkwaliteitsniveau
Centrum winkelgebied	A
Gemeentelijke begraafplaatsen	A
Vijver en waterpartijen	B
Sportaccommodaties (excl. speelvelden)	B
Woonkernen	B
Bedrijventerreinen	B
Hoofdwegen buitengebied	C
Recreatieve wandelpaden/Beekdaelenroute	C
Buitengebied	C

Het beheer van de bomen wordt uitgevoerd op basis van de voorschriften die zijn opgenomen in het Handboek Bomen 2018. In 2025 wordt gestart met het 3-jaarlijks cyclisch beheer van de bomen in de kernen Schimmert, Hulsberg, Wijnandsrade en Nuth.

De kwaliteit van de kleine landschapselementen staat door het gebruik en weersinvloeden onder druk. Voor het behoud van deze waardevolle en karakteristieke landschapselementen

wordt gestart met het opstellen van een beheersplan op basis van het in Q1-2025 vast te stellen beleid (groenstructuurplan).

In het kader van openbaar groen worden de volgende onderwerpen opgepakt onder programma 3:

- Holle wegen
- Ecologische gazons
- Bomenvervangingsplan
- Groot onderhoud beplanting

Openbare verlichting

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal armaturen	8.812

Gemeente Beekdaelen wil bewust omgaan met het verlichten van haar openbare ruimte waarbij sociale veiligheid, verkeersveiligheid, comfort en sfeer geborgd moet blijven. Dit houdt in dat er naast de functionaliteit van de verlichting rekening gehouden wordt met de omgeving en de negatieve effecten zoals energieverbruik, kosten en lichtvervuiling. Vanwege de ambitie naar reductie van CO2-uitstoot wordt de verlichting kritisch bekeken vanuit het energieverbruik en de nuttige lichtopbrengst die hieruit voortkomt. De visie op openbare verlichting is gericht op het “niet verlichten tenzij”.

De laatste jaren is in toenemende mate het zogenaamde dimverlichting toegepast. Dit houdt in dat alle lampen de hele nacht blijven branden, maar op een geprogrammeerd tijdstip wordt het lichtniveau gereduceerd (dimregime).

In de gemeente Beekdaelen bevinden zich 8.603 masten en 8.812 armaturen, vrijwel overal voorzien van LED armaturen.
Het verlichtingsareaal wordt op basis van leeftijd vernieuwd waardoor het van belang is inzicht te hebben in de plaatsingsdatums. De armaturen bereiken conform het beleid met 20 jaar, en de masten met 40 jaar het einde van de technische levensduur.

- Kwaliteit:

Het ombouwen van het areaal naar LED verlichting binnen het beschikbare investeringsbudget voor het overgrote deel afgerond. Maatwerktoepassingen, denk hierbij aan afwijkende armaturen en aanstraalverlichting van gebouwen, worden in het vierde kwartaal van 2024 uitgevoerd.
Met het ombouwen van het gehele areaal naar LED verlichting wordt voor de komende 5 jaar slechts beperkte vervanging van masten en armaturen verwacht.

2025 is het jaar waarin de bestaande, en deels verlopen, onderhoudscontracten voor de openbare verlichting worden vernieuwd. Het verLEDden van de openbare verlichting zorgt hierbij voor een financieel voordeel omdat, onder andere, geen jaarlijkse inspectieronden meer nodig zijn.

- Financiën:

De kosten voor het energieverbruik en het beheer en onderhoud zijn opgenomen in de gemeentebegroting. Ditzelfde geldt ook voor fondsvorming van de toekomstige vervangingen na het bereiken van het einde van de ontwerplevensduur van masten en armaturen.

Gemeentelijke gebouwen

Kengetallen Beekdaelen	Totaal
Aantal gemeentelijke gebouwen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud	67

- Beleid/Beheer:

  Het beleid voor beheer en onderhoud is gericht op de bouwkundige en technische instandhouding van het in eigendom zijnde vastgoed gedurende de reële levensduur. In de raadsvergadering van 19 december 2023 is een nieuw Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) 2024-2033 vastgesteld door de raad. Dit onderhoudsprogramma voorziet in een planning van het technische en preventieve onderhoud plus de vertaling ervan in benodigde middelen. De gemeente actualiseert iedere 4 jaar dit MJOP. De werkzaamheden die voor 2025 zijn opgenomen in het huidige MJOP worden uitgevoerd. Van de 67 gebouwen zijn 19 gebouwen niet opgenomen in dit MJOP. Het gaat hierbij om gebouwen die op de nominatie staan om te worden verkocht of gesloopt. Maar ook gebouwen waarbij de toekomstige bestemming nog niet duidelijk is. Bij deze gebouwen wordt alleen het klachtenonderhoud uitgevoerd en de eventuele wettelijke verplichtingen.

  In relatie tot dit MJOP wordt ook inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed; het zgn. DMJOP (duurzaamheidsmeerjaren onderhoudsplan). De verduurzamingsopgave komt voort uit de wettelijke verplichting om in 2040 energieneutraal en in 2050 gasloos te zijn. Door inzicht te verschaffen in deze totale kostensom kunnen gedegen keuzes gemaakt worden in het kader van het strategisch accommodatiebeleid.

- Kwaliteit:

Het huidige beleid voor bouwkundig en technisch beheer en onderhoud is gebaseerd op de systematiek van NEN 2767 minimaal onderhoudsniveau 3. Deze systematiek betreft een landelijk erkende normering voor bouwkundig en technisch onderhoud. Het maatschappelijk

vastgoed van de gemeente Beekdaelen voldoet aan de bovenstaande norm. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

- Financiën:

De kosten voor groot, dagelijks en klachten onderhoud worden gedekt uit de Voorziening onderhoud gebouwen MOP. Tot en met 2033 wordt nu jaarlijks een bedrag opgenomen van €1.652 duizend euro hetgeen toereikend is. De kosten voor het klachten onderhoud en wettelijke verplichtingen bij de gebouwen die niet zijn opgenomen in het MJOP worden gedekt uit de Voorziening onderhoud gebouwen. Het komend jaar wordt hiervoor een bedrag van €200.000 opgenomen hetgeen vooralsnog toereikend is.

Indien de gemeente om wat voor reden dan ook besluit gebouwen die niet zijn meegenomen in het MJOP niet af te stoten blijft de onderhoudsplicht op deze gebouwen bestaan. Maar ook door diverse toekomstige ontwikkelingen zullen enkel gebouwen weer in een nieuw MJOP moet worden opgenomen waardoor deze voorzieningen moet wordt bijgesteld.

7.5 Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Daarnaast is het doel van deze paragraaf om de financiële positie van de gemeente op basis van het Treasurystatuut te evalueren. De centrale doelstelling van het treasurybeleid is het beheren van de financiële geldstromen en het beperken van de financiële risico's voor de gemeente. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO). Deze wet regelt, dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen de gemeente uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. In deze paragraaf zullen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde komen:

1. Risicobeheer
2. Gemeentefinanciering
3. EMU-saldo

Risicobeheer

1. Risicobeheer

Een belangrijk onderdeel van de treasury functie is het beschermen van gemeentelijke vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's.
In het Treasurystatuut wordt onderscheid gemaakt in de volgende financiële risico's:

- renterisico
- kredietrisico
- intern liquiditeitsrisico
- valutarisico

In dit hoofdstuk worden bovenstaande risico's nader toegelicht met de bijbehorende beheersingsmaatregelen.

7.5.1 Renterisico

De gemeente kan zowel op de kortlopende als op de langlopende schulden renterisico lopen. Renterisico ontstaat door fluctuaties in de rentelasten (bijvoorbeeld door renteherziening of herfinanciering). De overheid heeft in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) twee instrumenten gedefinieerd om de renterisico's die de gemeente loopt te beperken, namelijk de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet heeft tot doel beperking van renterisico op de kortlopende schuld en de renterisiconorm beperkt de renterisico's op de langlopende schulden.

Kasgeldlimiet (renterisico kortlopende schuld)

Het is voor gemeenten aantrekkelijk om financieringsbehoefte op te vangen met het aantrekken van kort geld, omdat de rente op kort geld lager is dan op langlopende leningen. Echter veel kort geld aantrekken, brengt hogere (rente)risico's met zich mee, omdat in de

regel de rente op kort geld sterker aan fluctuaties onderhevig is. De kasgeldlimiet is een door de wet FIDO voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van dit renterisico op de korte schuld. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van het jaar 2025.

De kasgeldlimiet ziet er voor het jaar 2025 als volgt uit:

		Overzicht liquiditeitspositie (bedragen x € 1.000)				
Ultimo	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	Begrotingstotaal	Perc. Regeling 8,5%	Ruimte KGL
K3-2023	3.407	9.894	-6.487	116.451	9.898	-16.385
K4-2023	6.810	8.058	-1.248	116.451	9.898	-11.146
K1-2024	8.127	11.140	-3.013	116.451	9.898	-12.911
K2-2024	8.803	18.047	-9.244	116.451	9.898	-19.142
		Gemiddelde	-4.998			
		Kasgeldlimiet (KGL)	9.898			
		Ruimte onder de KGL	14.896			
		Onderschrijding van de KGL	-14.896			
		Begrotingstotaal 2025	116.451			
		Percentage regeling	8,5%			
		Kasgeldlimiet (KGL)	**9.898**			

Renterisiconorm (renterisico van de vaste schuld)

In de wet FIDO is de renterisiconorm opgenomen als instrument om het (rente)risico op de langlopende leningenportefeuille te beperken. Met de renterisiconorm wordt getracht een optimale opbouw van de langlopende leningenportefeuille te bereiken door spreiding van de looptijden en renteherzieningen. In de volgende tabel wordt het renterisico voor 4 jaren (2025-2028) in kaart gebracht en wordt berekend als percentage (20%) van het begrotingstotaal van het jaar 2025

.

Tabel Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld (bedragen * € 1.000)					
Stap	**Variabelen**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	2.449	3.274	3.584	3.588
3	Renterisico (1+2)	2.449	3.274	3.584	3.588
4	Renterisico	23.292	23.292	23.292	23.292
5a = 4 > 3	**Ruimte onder renterisiconorm**	**20.843**	**20.018**	**19.708**	**19.704**
5b = 3 > 4	**Overschrijding renterisiconorm**	**0**	**0**	**0**	**0**
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal 2025	116.461	-	-	-
4b	Percentage ministeriële regeling	20%			
	4 = (4a x 4b/100) Renterisiconorm	**23.292**			

7.5.2 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico, dat een geldnemer niet of niet-tijdig aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Bij het verstrekken van leningen, uit hoofde van de publieke taak, worden zekerheden of garanties geëist.

7.5.3 Intern liquiditeitsrisico

Het intern liquiditeitsrisico is het risico, dat de gemeente loopt naar aanleiding van wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjarig investeringsplanning, waardoor financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen. Het intern liquiditeitsrisico wordt beperkt door monitoring en planning van de treasury activiteiten op de korte en lange termijn in de P&C-cyclus (begroting, burap en jaarrekening).

7.5.4 Valutarisico

Valutarisico’s worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro’s.

Gemeentefinanciering

Financieringsbehoefte

De gemeente Beekdaelen maakt gebruikt van de zogenaamde totaalfinanciering. In deze begroting is uitgegaan van een financieringsbehoefte over de jaren 2025 t/m 2028 van in totaliteit € 53,7 miljoen. Volgens opgave van de BNG per 4 september 2024 bedraagt het rentepercentage 3,05 % voor een langlopende geldlening met een looptijd van 25 jaren.
In deze (meer)jaren begroting is rekening gehouden met de rentelasten voor de benodigde financiering. Afhankelijk van de voorgang van de realisatie van de investeringen zal in het jaar 2026 of later een lening worden aangetrokken om in de financieringsbehoefte te

voorzien. Een bijstelling van de rentelasten zal middels de tussentijdse rapportages plaatsvinden.

Leningenportefeuille
In 2023 zijn 3 langlopende geldleningen aangetrokken met een totaalbedrag van € 25 miljoen en stortingsdata in 2024 en 2025. Begin 2025 wordt het restantbedrag van € 8 miljoen euro ontvangen. Een overzicht van de leningportefeuille treft u in onderstaand overzicht aan. De laatste lening in het overzicht is een doorgeleende lening aan een woningstichting.

Leningportefeuille (x € 1.000)	Oorspr.	Ingang	Afloop	Rente	Schuld	Weging
T.b.v. gemeente:						
NWB	3.000	01-02-2005	03-02-2025	3,88	150	0,5%
BNG	3.000	02-01-2006	02-01-2026	3,62	300	1,0%
BNG	3.000	23-06-2006	23-06-2026	0,56	300	1,0%
BNG	3.000	01-05-2007	01-05-2007	3,98	450	1,5%
BNG	4.538	26-09-2001	26-09-2026	5,45	363	1,2%
BNG	2.269	18-12-2001	26-09-2026	5,16	182	0,6%
BNG	3.000	11-12-2002	01-06-2027	4,84	360	1,2%
BNG	3.000	08-12-2003	08-12-2028	4,87	480	1,6%
BNG	3.000	23-02-2006	23-02-2031	3,79	840	2,8%
BNG	4.000	16-05-2022	16-05-2037	1,69	3.467	11,6%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2042	1,82	2.700	9,0%
BNG	3.000	16-05-2022	16-05-2047	1,86	2.760	9,2%
BNG	9.000	02-01-2024	02-01-2049	3,27	9.000	30,0%
BNG	8.000	01-07-2024	01-07-2049	3,235	8.000	26,7%
Subtotaal t.b.v. gemeente	***54.807***				***29.352***	
T.b.v. woningstichting:						
BNG	935	03-05-2010	01-05-2040	4,45	643	2,1%
Subtotaal t.b.v. woningstichting	***935***				***643***	
Totaal	55.742				29.995	100,0%

Rente begroting 2025
De gemeente trekt zowel kortlopende als langlopende leningen aan om te voldoen aan haar financieringsbehoefte. Er zijn hierbij twee soorten financiering te onderscheiden:
1. Projectfinanciering: er wordt een externe lening aangetrokken ten behoeve van de financiering van één specifiek project, één specifieke activiteit.
2. Totaalfinanciering: er wordt een lening aangetrokken om aan de financieringsbehoefte te voldoen, maar er staat geen specifieke activiteit tegenover. De lening maakt deel uit van de totaalfinanciering van de gemeente.

Om een volledig beeld te krijgen van de exploitatie van de verschillende taakvelden, dienen alle baten en lasten, voor zover mogelijk, toegerekend te worden aan de activiteiten binnen een taakveld (projecten, investeringen, etc.). Hieronder vallen ook de kosten (rentelasten) van de leningen. Deze kosten zijn immers aangetrokken om de verschillende activiteiten (al dan niet direct) te financieren.

De rentelasten van projectfinanciering kunnen redelijk eenvoudig toegerekend worden aan het taakveld, waarop de activiteit betrekking heeft. Bij de totaalfinanciering is er geen direct verband tussen de lening en de activiteit. Om de rentelasten van de leningen toch evenredig

toe te kunnen rekenen aan de diverse activiteiten, is een verdeelsleutel opgesteld: het omslagrentepercentage. Op basis van dit percentage wordt de rente van de totaalfinanciering doorbelast aan taakvelden, waaronder de diverse activiteiten vallen. Dit percentage is bij de begroting berekend en komt voor de jaren 2025, 2026, 2027 en 2028 uit op resp. 0,5% , 0,8%, 0,8% en 0,8%.

EMU-saldo

In de volgende tabel is het EMU-saldo voor de jaren 2025-2028 weergegeven.
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld, dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken.

De begroting van de gemeente Beekdaelen is opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.
Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Tabel EMU-saldo (bedragen * € 1000)				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-2.749	-2.704	-1.759	-1.031
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.745	3.170	3.409	3.531
Dotaties aan voorziengen ten laste van de exploitatie minus vrijval van voorzieninggen ten bate van de exploitatie	3.149	2.721	2.723	2.753
Bruto investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	47.112	23.025	8.679	10.524
Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	885	1.356	1.009	1.435
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**- 44.852**	**- 21.193**	**- 5.314**	**- 6.705**

7.6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Beekdaelen heeft een deel van de uitvoering van het gemeentelijk beleid en taken ondergebracht bij zogenaamde verbonden partijen. Deze partijen spelen dan ook een belangrijke rol bij de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen. De gemeente blijft daarbij wel verantwoordelijk voor de uitvoering en het realiseren van het beleid en het behalen van de gemeentelijke doelstellingen. In deze paragraaf besteden wij aandacht aan deze verbonden partijen.

Wat zijn verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft.

- Van een bestuurlijk belang is sprake indien de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij, bijvoorbeeld door een zetel in het bestuur en/of door stemrecht.

- Van een financieel belang is sprake als de gemeentemiddelen aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van die partij of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Wanneer aan beide voorwaarden is voldaan, is er conform de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) sprake van een verbonden partij. Voorbeelden zijn BV-en, NV-en, corporaties, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Waarom samenwerkingsverbanden

De gemeente kan diverse redenen hebben om samen te werken. Zo kan een gemeente samenwerken om bijvoorbeeld schaal- en efficiencyvoordelen te bereiken, kennis te delen, complexe en specialistische taken te laten uitvoeren, risico's te spreiden of om een maatschappelijk initiatief te ondersteunen. Ook uitbreiding van het aantal taken en de complexiteit ervan zijn overwegingen om samenwerking te zoeken en verbanden aan te gaan. Op een groot aantal terreinen, zoals sociale zaken, gezondheidszorg, brandweer en veiligheid, het sociaal domein (WMO, jeugdzorg en participatie), hebben gemeenten nadrukkelijk de samenwerking gezocht. Dit is vaak in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Aan de andere kant brengt samenwerken ook risico's met zich mee. Ondanks dat de gemeente een deel van de uitvoering van haar beleid bij een partner heeft ondergebracht, blijft zij wel verantwoordelijk voor het uitgevoerde beleid. Daardoor kan de gemeente aanzienlijke maatschappelijke, financiële en fiscale risico's lopen wanneer een partij in financiële problemen komt of zijn taken niet goed uitvoert. Het is daarom van belang dat deze verbonden partijen goed functioneren en de doelstellingen binnen de gegeven financiële én beleidsinhoudelijke kaders realiseren. Vanuit gemeentelijk perspectief is de noodzaak om de verbonden partijen goed te monitoren en zo nodig bij te sturen dan ook groot. Voor de gemeenteraad is informatie over de verbonden partijen om twee redenen van belang:

- De partijen voeren taken uit die in het verlengde van de gemeentelijke doelstellingen liggen;
- Het functioneren van de partijen heeft consequenties voor de gemeentelijke begroting.

Grip op verbonden partijen

Meer dan in het verleden werken gemeenten zoals Beekdaelen regionaal samen in verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen. Duidelijk is dat het aangaan van dergelijke regionale samenwerkingen ook betekent dat directe invloed en zeggenschap minder wordt. De behoefte om grip op deze verbonden partijen te hebben én te houden neemt daardoor steeds meer toe. Dat geldt ook voor het versterken van de onderlinge samenwerking. Om meer grip te krijgen op de monitoring en sturing van verbonden partijen wordt door Beekdaelen en bijna alle andere gemeenten in Zuid-Limburg sinds 2021 de ambtelijke werkwijze 'Samen Grip Op Verbonden Partijen' gehanteerd. Centrale rol hierin is weggelegd voor het zogenaamde 'adoptiemodel'. Dit model houdt in dat een SGOVP-gemeente een bepaalde gemeenschappelijke regeling waaraan zij deelneemt 'adopteert' en voor wat betreft het streven naar meer de grip op die verbonden partij optreedt als kartrekkende 'primus inter pares' namens de andere aan die verbonden partij deelnemende SGOVP-gemeenten. Zo kan meer gebruik worden gemaakt van de bij bepaalde SGOVP-gemeenten aanwezige specifieke kennis t.a.v. die verbonden partij, zodat de andere deelnemers wat dat betreft niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Door deze ambtelijke werkwijze worden reeds aan de voorkant ambtelijk de krachten zoveel als mogelijk gebundeld om meer invloed en grip op de eventuele risico's van verbonden partijen te krijgen. Los van deze ambtelijke SGOVP-werkwijze is het in dit kader van belang te wijzen op de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging heeft als doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen én de kaderstellende- en controlerende rol van gemeenteraden te versterken, waardoor voor de gemeenteraden meer mogelijkheden worden gecreëerd om zelf invloed uit te gaan oefenen op verbonden partijen zijnde gemeenschappelijke regelingen. Deze wetswijziging kan in drie categorieën worden onderverdeeld:

1. Wijzigingen die de positie van gemeenteraden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen versterken;
2. Wijzigingen die zien op de introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden t.a.v. gemeenschappelijke regelingen, en
3. Wijzigingen die zien op het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van een gemeenschappelijke regelingen.

Als gevolg van ons huidige dualistische bestel ligt de kaderstellende en controlerende taak bij de gemeenteraad. Dat is niet anders voor wat betreft gemeenschappelijke regelingen waaraan een gemeente deelneemt. Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen is het expliciet aan de gemeenteraden om hiermee aan de slag te gaan en om in samenspraak met het bestuur van een gemeenschappelijke regeling relevante keuzes te maken met betrekking tot het versterken van hun kaderstellende en controlerende rol richting diezelfde gemeenschappelijk regeling. De implementatie van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen is voor 1 juli 2024 afgerond,

Bezuinigingsopgave Gemeenschappelijke Regelingen

Gelet op de knellende financiële kaders van de gemeenten (m.n. als gevolg van de lagere bijdrage uit het Gemeentefonds vanaf 2026) worden de gemeenschappelijke regelingen gevraagd ook hun verantwoordelijkheid te nemen. In de zienswijzebrieven ten aanzien van de ontwerpbegrotingen 2025 van alle gemeenschappelijke regelingen heeft de

gemeenteraad al een passage gewijd aan dit uitgangspunt. Er is een structurele taakstelling voor de verlaging van de gemeentelijke bijdragen van minimaal 5% bij elke GR neergelegd.

Daarbij is een aantal suggesties om te besparen ter overweging meegegeven:

1. Centralisatie/intensieve samenwerking PIOFACH-taken
2. Beperking personeelskosten
3. Schrappen van reserves
4. Kritische reflectie nut en noodzaak activiteiten en handelingen

Overzicht van verbonden partijen

Type	Naam
Gemeenschappelijke regelingen	WOZL (Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg)
	WSP (Werkgeverservicepunt Parkstad Limburg)
	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
	GGD Zuid-Limburg
	ISD-Kompas
	Omnibuzz
	RUD Zuid-Limburg (regionale uitvoeringsdienst)
	BsGW (Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen)
	Het Gegevenshuis
	Reinigingsdiensten Rd4

	Stadsregio Parkstad Limburg
	Solido
	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015
	Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg
	GR subsidiëring anti-discriminatievoorziening Limburg
	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad
Vennootschappen en coöperaties	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
	Enexis Holding NV
	CSV Amsterdam B.V.
	Rd4 NV
	Watermaatschappij Limburg N.V.
	Nazorg Limburg B.V.
	IBA-Parkstad B.V.
	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.

In onderstaande tabel wordt de gemeentelijke bijdragen 2025-2028 per verbonden partij weergegeven (bedragen in euro's)

Naam GR	2025	2026	2027	2028
WOZL	3.829.000	3.528.000	3.193.000	2.988.000
WSP Parkstad	294.000	243.000	214.000	178.000
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	2.995.000	2.995.000	2.995.000	2.995.000
GGD	2.538.000	2.538.000	2.538.000	2.538.000
Kompas	12.325.000	12.325.000	12.325.000	11.562.000
Omnibuzz	950.000	950.000	950.000	950.000
RUD	781.000	781.000	781.000	781.000
BsGW	680.000	656.000	647.000	644.000
Gegevenshuis	531.000	531.000	531.000	531.000
Rd4	4.103.000	4.103.000	4.103.000	4.103.000
Parkstad Limburg	544.000	544.000	544.000	544.000
Solido	1.027.000	1.027.000	1.027.000	1.027.000
Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015	0	0	0	0
Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg	158.000	158.000	158.000	158.000
GR subsidiëring antidiscriminatievoorziening Limburg	20.000	20.000	20.000	20.000
Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	233.000	233.000	233.000	233.000

Detailinformatie per verbonden partij

Voor een actueel overzicht van het openbaar belang, de gemeentelijke visie op de verbonden partij, de actuele beleidsvoornemens omtrent de partij, de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van het gemeentelijke belang en de financiële positie verwijzen wij naar de bijlage “Toelichting op de verbonden partijen”.

7.7 Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid
De gemeente Beekdaelen heeft een (uniform) vastgesteld grondbeleid. De gemeente hanteert situationeel grondbeleid. Op deze wijze wordt door middel van het grondbeleid geanticipeerd (voor de komende vier jaar) op de ruimtelijke opgaven. Het grondbeleid is daarnaast vastgesteld in de geest van de inwerking getreden Omgevingswet.

Beschouwing actuele stand van zaken grondexploitatiecomplexen
Het gaat hier onder meer om de grondexploitaties in ontwikkeling . Een grondexploitatie is het financiële en inhoudelijke kader –vastgesteld door de Raad- waarbinnen (haalbaar gebleken) plannen en projecten worden uitgevoerd. Als gevolg van de krimp en vergrijzing/ontgroening ligt er een gewijzigde vraag. Er is een grotere behoefte te bespeuren aan eenpersoonshuishoudens/kleine huishoudens en senioren- en levensloopbestendige woningen. De gemeente Beekdaelen wil daarop inspelen. De ontwikkeling van woningbouw en bedrijventerreinen is van belang. Het is niet eenvoudig om te kwantificeren wat de financiële consequenties voor de gemeenten zijn.

Korte beschouwing actuele stand van zaken grondexploitaties

Het plangebied Centrum III in de kern van Schimmert heeft sinds 2011 een woonbestemming met 96 harde bouwtitels. Vanwege ongunstige marktomstandigheden is het vigerende plan nooit tot concrete ontwikkeling kunnen komen.
In maart 2022 is besloten tot een integrale planherziening voor deze inbreidingslocatie, uitgaande van een woningbouwprogramma, dat beter aansluit bij de huidige behoefte aan betaalbare woningen en uitgaande van een planopzet, die beter aansluit bij de hedendaagse eisen v.w.b. duurzaamheid en de klimaat-adaptieve aspecten (groen in de wijk, waterhuishouding, warmtestress, natuur-inclusief bouwen).
De planuitwerking van het woningbouwplan Centrum III is inmiddels nagenoeg voltooid. Alle benodigde onderzoeken zijn uitgevoerd en verwerkt in het voorliggende plan.

Het ontwerp bestemmingsplan in december 2023 in procedure gebracht. Er zal eind 2024 of begin 2025 een raadsvoorstel voor de vaststelling van het bestemmingsplan Centrumplan III en vaststelling grondexploitatie geagendeerd worden. Omdat er momenteel nog aanvullend ecologisch onderzoek plaatsvindt is het nu nog niet mogelijk om aan te geven wanneer het voorstel precies geagendeerd kan worden.
De gemeentelijke cofinanciering van € 250.000 voor de verkregen subsidies van de provincie (KLC) en het rijk (WBL5) zal meegenomen worden in de grondexploitatie.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden (NIEGG)

Tijdelijke woningen Amstenrade
De voormalige gemeente Schinnen heeft eind 2018 besloten een perceel (kadastraal bekend gemeente Schinnen sectie H nummer 304) nabij de Hommerter Allee aan te kopen met als doel hier tijdelijke woningbouw mogelijk te maken. Inmiddels is gebleken dat het moeilijk is om de businesscase voor tijdelijke woningen rond te krijgen. Daarom heeft het realiseren van permanente woningen op deze locatie de voorkeur. In 2025 zal o.a. deze locatie tot ontwikkeling worden gebracht, waarbij een goede stedenbouwkundige inpassing en een goede balans van doelgroepen sleutelbegrippen zijn.

Bedrijventerrein Rode Beek
Het concept-bestemmingsplan resp. gebied waarbinnen dit bedrijventerrein is gelegen valt onder het door de rijksplanvormer opgenomen gebied waar ook de zogenoemde invliegfunnel in verband met de aanwezigheid van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen is voorzien. Uw raad heeft enkele malen het bestemmingsplan gewijzigd vastgesteld om deze ontwikkeling mogelijk te maken, waarbij, met gewijzigde planregels, alsnog aan de gestelde verplichting zou worden gedaan (ondanks het niet-intekenen van een invliegfunnel).
Hiertegen heeft de minister van defensie steeds beroep tegen ingesteld bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak. Destijds, op 13 september 2021 heeft u besloten om de procedure niet langer door te zetten omdat de aanleiding waarvoor dit bestemmingsplan dient, niet meer actueel is.

De minister is ook tegen dit laatste besluit van september 2021 in beroep gegaan en op 15 juni 2022 heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wederom uitspraak gedaan. Door de afdeling is geoordeeld dat de gemeente aan zet is. Het besluit inhoudende dat de gemeenten nu geen planologische actie meer hoeft te ondernemen is daarmee door het hoogste rechtsorgaan ter zijde geschoven. Bij RIB van 28 juni (Z/21/166947, nr.. 308496) bent u hierover ingelicht. Op 4 oktober 2022 heeft uw raad in dit traject vervolgens besloten om geen besluit te nemen en daarmee ook geen invliegfunnel in te tekenen in het plan.

Als onderdeel van de gesprekken die bestuurlijk worden gevoerd met defensie is afgesproken dat juridische procedures met betrekking tot dit bedrijventerrein nu niet aan de orde hoeven te zijn. Als onderdeel van de revitalisering van de kern Schinveld wordt wederom ingestoken op ontwikkeling van dit terrein (alsnog mogelijke verplaatsing bedrijf uit kern Schinveld).

7.8 Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoeringsparagraaf van deze begroting geeft inzicht in de beleidsvoornemens omtrent onze bedrijfsvoering, die gericht is op het adequaat uitvoeren van de programma's uit deze begroting en de continuïteit van de gemeentelijke organisatie. Hoe beter de gemeentelijke organisatie op orde is, des te beter de organisatie gesteld staat voor haar publieke taak.

Personeel en organisatie

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim
Ook in 2025 hebben we de veiligheid, gezondheid en het welzijn van alle mensen die bij de gemeente Beekdaelen werken hoog in ons vaandel staan. We blijven inzetten op een beleid dat ten minste voldoet aan de wettelijke eisen uit de Arbeidsomstandighedenwet, het Arbeidsomstandighedenbesluit en nadere regelgeving. Naar aanleiding van de uitgevoerde Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) is een Plan van Aanpak opgesteld en lossen we de geconstateerde knelpunten zoveel als mogelijk op, ook in 2025. Ook het optimaliseren van verzuimgerelateerde processen gaat in 2025 onverminderd door. We zijn per 1 juli 2024 overgestapt naar een nieuwe Arbodienst waarmee we een concreet stappenplan hebben opgesteld met als doel ons verzuimpercentage nog verder te verlagen.

Doorontwikkeling organisatie
We spreken niet meer van doorontwikkeling maar van ontwikkeling. De ingezette koers van verbeteringen en versterkingen van de ambtelijke organisatie is immers een continu proces. We doen dit vanuit de overtuiging dat het continu blijven investeren in de organisatie tot een versterking van de dienstverlening naar de inwoners van Beekdaelen en een steeds beter draaiende interne organisatie leidt. De gekozen aanpak om de ambtelijke organisatie verder vorm te geven volgens het principe van zelforganisatie blijft hierin leidend. De Management & Organisatiefilosofie waarin de uitgangspunten en de kernwaarden van onze organisatie zijn geformuleerd wordt in 2025 herijkt en aangepast aan de huidige en toekomstige ontwikkelingen waar onze organisatie voor staat. Om de leer- en weerbaarheid van de medewerkers te vergroten organiseren we in samenwerking met UMIO University Maastricht de leergang 'Strategisch Denken anno 2024 en verder'. Daarnaast volgen we een traject waarbij onze manier van communiceren en de schrijfstijl wordt aangepast de huidige aan tijd. Het begeleidingsproces om zelforganisatie en het zelf organiserend vermogen van teams te stimuleren wordt vormgegeven door interne coaches in plaats van externe coaches. Vanuit het cultuurtraject DNA Beekdaelen wordt ingezet op de kernwaarde innovatie waarbij de toepassing en de (on)mogelijkheden van kunstmatige intelligentie in onze organisatie worden onderzocht.

Informatisering en automatisering

In 2025 bouwen we verder aan onze informatiehuishouding. De meeste actiepunten nemen meerdere jaren in beslag. De belangrijkste actiepunten in 2025 zijn:

- Invoeren ICT-aanpassingen als gevolg van de Wet digitale overheid om ervoor te zorgen dat inwoners en ondernemers veilig en betrouwbaar kunnen inloggen en zaken kunnen doen met de overheid;

- Optimaliseren, toegankelijk en gebruiksvriendelijker maken van website en applicaties die onze inwoners uitnodigen om snel en makkelijk hun zaken te regelen met de gemeente (project Digitoegankelijkheid);

- Vaststellen beleid digitaal duurzame informatiehuishouding gemeente Beekdaelen;

- Herijken van de informatievisie van de gemeente Beekdaelen;

- Opstellen beleidsplan voor de invoering van AI (kunstmatige intelligentie) en uitvoeren pilot om AI verantwoord in te zetten zodanig dat deze de gemeentelijke taken optimaal ondersteunt;

- Optimaliseren van het informatie- en archiefbeheer (Archiefwet, Interbestuurlijk Toezicht) en realiseren van duurzame toegankelijkheid van digitale overheidsinformatie (meer-jarentraject);

- Invoeren ICT-aanpassingen als gevolg van de Wet open overheid (Woo) en zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is;

- Moderniseren van bedrijfsapplicaties, invoeren van de verplichte maatregelen als gevolg van wet- en regelgeving en aansluiten op landelijke standaarden en voorzieningen waaronder het landelijk programma Common Ground om de informatievoorziening eenvoudiger, slimmer en flexibeler in te richten;

- Invoeren data gedreven werken (meerjarig traject);

- Verder moderniseren van de gebruikerswerkplekken;

- Verder verfijnen van de inrichting en werking van de ICT-systemen t.b.v. de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging;

- Aanbesteden en implementeren van enkele bedrijfsapplicaties waarvoor het contract expireert;

- Bevorderen van de digitale vaardigheden van medewerkers voor een efficiënt en doelgericht gebruik van (nieuwe) ICT-systemen waaronder MS365;

- Onderzoeken van mogelijkheden voor verbetering en doorontwikkeling van de toekomstige ICT-dienstverlening.

Planning en control

Centrale doelstelling van alle activiteiten die in het kader van de planning en control cyclus worden uitgevoerd is het ‘in control’ raken, zijn en blijven van de organisatie. We zijn als gemeente in control als we een redelijke mate van zekerheid hebben over het bereiken van:

De strategische ambities;
De programmadoelen en effecten;

Effectiviteit en efficiëntie in de bedrijfsprocessen;
Betrouwbaarheid van de financiële informatieverzorging;
Naleving van relevante wet- en regelgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan aan de slag met kritisch prestatie indicatoren (kpi's). Daarbij wordt onderscheid gemaakt in going concern kpi's en growing concern kpi's. De going concern kpi's, die de prestaties meten van reguliere taken van de gemeente, krijgen een plek in de planning & control documenten van de gemeente. Over de growing concern kpi's wordt gerapporteerd via aparte raadsvoorstellen van beleidsontwikkelingen terwijl monitoring van die kpi's plaatsvindt via de projectenrapportages in de buraps. We starten de growing concern kpi's met een pilotproject.

Tot nu toe heeft de gemeente geen doelmatigheidsonderzoeken verricht in het kader verordening artikel 213a. In 2024 gaat de gemeente hiermee aan de slag. Verwacht wordt dat de uitkomsten van het onderzoek in 2025 aan de raad kunnen worden aangeboden.

Procesbeheersing

Wij achten het van belang dat de gemeente in control is. Concreet betekent dit dat de vooraf vastgestelde doelstellingen met betrekking tot werkprocessen, projecten of beleid tijdig en met de overeengekomen kwaliteit en inzet worden gerealiseerd.
Om als organisatie in control te zijn (en te blijven) zijn de meest risicovolle processen inclusief de risico’s in workshop verband beschreven. Ook zijn beheersmaatregelen geïnventariseerd en geïmplementeerd die de kans op risico’s verkleinen. De geformuleerde beheersmaatregelen worden doorlopend bespreekbaar gemaakt en waar nodig aangescherpt.

Informatiebeveiliging

Bij al onze oplossingen gaan we uit van privacy en security by design en privacy security by default: vanaf het ontwerp tot en met borging, gebruik en beheer. Voor elk project, elke rapportage of dashboard leggen we vast wat we willen weten (doelen en stuurgegevens), welke gegevens hiervoor nodig zijn en wie deze gegevens nodig heeft. We gaan uit van dataminimalisatie en wegen het gebruik van (persoons-)gegevens zorgvuldig af. We spreken spelregels af over het gebruik van rapportages, dashboards, data en algoritmes en documenteren en archiveren deze op de juiste wijze. Ook scherpen wij onze maatregelen verder aan in lijn met de landelijke ontwikkelingen en normenkaders voor informatieveiligheid en privacy. Voor de DigiD audit voeren wij de verplichte nieuwe normen en aanvullende maatregelen in. We actualiseren het informatiebeveiligingsbeleid en maken een actueel uitvoeringsplan. We houden medewerkers op de hoogte van de permanente risico’s en gevaren op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Wij zetten het programma informatiebewustzijn (i-Bewustzijn) voort via e-learnings en kennistesten. De contacten met de Informatiebeveiligingsdienst scherpen we verder aan. Dit geldt ook voor de maatregelen om risico’s voor informatieveiligheid en privacy te vermijden dan wel te mitigeren. We gaan door met de verdere implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) die vanuit rijkswege continue geactualiseerd wordt met aangescherpte richtlijnen (NIS-2). Zo blijven we ook aansluiten bij de nationale en internationale standaarden voor informatieveiligheid en privacy. We richten het nieuwe Information Security Management System (ISMS) / Privacy Management Systeem (PMS) en zo in dat we beter grip houden op de veiligheids- en privacy-risico’s, de maatregelen hierop

kunnen afstemmen en gerichter op de uitvoering van deze maatregelen kunnen sturen; en dat we vanuit één bron transparant verantwoording kunnen afleggen.

Gegevensbescherming

Door de invoering van de EU-verordening Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) in mei 2018 zijn organisaties steeds bewuster geworden van het belang van gegevensbescherming. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel energie gestoken in het borgen van de AVG in de organisatie, om vertrouwelijke gegevens van burgers en bedrijven te beschermen en ook aantoonbaar te voldoen aan de privacywetgeving. In 2025 gaan wij verder met een AVG privacy volwassenheidsmeting, het AVG evaluatie- en actualisatieplan, informeren en adviseren van de gemeentelijke afdelingen over hun AVG verplichtingen en andere unierechtelijke of lidstaatrechtelijke gegevensbeschermingsbepalingen. Daarnaast de benodigde ondersteuning bieden aan de domeinafdelingen door o.a. het privacy bewustzijn verder verhogen via workshops, e-learning en actieve voorlichting, helpen bij uitvoeren van (Pre-) DPIA's (Data Privacy Impact Assesments) etc. Daarnaast gaat het nieuwe PMS (Privacy Management Systeem) de gemeente digitaal verder helpen om aantoonbaar te voldoen aan de vereiste AVG documentatieplicht c.q. verantwoordingsplicht in het kader van de jaarlijkse planning- en control cyclus. In het kader van de Wet politiegegevens zal beleid vastgesteld worden en de daarbij behorende instructies. Ook zal er beleid opgesteld voor de implementatie van artificial intelligence.

Communicatie

Zoals vastgelegd in het coalitieprogramma en de communicatievisie werken wij voortdurend aan het verbeteren van de gemeentelijke communicatie. Dit is een continu ontwikkelproces waarbij ons communicatielandschap steeds verandert, ons speelveld complexer wordt en de samenleving meer en meer om verbinding vraagt. Communicatie vervult hierin een sleutelrol.

Ook in 2025 staat een goede informatievoorziening met leesbare en begrijpelijke teksten en duidelijke reacties op verzoeken centraal. Onze communicatie instrumenten worden verder doorontwikkeld. Denk aan de vernieuwing van onze huisstijl, het verder uitbouwen van onze digitale nieuwsbrief, het vernieuwen van het intranet voor onze medewerkers en het actiever benutten van onze social media. Gelijktijdig wordt in zowel grootschalige als kleinschaligere projecten op het gebied van zowel het ruimtelijk als sociaal domein gewerkt aan het profileren van Beekdaelen. Op de voor hen juiste momenten, via de juiste middelen en over de onderwerpen waarin zij interesse hebben wordt gericht met onze doelgroepen gecommuniceerd. Hierbij zijn wij omgevingsbewust en bieden wij ruimte voor eigen initiatieven en digitale participatiemogelijkheden.

Uiteraard merken wij op dat wij ook in 2025 alert inspelen op de politiekgevoelige en maatschappelijke ontwikkelingen die zich op dat moment voor doen.

7.9 Wet open overheid

Inleiding

De projectgroep “Van Wob naar Woo” heeft gezamenlijk met Native Consulting een impactanalyse opgesteld. Deze impactanalyse vormt de basis om te starten met de fasegewijze ontsluiting van de onderstaande informatiecategorieën, die actief openbaar dienen te worden gemaakt.

Het betreft de volgende 11 categorieën:
- Wet- en regelgeving
- Organisatiegegevens
- Raadsstukken
- Bestuursstukken
- Stukken van adviescolleges
- Convenanten
- Jaarplannen en –verslagen
- Wob/Woo-verzoeken
- Onderzoeken
- Beschikkingen
- Klachten

Deze informatiecategorieën worden vanaf 2024 gefaseerd ingevoerd, waarbij diverse stukken die onder de eerste vier genoemde categorieen vallen reeds online (website en Woo-index) te raadplegen zijn. De verplichte openbaarmaking van voormelde vier categorieën is per 1 november 2024 ingegaan.
Verder maken we sinds 2024 gebruik van de anonimiseringstool Datamask. Deze tool draagt er zorg voor dat persoonsgegevens in opgevraagde documenten handmatig worden geanonimiseerd.
Wat willen we bereiken?
Verdere uitrol van de gefaseerde invoering van de actieve openbaarmaking van de bovenstaande informatiecategorieën, wat in 2025 en de daaropvolgende jaren volgens planning gaat plaatsvinden.

7.10 Duurzaamheid

Inleiding

In Beekdaelen werken we aan een duurzame en toekomstbestendige gemeente waar mensen gezond en veilig kunnen wonen en werken. In 2020 heeft de gemeenteraad unaniem de Duurzaamheidsvisie 'Beekdaelers samen aan zet!' vastgesteld. Deze visie kwam tot stand in samenwerking én samenspraak met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners. Zoals de titel van onze visie al aangeeft, is het realiseren van deze ambities niet alleen een gemeentelijke, maar met name een brede maatschappelijke opgave. Iedereen in Beekdaelen heeft hiermee te maken en de consequenties zijn voor iedereen voelbaar.

In de visie staan de ambities van de raad op hoofdlijnen. Deze zijn:
1. De Beekdaelers centraal te stellen (participatieve aanpak).
2. In 2040 energieneutraal te zijn (energietransitie & warmtetransitie).
3. Beekdaelen groen en klimaatbestendig te maken (vergroening en klimaatadaptatie).
4. De grondstofkringlopen te sluiten (circulaire economie).

Duurzaamheid loopt als rode draad door al het gemeentelijk handelen. Dat betekent dat bij interventies afgewogen wordt in hoeverre deze bijdraagt aan een duurzaam Beekdaelen op sociaal, economisch en fysiek gebied. Duurzaamheid stopt niet bij onze gemeentegrenzen. Afhankelijk van het onderwerp werken we in regioverband samen aan een duurzamer Beekdaelen, zowel binnen regio Parkstad, regio Zuid-Limburg en over de landsgrenzen.

De Beekdaeler staat centraal

In Beekdaelen vinden wij het belangrijk dat iedereen mee kan doen bij het halen van onze duurzaamheidsambities. Dat geldt vóór, tijdens én na de uitvoering. Beekdaelers staan centraal op het gebied van duurzaamheid binnen onze gemeente. Door inwoners te stimuleren en te faciliteren willen we zo veel mogelijk impact creëren en innovatieve ideeën een kans geven.

Op dit moment organiseert Beekdaelen verschillende vormen van participatie om inwoners te betrekken bij de realisatie van onze ambities. Zo kan binnen Beekdaelen gebruik worden gemaakt van de Duurzaamheidstafel en Stimuleringslening Duurzaamheidsprojecten of bij te dragen aan ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen.

Tot slot stimuleren en faciliteren we inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Hiervoor is het regionaal energieloket de WoonWijzerWinkel Limburg en energiecoöperatie ImpulZ opgericht. Wij als gemeente, de WoonWijzerWinkel en energiecoöperatie ImpulZ zetten zich in om iedereen in Beekdaelen te stimuleren en faciliteren op het gebied van duurzaamheid.
Kortom: door op verschillende niveaus en op verschillende wijzen Beekdaelers centraal te stellen bij het thema duurzaamheid, willen we samen zo veel mogelijk impact creëren.

Acties in 2025:

- Verstrekken Duurzaamheidsleningen aan bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Het lokaal promoten van de WoonWijzerWinkel

- Het continu monitoren en verbeteren van het aanbod van de WoonWijzerWinkel
- Woningen verduurzamen aan de hand van het Isolatieproject Parkstad
- Ecologische compensatiemaatregelen treffen voor verduurzaming van onze woningen
- Faciliteren en begeleiden van de Duurzaamheidstafel
- Samenwerken met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Inzet van energiecoaches door Beekdaelen met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Meer communicatie met inwoners over verduurzamingsmogelijkheden

Energietransitie

Samen met de ander Parkstadgemeenten is de uitgesproken om in 2040 een energieneutrale gemeente te zijn. Dit betekent dat alle energie die we in Beekdaelen gebruiken, op een duurzame manier opwekken.
We zetten in om een groot deel van onze energie efficiënter in te zetten en te besparen. Wat we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken. Het restant aan energieverbruik dat dan overblijft, wekken we duurzaam op. Hiervoor kijken we allereerst naar alle daken maar ook naar ons buitengebied. Hierin ligt voor Beekdaelen een grote uitdaging gezien haar waardevolle landschap.
We zijn op weg om de verschillende doelstellingen waar te maken maar op het gebied van energiebesparing- en opwekking zal nog veel moeten gebeuren.

Acties in 2025:
- Verstrekken Duurzaamheidsleningen aan bedrijven en maatschappelijke organisaties
- Het lokaal promoten van de WoonWijzerWinkel.
- Het continu monitoren en verbeteren van het aanbod van de WoonWijzerWinkel
- Faciliteren en begeleiden van de Duurzaamheidstafel
- Samenwerken met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Inzet van energiecoaches door Beekdaelen met ImpulZ Energiecoöperatie Beekdaelen
- Meer communicatie met inwoners over verduurzamingsmogelijkheden

Klimaatadaptatie

De klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan het beheer van de openbare ruimte. Zo krijgen we vaker te maken met zeer intensieve regenbuien en langdurig droge periodes. Dit heeft invloed op het ontwerp en beheer van de openbare ruimte, waaronder riool- en watersysteem, de inrichting van wegen, gebouwen en groenvoorziening. In (boven)regionaal verband wordt samengewerkt aan het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), waarin ambities zijn opgenomen om te zorgen dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht. Met Waterschap Limburg blijven we samenwerken binnen de aanpak ‘Water in balans’. In Beekdaelen is specifiek gewerkt aan actualisatie van het Gemeentelijk rioleringsplan (dat heeft geresulteerd in een vastgesteld Water- en rioleringsprogramma 2024-2027) en is een hemelwaterverordening en aansluitverordening riolering vastgesteld. Als onderdeel hiervan zetten we in op het afkoppelen van regenwater, het verwerken van water op eigen terrein en het verminderen van verhard oppervlak.

Aankoop gronden Jabeek/ Süsterseel

Het college en raad hebben werken naar lokale gezamenlijke energieopwekking, zo ook met de buurgemeenten Gangelt en Selkant. De eerste aanzet hierin is verricht middels de aankoop van grensoverschrijdende landbouwgrond nabij Jabeek/Süsterseel. Gemeente Beekdaelen heeft hierbij het perceel aan de Nederlandse kant, gemeente Gangelt heeft het perceel aan de Duitse kant. De aankoop van deze gronden is in Q1 van 2024 bekrachtigd vanuit de gemeente Gangelt.

Vanuit deze eigendomspositie worden de verschillende energieopwekmogelijkheden en lokale behoeften in kaart gebracht. Er vinden daarom ook afstemming met Provincie Limburg en gemeenten Gangelt, Selfkant plaats.

De verwachting is dat het nog enige tijd zal gaan duren alvorens er concreet met de aanleg en bouw van de energieopwekinstallatie(s) kan worden gestart. Tot die tijd zal de grond tijdelijk en zo renderend mogelijk worden uitgegeven.

Regionaal Energiebedrijf in Parkstadverband

In Parkstadverband wordt samen de energiecoöperaties - waaronder de Beekdaelse Energiecoöperatie ImpulZ - gewerkt aan het opzetten van een regionaal Energiebedrijf binnen Parkstad.

Het doel van dit regionale energiebedrijf is om binnen de regio zowel zo veel mogelijk opwek van duurzame energie te realiseren maar ook levering van deze energie aan inwoners, bedrijven en de Parkstadgemeenten zelf, mogelijk te maken.

De voordelen van dit regionale Energiebedrijf zijn:
- Revenuen van grootschalige opwek komen ten goede aan de lokale bevolking
- Versnelling van opwek duurzame energie (vanwege lokaal profijt: meer draagvlak)
- Versterking van de lokale energiecoöperaties
- Meer onafhankelijk worden van de internationale energiemarkt (bevordering autonomie)
- In de toekomst mogelijk directe levering tegen kostprijs+

Een kwartiermaker onderzoekt en weerlegt aan de gemeenten en energiecoöperaties de mogelijkheden van projecten binnen dit Energiebedrijf weer. Hierop wordt lokaal invulling gezocht om Beekdaelen te laten genieten van de genoemde voordelen.

8 Bijlagen

8.1 Begroting in één oogopslag

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten (bedragen x € 1.000)												
Dienstjaar	**2025**			**2026**			**2027**			**2028**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
A: Lasten en baten												
Inwoners, bestuur en veiligheid	824	-17.232	-16.407	951	-17.112	-16.161	1.049	-17.041	-15.991	812	-16.584	-15.772
Sociale leefomgeving	11.513	-62.283	-50.770	11.904	-60.136	-48.232	11.908	-59.452	-47.544	12.023	-59.207	-47.184
Fysieke leefomgeving	15.335	-25.205	-9.870	16.156	-25.511	-9.356	16.744	-25.973	-9.228	16.979	-26.145	-9.166
Bestuurlijke samenwerking en financiën	82.226	-7.924	74.302	78.528	-7.479	71.049	78.748	-7.740	71.008	78.975	-7.881	71.094
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**109.898**	**-112.644**	**-2.746**	**107.538**	**-110.238**	**-2.700**	**108.450**	**-110.205**	**-1.755**	**108.790**	**-109.818**	**-1.028**
B: Mutaties reserves:												
Inwoners, bestuur en veiligheid	465	-	465	349	-	349	99	-	99	69	-	69
Sociale leefomgeving	2.856	-3.511	-655	1.154	-11	1.144	1.096	-11	1.085	954	-11	943
Fysieke leefomgeving	1.347	-86	1.261	630	-26	604	627	-26	601	626	-26	601
Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.885	-210	1.674	14	-	14	11	-	11	4	-	4
Resultaatbestemming	**6.552**	**-3.807**	**2.746**	**2.146**	**-36**	**2.110**	**1.832**	**-36**	**1.796**	**1.654**	**-36**	**1.618**
C: Saldo (A+B)												
Inwoners, bestuur en veiligheid	1.289	-17.232	-15.942	1.299	-17.112	-15.813	1.148	-17.041	-15.893	881	-16.584	-15.703
Sociale leefomgeving	14.368	-65.793	-51.425	13.058	-60.147	-47.088	13.004	-59.463	-46.459	12.977	-59.218	-46.241
Fysieke leefomgeving	16.682	-25.291	-8.609	16.785	-25.537	-8.752	17.371	-25.998	-8.627	17.606	-26.171	-8.565
Bestuurlijke samenwerking en financiën	84.111	-8.135	75.976	78.541	-7.479	71.063	78.759	-7.740	71.019	78.980	-7.881	71.099
Geraamde resultaat	116.451	-116.451	-	109.684	-110.274	-590	110.282	-110.242	41	110.444	-109.854	590

8.2 Begroting per taakveld

Overzicht per taakveld

Uitgaven per taakveld (in duizenden euro's)		2025	2026	2027	2028
0.1	Bestuur	-2.453	-2.487	-2.559	-2.491
0.2	Burgerzaken	-1.000	-1.154	-1.302	-997
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-93	-95	-95	-95
0.4	Overhead	-13.229	-12.757	-12.486	-12.411
0.5	Treasury	-508	-206	-305	-323
0.61	OZB woningen	-332	-324	-321	-321
0.62	OZB niet-woningen	-64	-61	-60	-60
0.8	Overige baten en lasten	-3.174	-3.308	-3.468	-3.590
0.10	Mutaties reserves	-3.807	-36	-36	-36
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.109	-3.110	-3.107	-3.104
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.697	-1.595	-1.581	-1.577
2.1	Verkeer en vervoer	-5.780	-5.940	-5.935	-5.932
3.1	Economische ontwikkeling	-399	-409	-409	-409
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36	-36	-36	-36
3.4	Economische promotie	-301	-294	-293	-293
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.359	-934	-860	-760
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.995	-1.995	-1.995	-1.995
5.1	Sportbeleid en activering	-886	-881	-630	-630
5.2	Sportaccommodaties	-3.091	-3.105	-3.103	-3.098
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-387	-377	-377	-377
5.4	Musea	-31	-31	-31	-31
5.5	Cultureel erfgoed	-40	-40	-40	-40
5.6	Media	-981	-981	-981	-981
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.411	-2.849	-2.846	-2.843
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-6.019	-5.234	-5.126	-5.089
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-601	-601	-601	-601
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-940	-921	-921	-921
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-43	-43	-43	-43
6.3	Inkomensregelingen	-12.538	-12.538	-12.538	-12.538
6.4	Begeleide participatie	-5.154	-4.745	-4.646	-4.544
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.066	-1.066	-1.066	-1.066
6.60	Hulpdiddelen en diensten (WMO)	-1.108	-1.108	-1.108	-1.108
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	-5.184	-5.184	-5.184	-5.184
6.712	Begeleiding (WMO)	-1.580	-1.580	-1.580	-1.580
6.713	Dagbesteding (WMO)	-967	-967	-967	-967
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-82	-82	-82	-82
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	-125	-125	-125	-125
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	-7.729	-7.729	-7.729	-7.729
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	-135	-135	-135	-135
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	-175	-175	-175	-175
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.521	-3.521	-3.521	-3.521
6'.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	-227	-227	-227	-227
6.792	PGB jeugd	-276	-276	-276	-276
6.811	Beschermd wonen	-452	-	-	-
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-51	-51	-51	-51
6.821	Jeugdbescherming	-423	-423	-423	-423
6.822	Jeugdreclassering	-37	-37	-37	-37
6.91	Coördinatie en beleid WMO	-993	-993	-993	-993
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	-1.236	-1.236	-1.236	-1.236
7.1	Volksgezondheid	-2.851	-2.795	-2.646	-2.646

7.2	Riolering	-4.962	-5.650	-5.905	-6.134
7.3	Afval	-4.360	-4.353	-4.680	-4.680
7.4	Milieubeheer	-1.303	-1.303	-1.206	-1.206
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-190	-168	-168	-167
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.082	-1.097	-1.090	-1.081
8.2	Grondexploiatie (niet-bedrijventerreinen)	-285	-285	-285	-285
8.3	Wonen en bouwen	-2.594	-2.621	-2.616	-2.577
	Totale uitgaven	**-116.451**	**-110.274**	**-110.242**	**-109.854**

Inkomsten per taakveld (in duizenden euro's)		2025	2026	2027	2028
0.2	Burgerzaken	709	836	934	697
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	32	32	32	32
0.4	Overhead	136	136	136	136
0.5	Treasury	1.265	792	790	789
0.61	OZB woningen	6.622	6.835	7.048	7.048
0.62	OZB niet-woningen	1.941	2.003	2.066	2.066
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	72.257	68.755	68.702	68.930
0.8	Overige baten en lasten	35	35	35	35
0.10	Mutaties reserves	6.552	2.146	1.832	1.654
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	86	86	86	86
1.2	Openbare orde en veiligheid	1	1	1	1
2.1	Verkeer en vervoer	406	533	533	533
3.1	Economische ontwikkeling	76	76	76	76
3.4	Economische promotie	363	363	363	363
4.2	Onderwijshuisvesting	165	201	201	201
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	623	623	623	623
5.1	Sportbeleid en activering	256	252	-	-
5.2	Sportaccommodaties	354	354	354	354
5.6	Media	19	19	19	19
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	27	27	27	27
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	567	506	399	399
6.3	Inkomensregelingen	8.162	8.162	8.162	8.162
6.5	Arbeidsparticipatie	725	725	725	725
6.60	Hulpdiddelen en diensten (WMO)	21	21	21	21
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	325	575	575	575
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	227	738	853
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	90	90	90	90
7.1	Volksgezondheid	205	149	-	-
7.2	Riolering	6.833	7.535	7.797	8.033
7.3	Afval	5.723	5.716	6.044	6.043
7.4	Milieubeheer	9	9	9	9
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	128	128	128	128
8.3	Wonen en bouwen	1.735	1.734	1.733	1.733
	Totale inkomsten	**116.451**	**109.684**	**110.282**	**110.444**
	Saldo van baten en lasten	**0**	**-590**	**41**	**590**

8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV

Overzicht

Overzicht baten en lasten cf BBV	(bedragen x € 1.000)											
Dienstjaar	**2025**			**2026**			**2027**			**2028**		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Inwoners, bestuur en veiligheid	824	-7.690	-6.866	951	-7.732	-6.781	1.049	-7.942	-6.893	812	-7.551	-6.739
Sociale leefomgeving	11.513	-62.283	-50.770	11.904	-60.136	-48.232	11.908	-59.452	-47.544	12.023	-59.207	-47.184
Fysieke leefomgeving	15.335	-24.796	-9.461	16.156	-25.100	-8.944	16.744	-25.564	-8.819	16.979	-25.737	-8.757
Bestuurlijke samenwerking en financiën	-25	-2.860	-2.885	-24	-2.212	-2.236	-23	-2.149	-2.172	-23	-2.129	-2.152
Subtotaal programma's	**27.647**	**-97.629**	**-69.982**	**28.987**	**-95.179**	**-66.192**	**29.680**	**-95.107**	**-65.428**	**29.792**	**-94.625**	**-64.833**
Lokale heffingen	8.563	-396	8.167	8.838	-386	8.453	9.114	-382	8.732	9.114	-381	8.733
Algemene uitkeringen	72.257	-	72.257	68.755	-	68.755	68.702	-	68.702	68.930	-	68.930
Dividend	622	-	622	622	-	622	622	-	622	622	-	622
Saldo financieringsfunctie	674	-1.340	-667	199	-1.867	-1.667	197	-2.180	-1.983	195	-2.351	-2.156
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50	-	-50	-50
Algemene dekkingsmiddelen	**82.115**	**-1.786**	**80.329**	**78.415**	**-2.302**	**76.113**	**78.634**	**-2.612**	**76.023**	**78.862**	**-2.782**	**76.080**
Geraamde kosten overhead	136	-13.229	-13.093	136	-12.757	-12.621	136	-12.486	-12.350	136	-12.411	-12.275
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**109.898**	**-112.644**	**-2.746**	**107.538**	**-110.238**	**-2.700**	**108.450**	**-110.205**	**-1.755**	**108.790**	**-109.818**	**-1.028**
Inwoners, bestuur en veiligheid	465	-	465	349	-	349	99	-	99	69	-	69
Sociale leefomgeving	2.856	-3.511	-655	1.154	-11	1.144	1.096	-11	1.085	954	-11	943
Fysieke leefomgeving	1.347	-86	1.261	630	-26	604	627	-26	601	626	-26	601
Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.885	-210	1.674	14	-	14	11	-	11	4	-	4
Resultaatbestemming	**6.552**	**-3.807**	**2.746**	**2.146**	**-36**	**2.110**	**1.832**	**-36**	**1.796**	**1.654**	**-36**	**1.618**
Inwoners, bestuur en veiligheid	83.541	-22.705	60.835	79.851	-22.791	57.060	79.919	-23.040	56.879	79.879	-22.744	57.135

Sociale leefomgeving	14.368	-65.793	-51.425	13.058	-60.147	-47.088	13.004	-59.463	-46.459	12.977	-59.218	-46.241
Fysieke leefomgeving	16.682	-24.881	-8.199	16.785	-25.125	-8.340	17.371	-25.590	-8.218	17.606	-25.762	-8.156
Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.860	-3.071	-1.211	-10	-2.212	-2.222	-12	-2.149	-2.161	-18	-2.129	-2.148
Geraamde resultaat	116.451	-116.451	-0	109.684	-110.274	-590	110.282	-110.242	41	110.444	-109.854	590

8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2024)

Opgave berekening

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
1g-2 WOZ niet-woningen eigenaren	-808.216	-808.216	-808.216	-808.216
1h-2 WOZ niet-woningen gebruikers	-490.335	-490.335	-490.335	-490.335
1a Waarde woningen eigenaren	-3.833.272	-3.833.272	-3.833.272	-3.833.272
Subtotaal	**-5.131.823**	**-5.131.823**	**-5.131.823**	**-5.131.823**

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
8a-3 Bijstandsontvangers	2.194.861	2.248.475	2.262.476	2.257.191
2 Inwoners	13.442.646	13.453.414	13.406.036	13.325.994
7c-5 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	12.083.374	10.940.703	10.971.773	10.985.388
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	502.906	502.971	502.945	501.147
3c Eenpersoonshuishoudens	867.702	839.844	851.366	862.632
8b Loonkostensubsidie	245.961	245.288	246.816	246.239
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	3.242.769	3.015.610	3.017.973	3.017.973
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	196.941	196.401	197.623	197.161
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	2.821.900	2.730.838	2.768.272	2.804.889
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	1.118.355	1.082.406	1.097.218	1.111.739
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	284.206	284.206	284.206	284.206
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	881.205	838.755	842.887	845.151
14c-2 Landelijke centrumfunctie	207.524	207.524	207.524	207.524
15h-3 Onderwijsachterstand	156.944	156.944	156.944	156.944
38 Bedrijfsvestigingen	558.663	558.663	558.663	558.663
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	21.938	21.938	21.938	21.938
36 Kernen	1.380.008	1.370.771	1.374.605	1.377.746
36a Kernen met 500 of meer adressen	526.167	526.167	526.167	526.167
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	14.978	14.978	14.978	14.978
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	29.273	29.273	29.273	29.273
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	737.447	766.330	765.990	764.121
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	108.630	108.630	108.630	108.630
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	2.642.903	2.642.903	2.642.903	2.642.903
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	293.229	292.016	292.016	292.016
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	1.677.353	1.674.724	1.674.724	1.674.724
19 Oppervlakte binnenwater	2.270	2.270	2.270	2.270
16 Oppervlakte land	305.409	305.409	305.409	305.409
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	201.413	201.413	201.413	201.413
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	196.520	196.690	196.011	192.790
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	898.498	898.498	898.498	898.498
39 Vast bedrag	980.358	980.358	980.358	971.557
Subtotaal	**48.822.353**	**47.334.411**	**47.407.904**	**47.387.276**

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Uitkeringsfactor	1,457	1,4245	1,4325	1,4398

Subtotaal (B x C (=uf))	**71.134.169**	**67.427.868**	**67.911.823**	**68.228.200**

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	138.772	138.772	138.772	138.772
Subtotaal	**138.772**	**138.772**	**138.772**	**138.772**

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	43.292	43.292	43.292	43.292
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	52.444	52.444	52.444	52.444
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	117.896	117.896	117.896	117.896
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	34.911	34.911	34.911	34.911
280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7.062	7.062	n.v.t.	n.v.t.
350 Bibliotheekmiddelen (DU)	105.893	105.893	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	35.050	35.050	35.050	35.050
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	17.769	17.635	n.v.t.	n.v.t.
441 Wet betaalbare huur (DU)	33.316	28.321	15.602	12.450
Subtotaal	**447.633**	**442.504**	**299.195**	**296.043**

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
260 Participatie (IU)	4.964.997	4.676.267	4.409.930	4.256.952
Subtotaal	**4.964.997**	**4.676.267**	**4.409.930**	**4.256.952**

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Gemeenteposten:				
BCF, onderschrijding plafond	703.000	703.000	703.000	703.000
stelpost hervormingsagenda jeugd	0	498.899	370.661	439.172
Subtotaal	**703.000**	**1.201.899**	**1.073.661**	**1.142.172**

Totaal	**72.256.748**	**68.755.487**	**68.701.558**	**68.930.316**

8.5 Toelichting op Verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	WOZL
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	WOZL heeft tot doel om te voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid is staat zijn. Verder heeft de GR tot doel uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen € 3.829.000 (incl. doorbetaling rijksbijdrage WSW).
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 646.000 respectievelijk € 942.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2023)	€ 10.935.000 respectievelijk € 7.628.000
Ontwikkelingen	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL is verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktbewerking.

Naam	WSP Parkstad
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het WSP zorgt voor de eenduidige, integrale en professionele aanpak van werkgeversdienstverlening met uniformiteit en bundeling van krachten in Parkstad. Het WSP ontwikkelt gezamenlijke expertise in de werkgeversbenadering, biedt werkgeversarrangementen en zorgt voor uitstroom naar werk van cliënten WSW en participatiewet.
Bestuurlijk belang	Per gemeente is een collegelid zowel lid van het Dagelijks Bestuur als het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 226.000.
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 787.000 respectievelijk € 973.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2023)	€ 3.366.000 respectievelijk € 4.245.000
Ontwikkelingen	WSP Parkstad zet in op maximale doorstroom en uitstroom van het aantal Sw-medewerkers en digitale ontsluiting van de vraag en het aanbod middels de CompetenSYS omgeving voor Parkstad.

Naam	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De gemeenschappelijke regeling is verantwoordelijk voor de professionalisering, efficiency, uniformering en bestuurlijk geconcentreerde aansturing van alle diensten betrokken bij incident- en rampenbestrijding in de regio. De Veiligheidsregio bestaat uit de volgende onderdelen: Brandweer, GHOR, MCC, Bevolkingszorg, Burgernet en Programmabureau.
Bestuurlijk belang	De Burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 2.995.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 6.360.000 respectievelijk € 5.896.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 29.424.000 respectievelijk € 27.275.000
Ontwikkelingen	De VRZL is een hulpverleningsorganisatie én netwerkorganisatie in één. De organisatie is ingericht om de zorg voor openbare veiligheid in de regio te organiseren. Samen met de partners op het terrein van openbare orde en veiligheid worden risico's in kaart gebracht en voorbereidingen op maat getroffen, adviezen gegeven om onveiligheid te voorkomen, worden branden, incidenten en crises bestreden als ze zich toch voordoen, wordt ingezet om leed en schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. Het motto daarbij is: 'Samen Veilig'. Samen met de gemeenten en de crisispartners staat er een krachtige

	crisisorganisatie, kan er snel hulp geboden worden en beschikt men over voldoende slagkracht.

Naam	GGD Zuid-Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Doel	De GGD Zuid Limburg heeft als doelstelling het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur is de gemeente vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2024 gemeente Beekdaelen is € 2.538.000
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 149.000 respectievelijk € 1.107.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2023)	€ 36.191.000 respectievelijk € 35.553.000
Ontwikkelingen	In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het onze ambitie is om de achterstand ten opzichte van de rest van het land binnen tien jaar met 25 procent in te lopen en zo daadwerkelijk een Trendbreuk te realiseren. Om de trend daadwerkelijk te kunnen breken, is een aantal fundamentele keuzes gemaakt die tot een nieuwe aanpak moeten leiden, zoals: commitment om meerjarig werk te maken van de Trendbreuk, het smeden van allianties op zowel provinciaal- als rijksoverheidsniveau en focus en massa maken. De focus wordt gelegd op de periode vanaf de kinderwens en zwangerschap tot en met de periode waarin mensen jong volwassen zijn. De Trendbreuk is breder dan de focus op deze cyclus, want op andere beleidsterreinen liggen eveneens kansen om de gezondheidsachterstand in te lopen. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid. Verder zal in 2024 verder aandacht besteed worden aan de implementatie van IZA en Gala.

Naam	ISD-Kompas
Vestigingsplaats	Nuth
Betrokkenen	De gemeenten Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	De kerntaak is de uitvoering onder te verdelen naar de 3 beleidsproducten Werk, Inkomen en Zorg.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en twee gemeenteraadsleden. In het Dagelijks Bestuur zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen : € 12.325.000 (incl. doorbetaling rijksmiddelen Participatiewet).
Eigen vermogen (begin - eind 2024)	€ 200.000 respectievelijk € 200.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2024)	€ 4.542.000 respectievelijk € 3.485.000
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2023 is sociale zaken van voormalig Schinnen ondergebracht bij ISD-Kompas en per 1 januari 2022 de uitkeringsgerechtigden uit het werkgebied voormalig Onderbanken (ISD-Bol).Ook in 2025 zal er gestreeft worden naar een verder vergroten van het bereik van de minimaregelingen.

Naam	Omnibuzz
Vestigingsplaats	Geleen
Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten behalve de gemeente Gennep.
Doel	GR Omnibuzz draagt zorg voor het individueel en collectief vervoer voor inwoners van de gemeente met een beperking in het kader van de Wmo (regiotaxi, doelgroepenvervoer).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 950.000
Eigen vermogen (begin - eind 2023)	€ 1.039.000 respectievelijk € 1.035.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2023)	€ 5.360.000 respectievelijk € 6.460.000

Ontwikkelingen	Omnibuzz is bezig met het doorontwikkelen van een klantportaal om niet alleen de klant meer gemak te verschaffen maar ook efficiënter te kunnen werken. In 2019 is het vervoer nieuw aanbesteed voor een periode van acht jaar hetgeen vervoerders en medewerkers meer zekerheid verschaft. De nasleep van de COVID-19 pandemie is nog duidelijkmerbaar in de dienstverlening van Omnibuzz. De verschillen in de vervoersvolume per gemeente zijn toegenomen. Hierdoor neemt de voorspelbaarheid af en is het moeilijk begrotingen strak op te stellen. Daarnaast zijn mede als gevolg van de pandemie en de terugval in het vervoer veel chauffeurs vertrokken en uitgeweken naar andere sectoren. Sindsdien vinden veel vervoerders problemen met het aantrekken en behouden van voldoende gekwalificeerde chauffeurs.

Naam	**RUD Zuid-Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	De 16 gemeenten in Zuid-Limburg en de Provincie Limburg.
Doel	GR RUD behartigt de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening en het toezicht op de handhaving van het omgevingsrecht.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de provincie door een gedeputeerde.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 781.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 1.089.000 respectievelijk € 989.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 2.508.00 respectievelijk € 1.623.000
Ontwikkelingen	Net als voorgaande jaren ligt in 2025 de focus van de organisatie op de uitvoering van de taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en de specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, geluid, lucht, asbest, energie, vuurwerk en juridische advisering. De Omgevingsdienst RUD-Zuid-Limburg wil het effect van haar inzet zo groot mogelijk maken en tegelijkertijd zo efficient mogelijk de taken voor haar deelnemers uitvoeren. Ontwikkelmogelijkheden zijn er op het gebied van programmeren, de financieringsmethodiek, het professionaliseren van het informatie- en datamanagement en doorontwikkeling van business control.

Naam	**BsGW**
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokkenen	De gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert, het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas.
Doel	De BsGW is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. BsGW staat, net als alle andere belastingorganen, voor wat betreft de uitvoering van de WOZ onder toezicht van de (landelijke) Waarderingskamer.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de waterschappen door een DB-lid.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 680.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	1.190.000 respectievelijk 1.190.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 7.770.000 respectievelijk € 7.482.000
Ontwikkelingen	De BsGW focust zich met een ondernemings- en ontwikkelplan op het toekomstbestendig maken van de organisatie door deze anders in te richten en het personeel optimaal in te zetten. Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte (in m2). Voorheen gebruikte de BsGW de bruto inhoud (in m3) om woningen te waarderen.

Naam	**Het Gegevenshuis**
Vestigingsplaats	Landgraaf
Betrokkenen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade,

	Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen,Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.
Doel	GR Het Gegevenshuis heeft tot doel het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (basis-) registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en Raadpleegsysteem.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2024 gemeente Beekdaelen is € 531.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 169.000 respectievelijk € 1.058.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 169.000 respectievelijk € 1.058.000
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2023 is de gemeente Gulpen-Wittem toegetreden tot de GR. In 2025 zullen verdere stappen worden gezet richting samenhangende objectenregistratie via het regieportaal samen met BsGW en zal actief worden deelgenomen aan activiteiten en programma's van het BAM van de VNG.

Naam	Reinigingsdiensten Rd4
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Het uitvoeren van alle activiteiten die te maken hebben met de verwijdering van huishoudelijke afvalstromen (basispakket) en het uitvoeren van alle overige dienstverlening zoals bijvoorbeeld straatreiniging, gladheidbestrijding etc. (pluspakket).
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 4.102.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 3.629.000 respectievelijk € 4.226.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 45.880.000 respectievelijk € 48.998.000
Ontwikkelingen	In de begroting 2025 wordt voorgesorteerd op een circulaire en duurzame economie waarbij de dienstverlening aan de burger en samenwerking in de keten voorop staan. Forse kostenstijgingen (energie, rente, salarissen, verwerkingskosten en brandstoffen) als ook kosten voor uitbreidingen van de dienstverlening en investeringen in voorzieningen.

Naam	Stadsregio Parkstad Limburg
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Op basis van de regionale agenda een structuurversterkende bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkelingen van het samenwerkingsverband.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de WGR Stadsregio Parkstad Limburg bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur beide gevormd door de Burgemeesters van de samenwerkende gemeenten. Binnen de GR zijn bestuurscommissies gevormd door de leden van de Colleges van B&W van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 544.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 6.026.000 respectievelijk € 6.082.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 79.328.000 respectievelijk € 78.984.000
Ontwikkelingen	Doorontwikkeling van de Strategische Agenda 2021-2030. In het april en september 2022 is de Strategische Agenda besproken in een bijeenkomsten met de Brede Maatschappelijke Coalitie. Er is veel draagvlak voor de Strategische Agenda, die als onderlegger heeft gefungeerd voor de aanvraag van de nieuwe Regio Deal.

Naam	Solido
Vestigingsplaats	Heerlen

Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen.
Doel	Solido behartigt de gemeenschappelijke belangen van deze organisaties op IT-gebied.
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid.Het DB bestaat uit een 3-tal collegeleden.
Financieel belang	Bijdrage 2024 gemeente Beekdaelen is € 1.027.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	De nieuwe R Solido is opgericht per 1 januari 2025 als opvolger van GR PIT en volgt het pad van een stapsgewijze transitie. Het bedrijfsplan is richtinggevend, maar uiteindelijk is Solido van de deelnemers en werkt zij voor de deelnemers.

Naam	**Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad voor opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015**
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen
Doel	Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad is verantwoordelijk voor de opvang en beschermd wonen i.h.k.v. de WMO 2015.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Heerlen.
Financieel belang	Bijdrage 2025: nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Begin 2018 is Parkstad breed de toekomstvisie maatschappelijke opvang en beschermd wonen vastgesteld. In 2019 is gestart met de eerste uitvoeringsagenda als voorbereiding op de verdere decentralisatie opvang en beschermd wonen. Uitgangspunt hierbij is dat elke gemeente verantwoordelijk is en de financiële middelen ontvangt voor het beschermd wonen en maatschappelijke opvang van haar inwoners en dat deze zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving moet worden geleverd. Dit betekent dat de centrumgemeente constructie wordt herzien en dat er nieuwe afspraken over financiering en verantwoordelijkheden worden gemaakt. Deze verdere decentralisatie door het Rijk zal naar alle waarschijnlijkheid plaatsvinden m.i.v. 2026.

Naam	**Centrumregeling inkoop Jeugdzorg Regio Zuid-Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Alle Zuid-Limburgse gemeenten
Doel	Naar aanleiding van de drie decentralisaties verzorgt de gemeente Maastricht voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten de inkoop van de gespecialiseerde jeugdzorg. Tevens neemt Maastricht het contractbeheer en de monitoring van de contractafspraken voor haar rekening. De deelnemende gemeenten behouden hun eigen bestuurlijke structuur, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, gericht op een goede dienstverlening aan de eigen bevolking en ruimte voor het behoud van eigen identiteit in de uitvoering van de jeugdzorgtaken.
Bestuurlijk belang	Lichte gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeente Maastricht. Jaarlijks vindt er een bestuurlijk overleg plaats.
Financieel belang	Bijdrage 2025: € 158.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	De gemeente Maastricht is bezig met een kwaliteitsslag met betrekking tot de dienstverlening aan de gemeenten.

Naam	**Financiering Anti Discriminatievoorziening Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht

Betrokkenen	Alle Limburgse gemeenten waarbij de gemeente Maastricht fungeert als centrumgemeente voor de Zuid-Limburgse gemeenten en Roermond voor de Noord- en Midden Limburgse gemeenten.
Doel	Het bieden van toegang tot een antidiscriminatie-voorziening voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijk belang	De centrumgemeenten dragen zorg voor de (tussentijdse) rapportages en doen jaarlijks verslag van de in het vorige jaar geregistreerde klachten.
Financieel belang	Bijdrage 2025: € 20.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	€ 0 respectievelijk € 0
Ontwikkelingen	Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	**Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad**
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen.
Doel	Bij het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad is sprake van een 4-tal hoofdtaken: 1. Bevorderen van samenwerking tussen de gemeenten en partners in de justitiële, bestuurlijke en zorgdomein om te komen tot een integrale aanpak van (potentieel) criminele of ernstige overlast veroorzakende personen of systemen, mits daarbij sprake is van complexe casuístiek. 2.Bijdragen aan de veiligheid(-sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid. Hierbij gaat het om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg. 3. Het vervullen namens de deelnemers gezamenlijk of als afzonderlijke deelnemer van (specialistische) uitvoerings- en ondersteuningstaken. 4. Het inbrengen en delen van de kennis en expertise bij de beleidsvoorbereiding en uitvoering.
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad bestaat uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters en één wethouder per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Financieel belang	Bijdrage 2025 gemeente Beekdaelen is € 233.000
Eigen vermogen (begin - eind 2025)	nihil respectievelijk nihil
Vreemd Vermogen (begin - eind 2025)	nihil respectievelijk nihil
Ontwikkelingen	Het jaar 2024 zal in het teken staan van de de start van de nieuwe GR.
	Er is een jaarplan opgesteld door de 3 Zuid Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen. Naast het volgen van de landelijke meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen en daar ook voor zover mogelijk ook inzet op te plegen. Ook is er een Parkstadagenda voor 2024. Bij de eerste vergadering van het Algemeen Bestuur zal aan het jaarplan en Parkstadagenda een formele status worden toegekend

Vennootschappen en coöperaties

Naam	N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Betrokkenen	Aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemRaadschap.
Doel	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2024 is € 68.000
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 5.062 mln. respectievelijk € 4,600 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 143.995 mln. respectievelijk € 107.500 mln.
Ontwikkelingen	Continuïteit.

Naam	Enexis Holding NV
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamd dividend over 2024 is € 288.000
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 4.241 mln. respectievelijk € 5.441 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 5.154 mln. respectievelijk € 4.907 mln.
Ontwikkelingen	Enexis werkt samen met provincies en gemeenten op het gebied van duurzaamheid hetgeen resulteert in een aantal gezamenlijke projecten. Enexis gaat een afweging leidraad opzetten die gemeenten kan ondersteunen in hun regierol in de wijkgerichte aanpak om aardgas te vervangen voor andere energiebronnen. Enexis ziet het duurzaam gebruik van de bestaande netwerken als een efficiënt middel om de energietransitie te versnellen. In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties

Naam	CSV Amsterdam B.V.
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	De BV is ontstaan bij de verkoop van de aandelen Essent aan RWE en heeft een tijdelijk karakter en dient in eerste instantie om financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen.

Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 312.000 respectievelijk € 210.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 23.000 respectievelijk € 13.000
Ontwikkelingen	CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Naam	**Publiekbelang Electriciteitsproductie B.V.**
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Betrokkenen	Gemeenten en provincies.
Doel	De BV is ontstaan bij de verkoop van de aandelen Essent aan RWE en heeft een tijdelijk karakter en dient in eerste instantie om financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 1,5 mln. respectievelijk € 1,5 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 7.000 respectievelijk € 10.000
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Naam	**RWM NV**
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Betrokkenen	De gemeenten Beek, Stein, Sittard-Geleen en Beekdaelen.
Doel	Inzameling, verwerking, transporteren, en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en, in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2024 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 6.109.000 respectievelijk € 5.326.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 3.901.000 respectievelijk € 5.952.000
Ontwikkelingen	Duurzaamheid,kwaliteit,dienstverlenend en flexibiliteit zijn de belangrijkste pijlers.

Naam	**Rd4 NV**
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en Beekdaelen.

Doel	Rd4 NV zorgt voor de inzameling en verwerking van bedrijfsmatige afvalstromen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2024 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 1.212.000 respectievelijk € 1.364.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 10.214.000 respectievelijk € 14.316.000
Ontwikkelingen	De circulaire gedachte gaat steeds meer leven bij bedrijven. Dit betekent een verschuiving van restafvalinzameling naar grondstoffen. De portfolio zal Rd4 hierop moeten blijven aanpassen.

Naam	**WML NV**
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokkenen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.
Doel	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater van topkwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids-) instellingen in Limburg tegen een aanvaardbaar en stabiel drinkwater-tarief.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2024 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 195 mln. respectievelijk € 201 mln.
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 398 mln. respectievelijk € 390 mln.
Ontwikkelingen	Geen noemenswaardige ontwikkelingen bekend.

Naam	**Nazorg Limburg B.V.**
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Betrokkenen	Limburgse gemeenten.
Doel	‘Eeuwigdurende’ nazorg van voormalige stortplaatsen in Limburg. Nazorg is het onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van de (milieu-beschermende) voorzieningen op stortplaatsen en bodemsaneringen. Doel is het voorkomen van negatieve effecten van de locatie naar de omgeving (bodem, lucht en water).
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2024 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 8.744.000 respectievelijk € 6.381.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 32.285.000 respectievelijk € 32.569.000.
Ontwikkelingen	Nazorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Uitgangspunt daarbij is dat nieuwe activiteiten het beleid van de overheid moeten ondersteunen.

Naam	**IBA-Parkstad B.V.**
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen, Provincie Limburg, semi-publieke en private partijen.
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2024 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	€ 1.595.000 respectievelijk € 449.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 14.136.000 respectievelijk € 12.140.000

Ontwikkelingen	In 2022 heeft de expo plaats gevonden.

Naam	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V.
Vestigingsplaats	Kerkrade
Betrokkenen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen,
Doel	Publiek-private samenwerking om de transformatiekracht van de regio Parkstad in te zetten om de economische structuur te versterken.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging op de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	Het geraamde dividend 2024 is nihil
Eigen vermogen (begin - eind 2022)	- € 228.000 resp. - € 289.000
Vreemd Vermogen (begin - eind 2022)	€ 920.000 resp. € 1.048.000
Ontwikkelingen	WoonWijzerWinkel Zuid Limburg BV is eind 2019 opgericht. De vennootschap geeft advies over het verbeteren van wooncomfort, besparen op de energierekening of slim investeren in de woning. Wat zijn de juiste oplossingen en waar kan men het beste mee beginnen?

8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	U/I	2025	2026	2027	2028
Incidentele lasten					
Programma sociale leefomgeving					
1. huur tijdelijke klaslokaalunits	U	167,0	167,0	97,0	0,0
2. wensbus	U	4,7	18,8	31,6	0,0
Toevoeging aan reserve					
Programma sociale leefomgeving					
3. reserve onderwijshuisvesting: sparen voor school middengebied Beekdaelen	U	3.500,0	0,0	0,0	0,0
Programma fysiek leefomgeving					
4. bruteringsreserve : dekking uitgaven beleidsontwikkelingen begroting 2025	U	60,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
5. reserve weerstandscapaciteit : aanvullen weerstandvermogen	U	210,4	0,0	0,0	0,0
Totaal incidentele lasten		3.942,1	185,8	128,6	0,0
Incidentele baten					
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
6. rentevoordeel liquiditeiten 2025	I	472,6	0,0	0,0	0,0
Onttrekking aan reserve					
Programma sociale leefomgeving					
7. reserve onderwijshuisvesting: huur tijdelijke klaslokaalunits	I	167,0	167,0	97,0	0,0
8. geclaimde reserve : wensbus	I	4,7	18,8	31,6	0,0
Programma fysiek leefomgeving					
9. reserve nog te bestemmen : aanvullen bruteringsreserve	I	60,0	0,0	0,0	0,0
Programma bestuurlijke samenwerking en financiën					
10. reserve nog te bestemmen : aanvullen weerstandvermogen	I	210,4	0,0	0,0	0,0
Totaal incidentele baten		914,7	185,8	128,6	0,0
Saldo (incidentele lasten minus incidentele baten)		3.027,4	0,0	0,0	0,0

toelichting

Toelichtingnummer 1 en 7
In afwachting van de definitieve onderwijshuisvesting wordt voor de periode 2025-2027 gebruikt gemaakt van tijdelijke klaslokaalunits in Merkelbeek. De kosten van de huur worden gedekt door een aanwending van de reserve onderwijshuisvesting.

Toelichtingnummer 2 en 8
Voor de periode 2023 tot en met 2027 wordt de wensbus gesubsidieerd ter hoogte van het verwachte exploitatietekort. Hiermee wordt de wensbus financieel ondersteund om hun functie ter invulling van een algemeen voorliggende vervoersvoorziening in stand te houden. Binnen het beschikbare budget wordt in 2023 en 2024 het overschot gereserveerd via een toevoeging aan de geclaimde reserve. Voor de periode 2025 tot en met 2027 vindt aan aanwending plaats. 2027 is het laatste jaar van de aanwending.

Toelichtingnummer 3
Om de toekomstige onderwijshuisvesting te kunnen financieren wordt in 2025 3,5 miljoen euro toegevoegd aan de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting. De toevoeging vindt plaats ten laste van het saldo van de begroting 2025.

Toelichtingnummer 4 en 9
Vanuit de reserve nog te bestemmen wordt de bruteringsreserve eenmalig aangevuld met 60 duizend euro. De aanvulling is bedoeld om de afschrijvingslasten van de uitgaven van de beleidsontwikkelingen zoals opgenomen in de begroting te dekken. Dit betreft het vastleggen van waardevolle bomen 60 duizend euro en het ruimen van graven 40 duizend euro.

Toelichtingnummer 5 en 10
Vanuit de reserve nog te bestemmen wordt de reserve weerstandscapaciteit eenmalig met 210,4 duizend euro aangevuld. In de paragraaf weerstandvermogen in de benodigde omvang van de weerstandscapaciteit becijferd.

Toelichtingnummer 6
Op basis van de beschikbare liquide middelen en het verwachte investeringsvolume wordt voor 2025 rekening gehouden met een rentevoordeel van 472,6 duizend euro.

8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel

Overzicht 2025 en 2026

Bedragen x € 1.000	begroting 2025			meerjarenraming 2026		
Omschrijving	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
lasten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	-7.690	0	-7.690	-7.732	0	-7.732
lasten programma Sociale leefomgeving	-65.793	3.672	-69.465	-60.147	186	-60.332
lasten programma Fysieke leefomgeving	-24.881	60	-24.941	-25.125	0	-25.125
lasten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	52	210	-158	1.046	0	1.046
totaal lasten programma's	-98.312	3.942	-102.255	-91.958	186	-92.144
baten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	1.289	0	1.289	1.299	0	1.299
baten programma Sociale leefomgeving	14.368	-172	14.540	13.058	-186	13.244
baten programma Fysieke leefomgeving	16.682	-60	16.742	16.785	0	16.785
baten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.860	-683	2.543	-10	0	-10
totaal baten programma's	34.199	-915	35.114	31.133	-186	31.319
saldo van baten en lasten programma's	-64.113	3.027	-67.141	-60.825	0	-60.825
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-2.811		-2.811	-2.811		-2.811
treasury (rente, belegging, dividend)	-1.340		-1.340	-1.867		-1.867
belastingen (OZB)	-396		-396	-386		-386
overhead	-13.229		-13.229	-12.757		-12.757
te verdelen taakmutaties AU	-273		-273	-218		-218
kapitaallasten MIP	-39		-39	-228		-228
vennootschapsbelasting	0		0	0		0
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-18.138	0	-18.138	-18.317	0	-18.317
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	1.296		1.296	822		822
gemeentefonds	72.257		72.257	68.755		68.755
belastingen (OZB)	8.563		8.563	8.838		8.838
overhead	136		136	136		136
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	82.251	0	82.251	78.552	0	78.552
saldo van baten en lasten van de programma's en algemeen dekkingsmiddel	36.276	3.027	33.249	36.043	0	36.043
saldo van algemeen dekkingsmiddel	64.113	0	64.113	60.235	0	60.235
Saldo begroting	**0**	**3.027**	**-3.027**	**-590**	**0**	**-590**

BEEKDAELEN

Overzicht 2027 en 2028

Bedragen x € 1.000	meerjarenraming 2027			meerjarenraming 2028		
Omschrijving	totaal	incidenteel	structureel	totaal	incidenteel	structureel
lasten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	-7.942	0	-7.942	-7.551	0	-7.551
lasten programma Sociale leefomgeving	-59.463	129	-59.591	-59.218	0	-59.218
lasten programma Fysieke leefomgeving	-25.590	0	-25.590	-25.762	0	-25.762
lasten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	1.268	0	1.268	1.410	0	1.410
totaal lasten programma's	-91.727	129	-91.855	-91.122	0	-91.122
baten programma Inwoners, bestuur en veiligheid	1.148	0	1.148	881	0	881
baten programma Sociale leefomgeving	13.004	-129	13.133	12.977	0	12.977
baten programma Fysieke leefomgeving	17.371	0	17.371	17.606	0	17.606
baten programma Bestuurlijke samenwerking en financiën	-12	0	-12	-18	0	-18
totaal baten programma's	31.512	-129	31.640	31.446	0	31.446
saldo van baten en lasten programma's	-60.215	0	-60.215	-59.676	0	-59.676
lasten algemeen dekkingsmiddel:						
loon en prijsstijging	-2.811		-2.811	-2.811		-2.811
treasury (rente, belegging, dividend)	-2.180		-2.180	-2.351		-2.351
belastingen (OZB)	-382		-382	-381		-381
overhead	-12.486		-12.486	-12.411		-12.411
te verdelen taakmutaties AU	-113		-113	-114		-114
kapitaallasten MIP	-493		-493	-614		-614
vennootschapsbelasting	0		0	0		0
onvoorzien	-50		-50	-50		-50
totaal lasten algemeen dekkingsmiddel	-18.515	0	-18.515	-18.732	0	-18.732
baten algemeen dekkingsmiddel:						
treasury (rente, belegging, dividend)	819		819	817		817
gemeentefonds	68.702		68.702	68.930		68.930
belastingen (OZB)	9.114		9.114	9.114		9.114
overhead	136		136	136		136
totaal baten algemeen dekkingsmiddel	78.771	0	78.771	78.998	0	78.998
saldo van baten en lasten van de programma's en algemeen dekkingsmiddel	37.070	0	37.070	38.054	0	38.054
saldo van algemeen dekkingsmiddel	60.256	0	60.256	60.266	0	60.266
Saldo begroting	**41**	**0**	**41**	**590**	**0**	**590**

8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut

Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut	
Economisch nut	**bedrag**
Strategische grondaankopen	500.000
Verlichting De Weverplein Nuth	20.000
Totaal economisch nut	**520.000**
Maatschappelijk nut	**bedrag**
Ruimen graven	40.000
Totaal maatschappelijk nut	**0**

8.9 Overzicht reserves en voorzieningen

Verloop algemene reserve 2025 en 2026

Algemene reserve meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025	bij 2026	af 2026	eind 2026
Reserve weerstandscapaciteit	4.402,0	210,4	-	4.612,5	-	-	4.612,5
Reserve nog te bestemmen	14.036,0	25,6	1.577,8	12.483,8	25,6	-	12.509,5
Totaal algemene reserve	**18.438,1**	**236,1**	**1.577,8**	**17.096,3**	**25,6**	**-**	**17.122,0**

Verloop algemene reserve 2027 en 2028

Algemene reserve meerjarig (bedragen x € 1.000)	bij 2027	af 2027	eind 2027	bij 2028	af 2028	eind 2028
Reserve weerstandscapaciteit	-	-	4.612,5	-	-	4.612,5
Reserve nog te bestemmen	25,6	-	12.535,1	25,6	-	12.560,8
Totaal algemene reserve	**25,6**	**-**	**17.147,6**	**25,6**	**-**	**17.173,3**

Verloop bestemmingsreserves 2025 en 2026

Bestemmingsreserve meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025	bij 2026	af 2026	eind 2026
Bruteringsreserve	48.853,5	60,0	4.795,7	44.117,8	-	1.953,2	42.164,6
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.009,2	-	-	2.009,2	-	-	2.009,2
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	324,6	-	4,7	319,9	-	18,8	301,1
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	549,9	-	-	549,9	-	-	549,9
Reserve prijstijging projecten	1.469,6	-	-	1.469,6	-	-	1.469,6
Reserve onderwijshuisvesting	10.640,0	3.500,0	167,0	13.973,0	-	167,0	13.806,0
Totaan bestemmingsreserves	**64.662,7**	**3.560,0**	**4.967,4**	**63.255,3**	**-**	**2.139,0**	**61.116,3**

Verloop bestemmingsreserves 2027 en 2028

Bestemmingsreserves meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027	bij 2028	af 2028	eind 2028
Bruteringsreserve	42.164,6	-	1.696,8	40.467,8	-	1.646,7	38.821,0
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.009,2	-	-	2.009,2	-	-	2.009,2
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	301,1	-	31,1	270,0	-	-	270,0
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	549,9	-	-	549,9	-	-	549,9
Reserve prijstijging projecten	1.469,6	-	-	1.469,6	-	-	1.469,6
Reserve onderwijshuisvesting	13.806,0	-	97,0	13.709,0	-	-	13.709,0
Totaan bestemmingsreserves	**61.116,3**	**-**	**1.824,9**	**59.291,4**	**-**	**1.646,7**	**57.644,6**

Verloop voorzieningen 2025 en 2026

Voorzieningen meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025	bij 2026	af 2026	eind 2026
Voorziening pensioenen wethouders	1.211,8	-	-	1.211,8	-	-	1.211,8
Voorziening openbare verlichting	546,0	205,0	-	751,0	210,0	-	961,0
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.511,7	1.013,5	878,7	2.646,5	1.013,5	1.349,5	2.310,5
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	292,7	173,5	-	466,1	173,5	-	639,6
Voorziening riolen	4.734,7	-	451,1	4.283,6	-	892,1	3.391,6
Voorziening onderhoud wegen	4.441,5	1.793,6	299,1	5.936,1	1.801,6	427,0	7.310,6
Voorziening civiele kunstwerken	251,3	6,0	6,0	251,3	6,0	6,0	251,3
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	404,6	135,0	-	539,6	135,0	-	674,6
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	328,3	-	-	328,3	-	-	328,3
Voorziening spaarverlof	100,1	-	-	100,1	-	-	100,1
Voorziening afvalverwerking	663,7	-	330,0	333,7	-	330,0	3,7
Voorziening rehabilitatie wegen	0,1	-	-	0,1	-	-	0,1
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	5.116,6	-	-	5.116,6	-	-	5.116,6
Totaal voorzieningen	**20.630,3**	**3.326,6**	**1.964,8**	**21.992,1**	**3.339,5**	**3.004,6**	**22.327,1**

Verloop voorzieningen 2027 en 2028

Voorzieningen meerjarig (bedragen x € 1.000)	begin 2027	bij 2027	af 2027	eind 2027	bij 2028	af 2028	eind 2028
Voorziening pensioenen wethouders	1.211,8	-	-	1.211,8	-	-	1.211,8
Voorziening openbare verlichting	961,0	215,0	-	1.176,0	220,0	-	1.396,0
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.310,5	1.013,5	1.003,1	2.321,0	1.013,5	1.428,5	1.906,0
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	639,6	173,5	-	813,1	173,5	-	986,6
Voorziening riolen	3.391,6	-	894,8	2.496,7	-	870,0	1.626,7
Voorziening onderhoud wegen	7.310,6	1.801,6	427,0	8.685,2	1.801,6	427,0	10.059,7
Voorziening civiele kunstwerken	251,3	6,0	6,0	251,3	6,0	6,0	251,3
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	674,6	135,0	-	809,6	135,0	-	944,6
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	328,3	-	-	328,3	-	-	328,3
Voorziening spaarverlof	100,1	-	-	100,1	-	-	100,1
Voorziening afvalverwerking	3,7	-	-	3,7	-	-	3,7
Voorziening rehabilitatie wegen	0,1	-	-	0,1	-	-	0,1
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	5.116,6	-	-	5.116,6	-	-	5.116,6
Totaal voorzieningen	**22.327,1**	**3.344,5**	**2.330,9**	**23.340,7**	**3.349,5**	**2.731,5**	**23.958,8**

8.10 Rente-overzicht

Renteschema

Renteschema (bedragen x € 1.000) 2025				
a.	Externe rentelasten kort en lang	€ 1.337,89		
b.	Externe rentebaten	€ 671,25	-/-	
	Saldo externe rentelasten en rentebaten			€ 666,64
c.	1. Rente grondexploitatie	€ -	-/-	
	2. Projectfinanciering	€ -	-/-	
	3. Doorverstrekte leningen	€ 28,62	+/+	
	*Aan taakvelden toe te rekenen externe rente**			€ 28,62
d.	1. Rente eigen vermogen	€ -	+/+	
	2. Rente voorzieningen	€ -	+/+	
	*Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente**			€ -
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -	-/-	
				€ -
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**			**€ 695,26**
*	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente			€ 695,26
-/-	Reeds toegerekende rente met specifiek %			€ -
	Toe te rekenen aan overige activa			**€ 695,26**

8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Overzicht

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (x € 1000)	2025	2026	2027	2028
Toevoegingen				
reserve nog te bestemmen:				
raad 8 oktober 2019: terugbetaling duurzaamheidslening	26	26	26	26
	26	26	26	26
Onttrekkingen				
bruteringsreserve : dekking kapitaallasten	4.796	1.593	1.697	1.647
reserve nog te bestemmen : sluitend maken begroting 2025 jaarschijf 2025	1.307	0	0	0
	6.103	1.593	1.697	1.647

8.12 Meerjaren investeringsplan

Meerjaren investeringsplan

Nr.	Investeringsprojecten 2025-2028	jaar	bedrag	dekking
	Periode 2025- 2028			
1	Pick-up bedrijfsauto (ter vervanging BZ-GX-49)	2025	52.550	begrotingsresultaat
2	Pick-up bedrijfsauto (ter vervanging VL-744-F)	2025	67.500	begrotingsresultaat
3	JCB laadschop	2025	60.000	begrotingsresultaat
4	Pick-up bedrijfsauto (ter vervanging VZ-390-S)	2026	70.000	begrotingsresultaat
5	Tractor TN70	2026	75.000	begrotingsresultaat
6	Pick-up bedrijfsauto (ter vervanging V-033-GG)	2027	67.500	begrotingsresultaat
7	Veegwagen	2027	195.000	begrotingsresultaat
8	Tractor Kubota	2028	35.000	begrotingsresultaat
9	Pick-up bedrijfsauto (ter vervanging V-633-GR)	2028	70.000	begrotingsresultaat
10	Vervanging 4 AED's	2025	3.600	begrotingsresultaat
11	Vervanging 11 AED's	2027	9.900	begrotingsresultaat
12	Vervanging 4 AED's	2028	3.600	begrotingsresultaat
13	Reconstructie infra aanpassingen ivm verkeerswerkzaamheden	2025	50.000	begrotingsresultaat
14	Reconstructie infra aanpassingen ivm verkeerswerkzaamheden	2026	50.000	begrotingsresultaat
15	Verkeersmaatregelen	2025	150.000	begrotingsresultaat
16	Afwaarderen Altaarstraat-Stationsstraat-Dorpsstraat 50-30km/u	2025	890.000	begrotingsresultaat
17	Upgrading groen Geleenstraat/kerk Puth (restant MIP 2024)	2025	36.000	begrotingsresultaat
18	Diverse investeringen GRP dj 2024 + restant MIP 2023	2025	3.548.624	voorziening riolering
19	Diverse investeringen GRP dj 2025	2025	6.659.430	voorziening riolering
20	Diverse investeringen GRP dj 2026	2026	5.387.688	voorziening riolering
21	Diverse investeringen GRP dj 2027	2027	4.769.638	voorziening riolering
22	Diverse investeringen GRP dj 2028	2028	6.419.047	voorziening riolering
23	Investeringsruimte woonwagenbeleid	2025	70.000	begrotingsresultaat
24	Investeringsruimte woonwagenbeleid	2026	70.000	begrotingsresultaat
25	Levensduur verlengend onderhoud wegen 2025	2025	1.200.000	voorziening wegen
26	Renovatie kunstgrasveld Wijnandsrade	2026	250.000	begrotingsresultaat
27	Onderwijshuisvesting Middengebied	2026	2.900.000	begrotingsresultaat
28	IBOR-rehabilitaties 2025 + restant 2023 en 2024	2025	7.466.700	begrotingsresultaat
29	IBOR-rehabilitaties 2026	2026	5.802.800	begrotingsresultaat
30	IBOR-rehabilitaties 2027	2027	3.689.300	begrotingsresultaat
31	IBOR-rehabilitaties 2028	2028	4.016.900	begrotingsresultaat
	TOTAAL		54.135.777	

8.13 Beleidsindicatoren

Programma inwoners, bestuur en veiligheid

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Overhead	Omschrijving: De overheadkosten als percentage van de totale lasten. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	11,69%
2.	Formatie	Omschrijving: De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 janauri 2023 per 1.000 inwoners. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	6,09 fte
3.	Bezetting	Omschrijving: De werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari 2023 per 1.000 inwoners **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	5,6 fte
4.	Apparaatskosten	Omschrijving: De kosten per inwoner van de apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) per inwoner Bron: eigen begroting	Beekdaelen	684,13
5.	Externe inhuur	Omschrijving: De kosten van externe inhuur uitgedrukt als percentage van de loonsom vermeerderd met de totale kosten voor externe inhuur. Deels gefinancierd uit frictie personeel en generatiepact. Bron: eigen begroting	Beekdaelen	1,68%
6.	Verwijzingen Halt	Omschrijving: Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar.	Beekdaelen:	7
		Bron: Bureau Halt Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	8
7.	Jongeren met delict voor de rechter	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-25 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Beekdaelen:	1,0%
		Bron: CBS- Jeugd Jaar: 2022	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,0%
8.	Winkeldiefstal	Omschrijving: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	0,6
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,4
9.	Geweldsmisdrijven	Omschrijving: Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	Beekdaelen:	2,1
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	3,0
10.	Diefstal uit woning	Omschrijving: Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	1,1
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,1
11.	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Omschrijving: Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	3,1
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,4

Programma sociale leefomgeving

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Relatief verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners leeftijd 5-18 jaar. Bron: DUO/Ingrado Jaar: 2022/2023 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	22,0 23,0
2.	Absoluut verzuim	Omschrijving: Het aantal leerplichtige jongeren, dat niet is ingeschreven op een school en ook niet is vrijgesteld van de inschrijvingsplicht, per 1.000 inwoners. Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2021/2022 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,6 6,0
3.	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)%	Omschrijving: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Bron: DUO /Ingrado Jaar: 2022/2023 (schooljaar)	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,7% 2,1%
4.	% Niet sporters	Omschrijving: Het percentage niet wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. **Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM** **Jaar: 2022**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	54,5% 47,9%
5.	Kinderen in armoede	Omschrijving: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. **Bron: CBS-jeugd** **Jaar: 2022**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,0% 4,0%
6.	Netto arbeidsparticipatie	Omschrijving: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking. **Bron: CBS - Arbeidsdeelname** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	69,8% 73,4%
7.	% Jeugdwerkloosheid	Omschrijving: Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar). **Bron: CBS jeugd** **Jaar: 2022**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1% 1%
8.	Bijstandsuitkeringen	Omschrijving: Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder. **Bron: CBS – Participatie Wet** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	185,0 230,3
9.	Aantal re-integratievoorzieningen	Omschrijving: Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar **Bron: CBS GMSD WMO** **Jaar: 2e kwartaal 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	269,3 196,1
10.	Jongeren met jeugdhulp	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	14,5% 13,5%
11.	Jongeren met	Omschrijving: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een	Beekdaelen:	0,8%

	jeugdbescherming	jeugdbeschermingsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2023 (voorlopig)**	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,1%
12.	Jongeren met jeugdreclassering	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel in percentage van totaal jeugdzorgtrajecten **Bron: CBS Jeugd** **Jaar: 2019 (2e halfjaar)**	Beekdaelen: 25-50 dzd inwoners:	geen data geen data
13.	Clienten met maatwerkvoorziening WMO	Omschrijving: Het aantal clienten met een maatwerkvoorziening WMO per 10.000 inwoners **Bron: CBS GMSD Wmo** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: 25-50 dzd inwoners:	760,0 686,0

Programma fysieke leefomgeving

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Nieuwbouw woningen	Omschrijving: Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen. Bron: ABF – Systeem Woningvoorraad **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	2,5 8,4
2.	Demografische druk	Omschrijving: De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	83,4% 79,5%
3.	Functiemenging	Omschrijving: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. **Bron: CBS BAG/LISA** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	41,1% 50,6%
4.	Vestigingen (van bedrijven)	Omschrijving: Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. **Bron: LISA vestigingenregister** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	182,5 187,2
5.	Banen	Omschrijving: Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. **Bron: LISA vestigingenregister** **Jaar: 2023**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	542,8 738,4
6.	Omvang huishoudelijk restafval	Omschrijving: Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval **Bron: CBS – Statistiek Huishoudelijk afval** **Jaar: 2021**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	82 kg 133 kg
7.	Hernieuwbare elektriciteit	Omschrijving: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. **Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor** **Jaar: 2022**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	30,6% geen data

Programma bestuurlijke samenwerking en financiën

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Gemiddelde WOZ waarde	Omschrijving: De gemiddelde WOZ-waarde van woningen in euro's Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken **Jaar: 2024**	Beekdaelen: Gemeente 25-50 dzd inwoners:	306.000 362.000
2.	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO, Groningen **Jaar: 2024**	Beekdaelen:	1.052 geen data
3.	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Omschrijving: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Bron: COELO, Groningen **Jaar: 2024**	Beekdaelen:	1.081 geen data

Programmabegroting 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **3**

1. Welkom **6**

1.1 Inleiding 7

1.2 Kerngegevens 8

1.3 Leeswijzer 11

2. Begrotingsresultaat en vermogen **12**

2.1 Inleiding 13

2.2 Financiële samenvatting en leeswijzer 14

2.3 Bijstelling budgetten en nieuw beleid 16

2.4 Verbeteringsmaatregelen 19

2.5 Resultaat begroting 2025 22

2.6 Toekomstige ontwikkelingen die geld gaan kosten 23

2.7 Reëel en structureel evenwicht 24

2.8 Reserves en voorzieningen 25

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid **28**

3.1 Inleiding 29

3.2 Wat willen we bereiken? 32

3.3 Wat gaan we daarvoor doen? 33

1.1. 3.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid' 33

1.2. 3.3.2 Uitgavenverlagingen die geen of beperkt maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting) 34

1.3. 3.3.3 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) 34

4. Programma 2 | Sociale leefomgeving **37**

4.1 Inleiding 38

4.2 Wat willen we bereiken? 43

4.3 Wat gaan we daarvoor doen? 44

1.1. 4.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Sociale leefomgeving' 44

1.2. 4.3.2 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel 45

1.3. 4.3.3 Uitgavenverlagingen die geen of beperkte maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting) 46

1.4. 4.3.4 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026). 47

5. Programma 3 | Fysieke leefomgeving 51

5.1 Inleiding.....52

5.2 Wat willen we bereiken.....56

5.3 Wat gaan we daarvoor doen? 57

1.1. 5.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Fysieke leefomgeving' 57

1.2. 5.3.2 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd in deze begroting 57

1.3. 5.3.3 Beleidsontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel.....58

1.4. 5.3.4 Uitgavenverlagingen die geen of beperkte maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting). 59

1.5. 5.3.5 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) 60

6. Programma 4 | Bestuurlijke samenwerking en financiën.....64

6.1 Inleiding.....65

6.2 Wat willen we bereiken? 67

6.3 Wat gaan we daarvoor doen? 68

1.1. 6.3.1 Algemene ontwikkelingen programma 'Bestuurlijke samenwerking en financiën' 68

1.2. 6.3.2 Ontwikkelingen waarvan de middelen worden gevraagd via een apart raadsvoorstel.....68

1.3. 6.3.3 Inkomsten verhogende maatregelen 68

1.4. 6.3.4 Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) 69

7. (Verplichte) paragrafen.....72

7.1 Inleiding paragrafen.....73

7.2 Lokale heffingen 74

7.3 Weerstandsvermogen.....82

7.4 Onderhoud kapitaalgoederen.....99

7.5 Financiering 106

7.6 Verbonden partijen 111

7.7 Grondbeleid 116

7.8 Bedrijfsvoering 118

7.9 Wet open overheid.....122

7.10 Duurzaamheid 123

8 Bijlagen 126

8.1 Begroting in één oogopslag 127

8.2 Begroting per taakveld 128

8.3 Overzicht baten en lasten cf. BBV 131
8.4 Specificatie algemene uitkering gemeentefonds (septembercirculaire 2024).....134
8.5 Toelichting op Verbonden Partijen 137
8.6 Overzicht van incidentele baten en lasten.....148
8.7 Overzicht structureel en reëel evenwicht inclusief specificatie algemeen dekkingsmiddel 150
8.8 Overzicht investeringen economisch en maatschappelijk nut.....153
8.9 Overzicht reserves en voorzieningen.....154
8.10 Rente-overzicht 157
8.11 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 158
8.12 Meerjaren investeringsplan.....159
8.13 Beleidsindicatoren 162

Inhoudsopgave 170

1. Welkom 173
Inleiding 174
Kerngegevens.....175
Leeswijzer 178

2. Begrotingsresultaat en vermogen.....179
Inleiding 180
Financiële samenvatting en leeswijzer 181
Bijstelling budgetten en nieuw beleid 183
Verbeteringsmaatregelen 186
Resultaat begroting 2025 189
Toekomstige ontwikkelingen die geld gaan kosten 190
Reëel en structureel evenwicht.....191
Reserves en voorzieningen 192

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid.....195
Inleiding 196
Wat willen we bereiken?.....199
Wat gaan we daarvoor doen?.....200
1.1. Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid'.....200
1.2. Uitgavenverlagingen die geen of beperkt maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting).....201
1.3. Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026) 201

1. Welkom

Inleiding

Woord vooraf

In deze begroting 2025 presenteren we onze plannen voor het komende jaar, wat deze gaan kosten, en welke inkomsten we verwachten. We kijken ook vooruit naar de daaropvolgende jaren. De begroting 2025 is structureel en reel in evenwicht. Daarmee voldoet deze aan de eisen van onze toezichthouder, de provincie Limburg.

We bouwen voort op de ambities uit het coalitieprogramma 'Ons thuis, ons Beekdaelen' en sluiten hiermee aan bij de strategische visie van de gemeente richting 2040. Dit betekent dat we inzetten op excellent wonen en vitale kernen, landschappelijke ontwikkeling, duurzame economische groei en een vernieuwde samenwerking tussen de gemeenschap en gemeente. In lijn hiermee zullen we verder werken aan projecten binnen onze kernen, realiseren we onderwijshuisvesting en evalueren we lopende pilots zoals buurtgezinnen en straatcoaches.

Deze ambities vragen om investeringen in de toekomst van Beekdaelen. Om een financieel duurzaam beleid te voeren, zullen we het OZB-tarief voor zowel woningen als niet-woningen geleidelijk verhogen, naast de jaarlijkse inflatiecorrectie. Ook zullen de leges worden aangepast, zodat de kosten voor diensten zoals vergunningen beter gedekt worden. Deze maatregelen stellen ons in staat om onze doelen te realiseren en Beekdaelen vitaal en aantrekkelijk te houden.

In de komende maanden zullen we onderzoeken of aanvullende maatregelen nodig zijn om onze financiële positie te versterken. De gemeenteraad zal hierbij nauw worden betrokken, onder andere door raadsbijeenkomsten in de aanloop naar de begroting van 2026. Zo blijven we samen werken aan een toekomstbestendig Beekdaelen.

Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari 2025

Kerngegevens per 1 januari gemeente Beekdaelen	
Omschrijving	aantal
A. Sociale structuur	
Aantal inwoners	35.885
· 0 tot en met 18 jaar	6.077
· 19 tot en met 64 jaar	19.894
· 65 jaar en ouder	9.914
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	395
· personen jonger dan 21 jaar	8
· personen van 21 tot en met 64 jaar	356
· personen van 65 jaar en ouder	7
· uitkeringsgerechtigden ingevolge de	
IOAW	20
IOAZ	4
Aantal tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening (in arbeidsjaren)	147,0
Aantal personen tewerkgestelden in de sociale werkvoorziening	165
B. Fysieke structuur	
Oppervlakte land (hectare)	7.831
Oppervlakte binnenwater (hectare)	18
Aantal woonruimten	16.722
Lengte van de wegen (kilometers)	379
Openbaar groen (hectare)	99
C. Financiële structuur (x € 1.000)	
Uitgaven gewone dienst	109.420
Opbrengst belastingen en recht	20.708
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	70.155
Boekwaarde investeringen	114.062
Vaste schuld	
· langlopende leningen	15.120
Reserves en voorzieningen:	
· algemene reserve	8.405
· reserves	71.185
· voorzieningen	20.045
D. Financiële structuur per inwoner	
Per inwoner:	
Uitgaven gewone dienst	3.049
Opbrengst belastingen en recht	577
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	1.955
Boekwaarde investeringen	3.179

Langlopende leningen	421
Algemene reserve	234
Bestemmingsreserves	1.984
Voorzieningen	559

Leeswijzer

In deze begroting wordt allereerst stilgestaan bij de gemeentefinanciën. Hierin wordt enerzijds de ontwikkeling van het begrotingsresultaat beschreven. Anderzijds vindt een toelichting plaats op het verloop van het vermogen en de voorzieningen van de gemeente. Het begrotingsresultaat schetst de structurele middelen waarover de gemeente de komende jaren kan beschikken. In de paragraaf reserves en voorzieningen wordt aangegeven welke zaken de komende jaren worden opgepakt die een effect hebben op de eenmalige middelen die de gemeente heeft.

Na het financiële deel worden de programma's beschreven. De informatie die daarin staat heeft een meer beleidsinhoudelijk karakter. De gemeente heeft vier programma's die zijn gevormd op basis van de hoofdstukindeling van het coalitieprogramma:

Programma 1: Inwoners, bestuur en veiligheid
Programma 2: Sociale leefomgeving
Programma 3: Fysieke leefomgeving
Programma 4: Bestuurlijke samenwerking en financiën

Per programma zijn de doelstellingen beschreven die zijn verankerd in het coalitieprogramma 'OnsThuis, Ons Beekdaelen' 2022-2026. Dat document vormt immers de kapstok voor het beleid dat de komende jaren wordt gevoerd. De doelstellingen zijn toegelicht in het programmaonderdeel 'Wat willen we bereiken'. In het programmaonderdeel 'Wat gaan we daarvoor doen' zijn de beleidsinitiatieven vermeld die voor een groot deel al via de kadernota 2025 zijn aangekondigd. Die beleidsinitiatieven dragen bij aan de doelstellingen die in het coalitieprogramma zijn vermeld.

Tenslotte wordt in deze begroting ingegaan op de zogenaamde 'paragrafen'. Naast de programma’s zijn gemeenten namelijk verplicht om zeven programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. De paragrafen beschrijven onderwerpen die zich vaak niet laten vangen in een enkel programma.

2. Begrotingsresultaat en vermogen

Inleiding

Zoals aangekondigd in de kadernota 2025 staat de financiële huishouding van de gemeente onder druk. Met name door de kortingen van rijkswege zijn de lasten hoger dan de inkomsten die daar tegenover staan. Om die reden is de voorliggende begroting beleidsarm.

In de kadernota 2025 zijn diverse maatregelen geïnventariseerd die bijdragen aan een verbetering van het (meerjarige) begrotingsbeeld. In de kadernota zijn geen keuzes gemaakt aangezien deze voor kennisgeving is aangenomen. Dat betekent dat, voor de beschrijving van de structurele financiële positie van de gemeente, als startpunt de eerste bestuursrapportage 2024 wordt genomen. Normaliter is dat startpunt de kadernota.

De uitkomsten van de beraadslagingen bij de kadernota hebben als input gediend voor voor een raadsbijeenkomst die in het teken stond van de 'aanpak van de ravijnjaren vanaf het jaar 2025'. Tijdens de raadsbijeenkomst werd een drietal scenario's aan de raad voorgelegd. De raad heeft aangegeven te kiezen voor het scenario dat erin voorziet dat enerzijds inkomstenverhogingen en anderzijds een uitgavenverlagingen worden doorgevoerd voor zover deze laatste een beperkt maatschappelijk effect hebben.

Dat scenario is in de voorliggende begroting 2025 uitgewerkt. Daarnaast worden, zoals gebruikelijk, de lopende budgetten waar nodig bijgesteld. Ook zijn de effecten van de septembercirculaire 2024 in deze begroting verwerkt.

In deze begroting wordt inzicht gegeven in een aantal beleidsontwikkelingen die, na de begroting, ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Als de raad besluit in te stemmen met die raadsvoorstellen dan sluit het meerjarig perspectief, ondanks de getroffen maatregelen om het resultaat te verbeteren, met rode cijfers. In dat geval komt de gemeente er niet onderuit om ook te kiezen voor bezuinigingen die grotere maatschappelijke gevolgen (kunnen) hebben. De mogelijke aanvullende besparingen worden de komende maanden verder uitgewerkt. Een nadere toelichting op die aanvullende besparingen is opgenomen in de programmatoelichtingen in deze begroting.

Begin 2025 wordt een nieuwe raadsbijeenkomst georganiseerd waarin de raad wordt gevraagd om aan te geven welke aanvullende bezuinigingen al dan niet bespreekbaar.

Financiële samenvatting en leeswijzer

Als startpunt voor de presentatie van het meerjarig perspectief van de gemeente is het gebruikelijk dat het resultaat van de kadernota als startpunt wordt genomen. Aangezien deze voor kennisgeving is aangenomen geldt nu als startpunt de eerste bestuursrapportage 2024. Dat betekent dat een aantal van de in de kadernota beschreven financiële mutaties in deze begroting opnieuw worden toegelicht.

Onderstaand treft u een samenvatting aan van de opbouw en de financiële uitkomst van de begroting 2025. Per regel wordt verwezen naar een hoofdstuk. In dat hoofdstuk treft u een uitgebreide toelichting aan. Een verkorte toelichting volgt na de onderstaande tabel (+ = positief voor het resultaat, -/- = negatief voor het resultaat).

Begrotingsresultaat 2025-2028 (in duizenden €)	§	2025	2026	2027	2028
Resultaat eerste burap 2024		-1.166,3	-3.349,4	-3.149,3	-3.062,3
Bijstelling lopende budgetten	2.3.1	-1.837,6	478,0	563,3	942,7
Nieuw beleid begroting 2025	2.3.2	0,0	-35,1	-35,1	-35,1
Begrotingsresultaat zonder maatregelen		-3.003,8	-2.906,6	-2.621,2	-2.154,7
Maatregelen					
Inkomensverhogende maatregelen	2.4.1	1.415,5	1.934,5	2.202,1	2.201,5
Uitgavenverlagende maatregelen	2.4.2	280,9	382,0	459,8	543,2
Aanwending deel algemene reserve	2.4.3	1.307,4	0,0	0,0	0,0
Begrotingsresultaat 2025-2028	2.5	0,0	-590,1	40,8	590,0

In paragraaf 2.3 wordt het begrotingsbeeld geactualiseerd. De meicirculaire en de septembercirculaire 2024 worden daarin onder andere meegenomen alsmede het nieuwe beleid dat wordt gevraagd in de begroting 2025. Zonder maatregelen sluit de begroting met rode cijfers.

In paragraaf 2.4 wordt beschreven welke verbetermaatregelen worden voorgesteld om te komen tot een gezondere financiële huishouding. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in 'inkomensverhogende maatregelen' en 'uitgavenverlagende' maatregelen. Zoals besproken in de raadsbijeenkomst op 23 september jl. beperken de uitgavenverlagende maatregelen zich in deze begroting tot de maatregelen die nauwelijks maatschappelijke effecten tot gevolg hebben. De bezuinigingen met maatschappelijke effecten worden de komende periode uitgewerkt. Voordat daar keuzes in worden gemaakt vindt een raadsbijeenkomst plaats die wordt gepland in het voorjaar van 2025.

Na de maatregelen resteren tekorten in de jaren 2025 en 2026. Het rijk staat, onder voorwaarden, toe dat gemeenten een deel van de beschikbare algemene reserve mogen inzetten ter dekking van structurele tekorten. In 2025 is sprake van een tekort. De algemene reserve wordt ingezet voor het bedrag dat nog als tekort resteert. Hierdoor is het jaar 2025 sluitend. Het begrotingsbeeld is gepresenteerd in paragraaf 2.5.

De komende jaren komt een aantal grotere opgaven op de gemeente af. Die hebben invloed op het toekomstig begrotingsresultaat. Om die reden is in paragraaf 2.6 inzichtelijk gemaakt

welke raadsvoorstellen de komende periode nog gaan komen, waarvan we weten dat deze financiële gevolgen hebben. Het begrotingsbeeld na de toekomstige beleidsontwikkelingen laat in alle jaren tekorten zien. In onderstaande tabel wordt dit inzichtelijk gemaakt (bedragen in duizenden euro's).

Effect raadsvoostellen op resultaat 2025-2028	§	2025	2026	2027	2028
Begrotingsresultaat 2025-2028		0,0	-590,1	40,8	590,0
Toekomstige raadsvoorstellen met financiele impact	2.6	-730,5	-1.110,1	-1.316,9	-1.823,4
Begrotingsresultaat raadsvoorstellen		-730,5	-1.700,2	-1.276,1	-1.233,4

Bijstelling budgetten en nieuw beleid

Algemeen

Deze paragraaf is onderverdeeld in twee sub paragrafen. De eerste sub paragraaf gaat nader in op de bijstelling van de lopende begroting. Gedacht kan hierbij worden aan de effecten van de circulaires van het gemeentefonds en aan de indexering van budgetten en lokale lasten. De tweede sub paragraaf beschrijft het nieuwe beleid dat in deze begroting wordt gevraagd.

3.1 Bijstelling lopende begroting

Als startpunt voor het meerjarig perspectief van de begroting 2025 geldt de eerste bestuursrapportage 2024. Die burap laat in het jaar 2025 een negatief saldo zien van afgerond € 1,2 miljoen. In deze begroting wordt het jaar 2028 toegevoegd. Dat jaar laat, ten opzichte van 2027, een verbetering zien van afgerond € 87.000 (3,06 miljoen negatief in 2028 ten opzichte van € 3,15 miljoen negatief in het jaar 2027).
Nu het startpunt helder is, wordt bekeken welke ontwikkelingen het begrotingsbeeld beïnvloeden. Die ontwikkelingen zijn in de onderstaande tabel samengevat. Na de tabel worden de ontwikkelingen nader toegelicht.

No	Bijstelling lopende begroting (bedragen in duizenden euro')	2025	2026	2027	2028
	Saldo eerste bestuursrapportage 2024	**-1.166,3**	**-3.349,4**	**-3.149,3**	**-3.062,3**
	Bijstelling lopende begroting:	-1.837,6	478,0	563,3	942,7
1	*Netto effect mei- en septembercirculaire 2024 gemeentefonds*	*-2.331,7*	*95,1*	*84,0*	*335,1*
2	*Bijstelling gemeenschappelijke regelingen (exclusief prijsstijgingen)*	*-368,4*	*-326,8*	*-290,1*	*-241,1*
3	*Indexering leges en belastingen met inflatie*	*337,5*	*350,1*	*362,0*	*355,2*
4	*Voordeel rentedaling en liquiditeitenplan*	*1.010,6*	*834,9*	*849,6*	*900,6*
5	*Aanvullende kosten jeugdzorg (exclusief prijsstijgingen)*	*-738,6*	*-713,6*	*-713,6*	*-713,6*
6	*Inzet ruimte btw-compensatiefonds*	*500,0*	*500,0*	*500,0*	*500,0*
7	*Nieuw vijfjarig contract VIDAR*	*116,7*	*169,9*	*173,9*	*208,3*
8	*BUIG*	*-442,0*	*-442,0*	*-442,0*	*-442,0*
	Overige bijstellingen	*78,3*	*10,2*	*39,5*	*40,2*
	Begrotingsresultaat na bijstellingen lopende begroting	-3.003,8	-2.871,5	-2.586,1	-2.119,6

1. Netto effect mei- en septembercirculaire 2024 gemeentefonds

Opschalingskorting (structureel voordelig)
De belangrijkste positieve uitschieter betreft het vervallen van de zogenaamde opschalingskorting. Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2026. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Sinds 2019 is een stand van de opschalingskorting bereikt van € 300 miljoen. In de meicirculaire 2024 is de oploop van de opschalingskorting vanaf 2026, een structurele uitname van € 675 miljoen, geschrapt. Voor de gemeente Beekdaelen betekent dat een voordelig effect van ruim 1 miljoen euro per jaar vanaf het jaar 2026.

Accres
De nieuwe financieringssystematiek (op basis van het meerjarig gemiddelde BBP in plaats van "trap op trap af systematiek") gaat al in per 1-1-2024 in plaats van 1-1-2027. Het nadeel compenseert het Rijk voor 2024 volledig, maar voor 2025 slechts voor de helft aan gemeenten. Dit betekent dat gemeenten in 2025 eenmalig € 675 miljoen minder algemene uitkering ontvangen dan was voorzien in de laatste circulaire.

Nominale compensatie
Het rijk geeft in de circulaires een compensatie voor toekomstige prijsstijgingen 2025 ten opzichte van 2024. De compensatie die wordt verstrekt bedraagt in de septembercirculaire 3,4%. Naar verwachting komt de prijsstijging op de jeugdzorg rond de 6% uit. De extra bijstelling die op dat onderdeel moet plaatsvinden heeft daarmee een nadelig effect op het begrotingsresultaat.

Uiteindelijk effect mei- en septembercirculaire
Geconcludeerd moet worden dat van het eerder geraamde voordeel als gevolg van het schrappen van de opschalingskorting in het jaar 2028 'slechts' € 335.000 resteert.

2. Bijstelling gemeenschappelijke regelingen
In de raadsvergadering van 11 juni jl. zijn diverse begrotingen en begrotingswijzigingen van verbonden partijen aan de gemeenteraad voorgelegd. Een groot deel van de stijging van de bijdragen kan de gemeente dekken door inzet van de stelpost die in de begroting is opgenomen voor loon- en prijsstijgingen. Voor zover de stijging daar niet door wordt veroorzaakt komen de hogere bijdragen ten laste van het begrotingsresultaat.

3. Indexering leges en belastingen met inflatie
De beheerders van het gemeentefonds rekenen met een prijsstijging van 3,4% voor het jaar 2025. Het is gebruikelijk dat de opbrengsten van de leges en van de lokale belastingen met hetzelfde percentage worden geïndexeerd. Dat leidt tot een stijging van de inkomsten met een bedrag van ruim € 350.000.

4. Voordeel rentedaling en liquiditeitenplanning

In de gemeentebegroting werd gerekend met een rente die hoger is dan de markrente op dit moment. Om die reden kunnen die rentekosten structureel worden afgeraamd met ongeveer € 900.000. Daarnaast is kritisch bekeken welke investeringen op welk moment kunnen worden gerealiseerd. De nieuwe planning leidt tot een extra incidenteel rentevoordeel het jaar 2025.

5. Aanvullende kosten jeugdzorg
De kosten binnen Jeugdhulp zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Ook voor 2025 wordt een verdere kostenstijging verwacht. Er is sprake van een stijging in de kosten doordat het aantal jeugdigen in zorg een lichte stijging laat zien. De problematieken en ontwikkelingsachterstanden van jeugdigen zijn complex en nemen toe waardoor dit een verzwaring van de te leveren zorg met zich mee brengt. Dit zien we terug in zowel ambulante jeugdhulp als ook in verblijf. Denk aan: de Gesloten en Intensieve Klinische Jeugdhulp (GIK-J), Crisishulp en Leefhuizen. De bedoeling is dat de implementatie van de maatregelen opgenomen in de Hervormingsagenda Jeugd leidt tot een meer beheersbare kostenontwikkeling . De afbouw van residentiële jeugdhulp is één van de thema in de Hervormingsagenda Jeugd. Hiervoor worden we deels gecompenseerd met additionele middelen, die regionaal beschikbaar worden gesteld. Monitoring van de kostenontwikkeling is essentieel om goed sturing te kunnen geven binnen de Jeugdhulp.

6. Inzet ruimte btw- compensatiefonds
Gemeenten kunnen projecten indienen voor het btw- compensatiefonds. Ieder jaar wordt bekeken of de declaraties die gemeenten hebben ingediend bij het btw- compensatiefonds hoger of lager zijn dan van tevoren door het rijk ingeschat. Als meer wordt gedeclareerd dan vindt op macro- niveau een korting plaats in de algemene uitkering. Als er minder wordt gedeclareerd dan krijgen gemeenten extra geld in de algemene uitkering. In het jaar 2023 is geld over op het btw- compensatiefonds. De provincie staat toe dat het extra geld dat gemeenten hebben gekregen in het jaar 2023 structureel wordt geraamd.

7. Nieuw vijfjarig contract Vidar
Recentelijk is er een nieuwe Tripartiteovereenkomst afgesloten tussen GR Vidar WSW, Gemeente Sittard-Geleen en gemeente Beekdaelen voor de jaren 2025 t/m 2029. Als gevolg van een vereenvoudigde kosten-verdelingssystematiek alsmede een afname van het aantal WSW-medewerkers neemt de bijdrage af.

8. BUIG

Net als vrijwel alle Zuid-limburgse gemeenten ontvangt Beekdaelen in 2025 minder BUIG-uitkering van het Rijk. De bepaling van de hoogte van de BUIG-uitkering vindt sinds 2 jaar grotendeels plaats op basis van het zogenaamde objectief verdeelmodel.
Een belangrijke parameter in dit model is de bijstandskans op basis van huishoudkenmerk. Dit valt voor vrijwel alle Limburgse gemeenten nadelig uit. De te verwachten inkomsten BUIG 2025 liggen nu in lijn met de te verwachte uitgaven aan uitkeringen. Tot en met 2024 houdt de gemeente jaarlijks ongeveer € 0,5 miljoen over. De BUIG-inkomsten van het Rijk zijn in die jaren hoger dan de werkelijke uitgaven.

3.2 Nieuw beleid begroting 2025

De beleidsontwikkelingen waarvoor middelen worden gevraagd zijn in aantal beperkt. in de onderstaande tabel zijn deze vermeld (bedragen in duizenden euro's). Een nadere toelichting op het nieuwe beleid is opgenomen in de paragraaf 5.3.2 van de begroting.

Inventarisatie beleid (duizenden €)	§	Eenmalig	2025	2026	2027	2028
Vastleggen waardevolle bomen	5.3.2	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Strategische grondaankopen	5.3.2	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ruimen graven	5.3.2	40,0	0,0	18,0	18,0	18,0
Rentekosten			0,0	17,1	17,1	17,1
Totalen		560,0	0,0	35,1	35,1	35,1

Verbeteringsmaatregelen

Algemeen

Er bestaan diverse mogelijkheden om de financiële situatie van de gemeente te verbeteren. Deze paragraaf start met een opsomming van de inkomensverhogende maatregelen die wij willen doorvoeren. Vervolgens volgt een opsomming van de kostenbesparingen die worden voorgesteld.

4.1 Inkomstenverhogende maatregelen

Inkomstenverhogende maatregelen leiden tot een stijging van opbrengsten van bijvoorbeeld de lokale lasten of van leges. In de onderstaande tabel is samengevat welke van deze maatregelen wij doorvoeren in de begroting 2025. In hoofdstuk 6.3.3 is een nadere toelichting opgenomen.

Inkomstenverhogingen (bedragen in duizenden euro's)	2025	2026	2027	2028
Kostendekkend maken afvalstoffenheffing	400,0	400,0	400,0	400,0
Leges 75% kostendekkend maken	585,8	588,1	589,1	588,4
Inkomensafhankelijke bijdrage WMO (hbh)	0,0	250,0	250,0	250,0
OZB meer in lijn met inflatie (3,3% per jaar bovenop inflatie)	266,7	533,3	800,0	800,0
Verhogen toeristenbelasting tot tarieven in regio	163,0	163,0	163,0	163,0
Totaal bedrag inkomstenverhogingen	1.415,5	1.934,5	2.202,1	2.201,5

4.2 Uitgavenverlagende maatregelen

Een andere mogelijkheid om de gemeentefinanciën te verbeteren is het verlagen van de uitgaven. De afgelopen periode is kritisch bekeken welke budgetten beïnvloedbaar zijn, en of het acceptabel is om die budgetten te verlagen. In de onderstaande tabel zijn die besparingsmogelijkheden opgenomen (bedragen in duizenden euro's). Met het vaststellen van de begroting besluit de raad om de betreffende bezuinigingen door te voeren. In hoofdstuk drie van deze begroting worden de besparingen nader toegelicht. De exacte vindplaats is vermeld in de tabel.

Uitgavenverlagingen (bedragen in duizenden euro's)	§	2025	2026	2027	2028
Verminderen formatie	3.3.2	0,0	85,0	127,5	170,0
Stoppen met preventielessen jeugd en veiligheid	4.3.3	9,0	9,0	9,0	9,0
Verlagen budget muziekonderwijs met 10%	4.3.3	0,0	10,0	10,0	10,0
Verlenging afschrijvingstermijn wegrehabilitaties van 40 nr 60 jaar	5.3.4	170,2	227,2	258,4	291,9
Verlenging afschrijvingstermijn gebouwen van 40 nr 50 jaar	5.3.4	53,6	39,5	39,5	39,5
Hanteren restwaarde van 20% bij bedrijfsauto's	5.3.4	48,1	11,3	15,4	22,9
Totaal bedrag uitgavenverlagingen		280,9	382,0	459,8	543,2

Daarnaast is geïnventariseerd welke andere uitgavenverlagingen kunnen worden doorgevoerd die maatschappelijke gevolgen (kunnen) hebben. Deze zijn in de onderstaande tabel opgenomen (bedragen in duizenden euro's). Het betreft een informatieve

inventarisatie. De raad wordt via deze begroting niet gevraagd in te stemmen met de betreffende besparingen.

Nog uit te werken besparingen	§
Afschaffen bezorging reisdocumenten	3.3.3
Geen activiteiten meer in het kader van week van respect	4.3.4
Uitvoeringskosten participatiewet	4.3.4
Onderhoud terreinmeubilair op C-niveau	5.3.5
Risicoregeling uniforme administratieve voorwaarden (UAV)	5.3.5
Beëindiging beheeractiviteiten op terreinen derden	5.3.5
Halveren uitvoeringsbudget Duurzaamheid	5.3.5
Voordelen investeringen in duurzaamheid naar gemeente	5.3.5
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: DMJOP	5.3.5
Temporiseren/ rekening houden met afstoten gebouwen: accommodaties	5.3.5
Meer werkzaamheden in eigen beheer uitvoeren	5.3.5
Bezuinigen op toekomstige projecten	5.3.5
Huidige ambtelijke capaciteit duurzaamheid tlv resterende middelen CDOKE	5.3.5
Verlagen bijdrage gemeenschappelijke regelingen met 5%	6.3.4

4.3 Tijdelijke maatregelen: inzet algemene reserve

In het verleden heeft de gemeente regelmatig ‘technische’ maatregelen doorgevoerd die uiteraard passen binnen de financiële spelregels die gelden. Zo zijn kapitaallasten betaald uit reserves en zijn afschrijvingstermijnen van activa verlengd. Het rijk biedt gemeenten sinds kort nog een nieuwe mogelijkheid om het begrotingsresultaat op een ‘technische’ wijze te verbeteren.

Het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) heeft namelijk de notitie ‘incidenteel – structureel’ vastgesteld waarin de mogelijkheden worden geschetst om incidentele middelen en overschotten in te zetten als structureel dekkingsmiddel. De notitie beschrijft dat vanaf nu het vrij aanwendbare deel van de reserves (dus exclusief het weerstandsvermogen van de gemeente) voor maximaal 10% per jaar mag worden ingezet als structureel dekkingsmiddel. Als voorwaarde daarbij geldt dat de solvabiliteit[1] van de gemeente niet minder mag bedragen dan 20%.

De reserve nog te bestemmen van de gemeente bedraagt, voordat een extra aanwending ten behoeve van het tekort plaatsvindt, afgerond € 13,8. Zoals beschreven mag hiervan maximaal 10% per jaar worden aangewend. Dat betekent dat deze oplossing kan leiden tot een maximale besparing van € 1,3 miljoen per jaar.

De inzet van de algemene reserve tbv de tekorten is een tijdelijke oplossing. Als de reserve niet meer toereikend is of als de solvabiliteit te ver daalt dan is dit geen oplossing meer. Bovendien zorgt de systematiek ervoor dat een relatief groot deel van de algemene reserve geblokkeerd is.

De omvang van de aanwending van de algemene reserve is afhankelijk van het nog resterende begrotingstekort. Dat begrotingstekort wordt gepresenteerd in het volgende hoofdstuk.

[1] De solvabiliteit van de gemeente is de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. Hoe lager de solvabiliteit, hoe hoger het vreemd vermogen van de gemeente. De solvabiliteit van onze gemeente bedraagt bij de begroting 2025 afgerond 35%.

Resultaat begroting 2025

Algemeen

Nadat de budgetten zijn bijgesteld, de kosten van het nieuwe beleid zijn opgevoerd, en de voordelen van de maatregelen zijn verwerkt ontstaat het nieuwe begrotingsbeeld. Dat ziet er als volgt uit (bedragen in duizenden euro's):

Begrotingsresultaat 2025-2028 (in duizenden €)	2025	2026	2027	2028
Resultaat eerste burap 2024	-1.166,3	-3.349,4	-3.149,3	-3.062,3
Bijstelling lopende budgetten	-1.837,6	478,0	563,3	942,7
Nieuw beleid begroting 2025	0,0	-35,1	-35,1	-35,1
Maatregelen	1.696,4	2.316,4	2.661,9	2.744,7
Aanwending algemene reserve	1.307,4	0,0	0,0	0,0
Begrotingsresultaat 2025-2028	0,0	-590,1	40,8	590,0

Nadat alle maatregelen zijn doorgevoerd resteert naar de huidige inzichten alleen nog een tekort in het jaar 2026. Daarbij dient te worden bedacht dat nog een aantal beleidsontwikkelingen op ons afkomen die grote financiële gevolgen hebben. Als die bij het begrotingsbeeld worden betrokken dan ontstaan relatief grote meerjarige tekorten. In paragraaf 6 van dit hoofdstuk gaan we hier nader op in.

Toekomstige ontwikkelingen die geld gaan kosten

Algemeen

Dit hoofdstuk gaat in op de beleidsinitiatieven met een financiële impact die, na de vaststelling van de begroting, via aparte voorstellen aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Onderstaand treft u een overzicht aan van het betreffende beleid (bedragen in duizenden euro's). Voor de goede orde wijzen wij erop dat hier geen besluitvorming over wordt gevraagd. Het overzicht is derhalve puur informatief 1).

Toekomstige ontwikkelingen met financiele impact	§	Jaar	Eenmalig (D)	Dekking (E)	Netto (D-E)	2025	2026	2027	2028
Onderwijshuisvesting school middengebied	4.3.2	2025	6.600,0	6.600,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Onderwijshuisvesting school Puth	4.3.2	2027	4.300,0	4.300,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gemeenschapsvoorziening Sweikhuizen	4.3.2	2024	750,0	0,0	750,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitrol pilot straatcoaches	4.3.2	2026	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	100,0
Uitrol pilot buurtgezinnen	4.3.2	2026	0,0	0,0	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0
Meerjarig onderhoud culturele kunstwerken	5.3.3	2024	0,0	0,0	0,0	0,0	18,0	18,0	18,0
Cofinanciering centrumplan Schimmert	5.3.3	2024	250,0	0,0	250,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Meerjarig onderhoudsplan gebouwen duurzaamheid	5.3.3	2025	pm	pm	pm	700,0	700,0	700,0	700,0
Uitbreiding standplaatsen woonwagens	5.3.3	2025	320,0	0,0	320,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renovatie verduurzaming Bloemenbuurt Schinveld	5.3.3	2025	1.000,0	1.000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ontwikkelplan Nuth	5.3.3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Gemeentehuis Beekdaelen	6.3.2	2027	17.308,0	5.000,0	12.308,0	0,0	0,0	206,8	206,8
Totale rentekosten bovenstaande projecten						30,5	272,1	272,1	778,6
Totalen			30.528,0	16.900,0	13.628,0	730,5	1.110,1	1.316,9	1.823,4

[1] ten behoeve van het inzichtelijk maken van de kosten voor het gemeentehuis Beekdaelen is het krediet weer opgevoerd dat de gemeenteraad in de raadsvergadering van 23 april 2024 onder het agendapunt 'huisvesting gemeentelijke organisatie' heeft laten vrijvallen. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat de status quo- variant eveneens leidt tot meerkosten in verband met noodzakelijke investeringen.

Reëel en structureel evenwicht

Berekening

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van structureel evenwicht dient het begrotingsresultaat gecorrigeerd te worden voor incidentele lasten en baten. Voor een specificatie van de incidentele lasten baten wordt verwezen naar de bijlage "Overzicht van incidentele baten en lasten".

Structureel evenwicht (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingsresultaat	0,0	-590,1	40,8	590,0
Correctie incidentele lasten en baten	1.720,0	0,0	0,0	0,0
Resultaat na correctie incidentele lasten en baten	**1.720,0**	**-590,1**	**40,8**	**590,0**

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de reserves en voorzieningen van de gemeente Beekdaelen voor het begrotingsjaar 2025. Voor het jaar 2025 worden de mutaties beschreven van achtereenvolgens de algemene reserve, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. Voor een meerjarig overzicht wordt verwezen naar de bijlage ‘staat van reserves en voorzieningen’.

Het deel van de reserves waar de gemeente nog vrij over kan beschikken bedraagt naar de huidige inzichten afgerond € 12,5 miljoen ultimo 2025. Daar is de afgelopen jaren flink op ingeboet. Mede gelet op de grotere opgaven in de toekomst komt de reservepositie ernstig in gevaar. Dat in combinatie met de tekorten die eerder zijn beschreven in de paragraaf 'begrotingsresultaat en vermogen' maakt dat de gemeente nog behoedzamer dan normaal moet omgaan met nieuwe initiatieven die aanvullende middelen kosten.

Algemene reserve

De algemene reserves van de gemeente bestaat uit de reserve weerstandcapaciteit en de reserve nog te bestemmen. De algemene reserves worden nu toegelicht.

- *Reserve weerstandscapaciteit*
  Beleid over de omvang van de reserve weerstandscapaciteit ligt vast in de nota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen. De omvang van deze reserve is gekoppeld aan de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen.

- *Reserve nog te bestemmen*
  Deze reserve kent weliswaar een bufferfunctie maar hoeft bij een toereikende reserve weerstandscapaciteit niet als zodanig te functioneren. De reserve is daarom vrij besteedbaar.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025
Reserve weerstandscapaciteit	4.402,0	210,4	-	4.612,5
Reserve nog te bestemmen	14.036,0	25,6	1.577,8	12.483,8
Totaal algemene reserve	**18.438,1**	**236,1**	**1.577,8**	**17.096,3**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen:

In de paragraaf weerstandsvermogen is becijferd welk bedrag in de reserve weerstandscapaciteit moet worden gestort om de in de genoemde paragraaf onderkende risico's te kunnen ondervangen.

Op 8 oktober 2019 is het raadsvoorstel verduurzamen gemeentelijke gebouwen aangenomen. De toevoeging aan de reserve nog te bestemmen komt voort uit dit raadsvoorstel en betreft de terugbetaling van verstrekte duurzaamheidsleningen.

Onttrekkingen:

De reserve nog te bestemmen neemt af met € 1,577 miljoen. Van dit bedrag wordt € 1,3 miljoen aangewend om de begroting 2025 sluitend te maken. Verder wordt € 210.000 toegevoegd aan de reserve weerstandscapaciteit. Tenslotte wordt € 60.000 toegevoegd aan de bruteringsreserve. De bruteringsreserve wordt aangewend ter dekking van kredieten die in deze begroting worden gevoteerd.

Bestemmingsreserves

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt per 1 januari 2025 € 64,7 miljoen.

Bestemmingsreserve (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025
Bruteringsreserve	48.853,5	60,0	4.795,7	44.117,8
Reserve niet bestede middelen voorg.dienstjaren	2.009,2	-	-	2.009,2
Reserve organisatie ontwikkeling	500,0	-	-	500,0
Reserve landschapsfonds	315,8	-	-	315,8
Geclaimde reserve	324,6	-	4,7	319,9
Reserve onderwijshuisvesting asielzoekerskinderen	549,9	-	-	549,9
Reserve prijstijging projecten	1.469,6	-	-	1.469,6
Reserve onderwijshuisvesting	10.640,0	3.500,0	167,0	13.973,0
Totaal bestemmingsreserves	**64.662,7**	**3.560,0**	**4.967,4**	**63.255,3**

Gedurende 2025 nemen de bestemmingsreserves per saldo af met € 1,2 miljoen. De geraamde aanwendingen zijn groter dan de geraamde toevoegingen. De belangrijkste toevoegingen en aanwendingen worden hieronder toegelicht.

Toevoegingen

Bruteringsreserve
De bruteringsreserve wordt verhoogd met € 60.000 ten laste van de reserve nog te bestemmen.

Reserve onderwijshuisvesting
Aan de reserve onderwijshuisvesting wordt in 2025 € 3,5 miljoen toegevoegd om de toekomstige onderwijshuisvesting te kunnen financieren. De besluitvorming hierover heeft al in eerdere begrotingen plaatsgevonden.

Onttrekkingen

Bruteringsreserve
Om kapitaallasten te dekken wordt de bruteringsreserve voor € 4,8 miljoen aangewend.

Geclaimde reserve

Voor de periode 2023 tot en met 2027 wordt de wensbus gesubsidieerd ter hoogte van het verwachte exploitatietekort. Hiermee wordt de wensbus financieel ondersteund om de functie ter invulling van een algemeen voorliggende vervoersvoorziening in stand te houden. Binnen het beschikbare budget wordt in in de periode 2023-2024 € 54.600 gereserveerd via een toevoeging aan de geclaimde reserve. Voor de periode 2025 tot en met 2027 vindt een aanwending plaats.

Reserve onderwijshuisvesting

De reserve wordt aangewend om de huur van tijdelijke leslokaalunits te bekostigen,

Voorzieningen

Onderstaand treft u een overzicht aan van de voorzieningen.

Voorzieningen (bedragen x € 1.000)	begin 2025	bij 2025	af 2025	eind 2025
Voorziening pensioenen wethouders	1.211,8	-	-	1.211,8
Voorziening openbare verlichting	546,0	205,0	-	751,0
Voorziening onderhoud gebouwen MOP	2.511,7	1.013,5	878,7	2.646,5
Voorziening onderhoud gebouwen niet in MOP	292,7	173,5	-	466,1
Voorziening riolen	4.734,7	-	451,1	4.283,6
Voorziening onderhoud wegen	4.441,5	1.793,6	299,1	5.936,1
Voorziening civiele kunstwerken	251,3	6,0	6,0	251,3
Voorziening asbestsanering	27,2	-	-	27,2
Voorziening oninbare debiteuren BsGW	404,6	135,0	-	539,6
Voorziening oninbare debiteuren privaat/publiekrechtelijk	328,3	-	-	328,3
Voorziening spaarverlof	100,1	-	-	100,1
Voorziening afvalverwerking	663,7	-	-	663,7
Voorziening rehabilitatie wegen	0,1	-	-	0,1
Voorziening masterplan 2.0 Schinveld	5.116,6	-	-	5.116,6
Totaal voorzieningen	**20.630,3**	**3.326,6**	**1.634,8**	**22.322,1**

Hierna worden de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen toegelicht:

Toevoegingen
Aan diverse voorzieningen worden bedragen toegevoegd die, op grond van onderhoudsplannen, de komende jaren nodig zijn om onderhoud te kunnen plegen aan kapitaalgoederen. Het gaat om de voorziening openbare verlichting, de voorzieningen onderhoud gebouwen, de voorziening civiele kunstwerken en de voorziening wegen. Voor oninbaarbaarheid van belastingdebiteuren wordt € 135.000 toegevoegd.

Onttrekkingen
Voor onderhoud gebouwen, wegen en civiele kunstwerken wordt respectievelijk € 878.000, € 299.000 en € 6.000 aangewend. De aanwendingen stroken met de onderhoudsplannen die voor de kapitaalgoederen zijn opgesteld.

Het saldo op de exploitatiebudgetten voor riolering wordt geëgaliseerd door de voorziening riolen voor een bedrag van € 451.100 aan te wenden.

3. Programma 1 | Inwoners, bestuur en veiligheid

Inleiding

Anders besturen

Om tot de beste plannen en uitvoering te komen, werken wij aan een bestuurscultuur die gebaseerd is op collegiaal bestuur, op samenwerken en samen leren, en zeker ook om dit met onze inwoners te doen. We staan ten dienste van onze inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere partners. Het college is toegankelijk, zichtbaar en geïnformeerd. We communiceren helder en transparant over wat wel en niet kan, zodat iedereen weet wat er verwacht kan worden. We werken met elkaar samen op basis van gelijkwaardigheid en we investeren in elkaar. We nemen elkaar serieus en luisteren goed naar elkaar en denken met de ander mee. We houden vast wat goed gaat en staan open voor vernieuwing; met respect voor elkaars verschillende rollen en verantwoordelijkheden.

Burgerparticipatie

Het is wenselijk om bewoners en belanghebbenden in een vroeg stadium bij beleidsvorming te betrekken en om het draagvlak voor beleid te vergroten en de kennis in de samenleving te benutten. Hiertoe is de participatieverordening op 1 juli 2023 in werking getreden. Dat begint met duidelijke communicatie en informatievoorziening over wat er speelt. Hierbij hoort ook het actief benaderen van onze inwoners met een luisterende houding en terugkoppeling over wat er is gebeurd met de ingewonnen informatie bij het formuleren van het definitieve beleid.

De afgelopen vijf jaar hebben wij de eerste stappen gezet inzake Burgerparticipatie. In de komende jaren continueren wij de burgerinitiatief- en de duurzaamheidstafel, Beekdaelen B(l)oeit!, waarbij burgers zelf initiatieven op het vlak van actieve burgerinitiatieven en innoverende duurzaamheidsprojecten kunnen subsidiëren. Vanaf 1 juli 2023 is hier het uitdaagrecht/right to challenge aan toegevoegd.
Sinds het ontstaan van de nieuwe gemeente is geïnvesteerd in een gebied georiënteerde aanpak binnen Beekdaelen. Denk hierbij bv. aan het masterplan Schinveld, de gebiedsontwikkeling De Gijselaar, het ontwikkelplan Nuth en de Nuinhofwijk. Hierbij zijn diverse participatieve initiatieven ontstaan en is samen met ondernemers en burgers een gebiedsontwikkeling op gang gebracht.

Daarnaast willen wij in 2 kernen (Schimmert en Doenrade) een pilot uitvoeren om te komen tot een bundeling van energie en uitvoeringskracht op gebiedsniveau: door de gemeente worden gebiedsanalyses (foto’s) opgesteld op basis van beschikbare data. Hierbij gaat het zowel om sociale data, leefbaarheidsdata, ruimtelijke data als ook kwalitatieve data uit het recente verleden.

Een projectleider gaat aan de slag met het ophalen van data voor de gebiedsanalyses (foto’s), het formeren van een (interne) projectgroep, het samen met communicatie opzetten van een communicatietraject, het organiseren van de open uitvragen richting de kernen + het bewerkstelligen van de vertaalslag naar burgerinitiatieven en het op basis van dit alles opstellen van dorpsplannen.

Vanaf 2024 zijn er 2 fte dorpscoördinatoren structureel in dienst van de gemeente. De dorpscoördinatoren worden gemeente breed ingezet en werken nauw samen met ketenpartners zoals maatschappelijk werk, welzijnswerk en jeugd- en jongerenwerkers, boa’s en straatcoaches.

Dienstverlening en communicatie

Onder dienstverlening verstaan wij al onze contacten met inwoners, ondernemers en bezoekers via onze dienstverleningskanalen (website, telefonie, post, e-mail of persoonlijk op afspraak). Beekdaelen maken we samen: digitaal waar mogelijk en persoonlijk waar nodig. Wij zorgen voor persoonlijk contact als dit leidt tot beter resultaat. Juist deze menselijke maat van dienstverlening waarmee wij het verschil kunnen maken verliezen wij in een digitaliserende omgeving niet uit het oog. Waar op een innovatieve manier diensten aangeboden kunnen worden, wordt dit opgepakt.

We werken toe naar passende dienstverlening voor elke Beekdaelenaar: klantgericht, dichtbij, duidelijk en transparant. Beekdaelen is als gemeente relatief groot qua oppervlakte, maar voelt toch vertrouwd en nabij. In een omgeving waarin wij taken uitbesteden, is en blijft onze ambitie om hét aanspreekpunt te zijn. Wij zijn de regisseur en verbindende schakel. Hierbij vinden wij betrokkenheid en participatie in onze dienstverlening belangrijk en het hebben van een transparante en open werkwijze. Dit betekent zowel onze organisatie hierop inrichten als continu in verbinding staan met inwoners, ondernemers en andere doelgroepen. We zetten dan ook in 2025 in op het verder ontwikkelen van onze communicatie en dienstverlening. Hierbij zorgen we enerzijds dat de basis op orde is en blijft en anderzijds dat er projectmatig gewerkt wordt aan de ontwikkeling van onze communicatie en dienstverlening.

Strategische personeelsplanning

De wereld om ons heen is constant in beweging. Onze interne organisatie moet hierop inspelen door wendbaar en toekomstbestendig te zijn. Om de kwaliteit van de dienstverlening aan onze burgers en de opgaven en ambities waar we voor staan, nu en in de toekomst, waar te kunnen maken vindt er een continue afstemming plaats tussen de koers van de organisatie en sturing op de samenstelling van ons personeelsbestand. We maken het verschil tussen het benodigd en beschikbaar personeel in de toekomst, zowel in kwaliteit als kwantiteit, heel concreet en sturen op basis van de uitkomsten proactief op de bezetting van functies en de inzet van HR-beleid en instrumentarium. Hierdoor blijft de slagkracht van de organisatie behouden. Waar nodig investeren we gericht in opleiding en ontwikkeling waardoor kennis, continuïteit en innovatie geborgd zijn. Dit is een geheel en vormt een doorlopend en cyclisch planningsproces.

Openbare orde en veiligheid

Veiligheid is een belangrijk aspect in de leefomgeving in onze kernen. Diverse vormen van overlast, high impact crimes en ondermijning hebben inbreuk op het subjectieve veiligheidsgevoel van de burgers. Op de eerste plaats zetten we in op preventie en een multidisciplinaire aanpak in de interventieteams en maken we indien nodig gebruik van de diensten van het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad. Ook zetten wij in op preventie van digitale criminaliteit door het verhogen van de weerbaarheid van inwoners.

Met de Parkstadgemeenten, politie en het openbaar ministerie werken wij regionaal samen. Ook zetten we specifiek in op de verdere intensivering van de integrale aanpak van de georganiseerde criminaliteit binnen onze politieregio, zoals de regio brede toepassing van de Integrale Ondermijningsbeelden, de integrale casusaanpak via de Ondermijningstafels en het operationeel maken van een Regionaal Interventie Team dat ondersteund wordt door

een regionaal Informatieknooppunt en (gezamenlijke) preventie (campagnes). Ook de meervoudige aanpak van ondermijning in de Beekstraat in Schinveld krijgt- mede via de uitvoering van de regiodeal Parkstad- prioriteit.

Op het gebied van toezicht & handhaving focussen wij ons meer op projectmatig werken. Dit betekent dat in bepaalde periodes onze aandacht meer is gericht op bepaalde thema’s, zoals schoolroutes, blauwe zones en hondenpoep, in plaats van enkel fixi-meldingen.

Wat willen we bereiken?

Wij staan voor een gemeente waar gemeenschap en gemeente samen optrekken en onderling verbonden zijn. Voor ons gelden de volgende uitgangspunten:

- Beekdaelen bestaat uit 15 kernen met hun eigen identiteit; een goed instrument om maatwerk per kern te realiseren of te actualiseren is het in samenwerking met de burger opstellen van dorpsontwikkelingsplannen.

- Wij gaan uit van korte lijnen tussen inwoners en overheid en een goede samenwerking tussen inwoners, raad, college en werkorganisatie.

- Goede communicatie, samenwerking en feedback leiden tot een optimale dienstverlening, die digitaal is waar mogelijk en persoonlijk waar nodig.

- Gemeente Beekdaelen is een prettige werkgever, waar mensen zich kunnen blijven ontwikkelen, ideeën worden gewaardeerd en in een goed samenspel een bijdrage aan de samenleving wordt geleverd.

- Inzake de openbare orde en veiligheid zetten we in op het vergroten van zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid en op bestrijding en voorkómen van ondermijning.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1. Algemene ontwikkelingen programma 'Inwoners, bestuur en veiligheid'

Dienstverlening

In de dagelijkse uitvoering van onze baliedienstverlening vindt er een piek plaats in de aanvragen van reisdocumenten. Dit heeft te maken met de geldigheidsduur van paspoorten en identiteitskaarten die in 2014 is aangepast van 5 naar 10 jaar. Veel mensen zullen hun documenten vernieuwen en hierdoor neemt de drukte aan onze balies toe. Deze piek wordt gecombineerd met toenemende strengere regelgeving om fraude tegen te gaan en de integriteit van Nederlandse paspoorten en identiteitskaarten te waarborgen. Op dit moment bezorgen wij nog als service de reisdocumenten bij inwoners thuis. Zodra de toeloop vermindert kan dit vanuit kosten perspectief worden heroverwogen.

Gelijktijdig werken wij projectmatig aan de kwaliteitsverbetering van onze dienstverlening. Door doorlopend te investeren in vaardigheden van medewerkers, maar ook in processen en systemen bouwen wij verder aan onze interne en externe dienstverlening. Juist hierbij zien wij dat digitalisering, besluitvorming op basis van meer data en het inzetten van AI er toe kan leiden tot verandering van functies.

Beleidsregel Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob)

De reikwijdte (zgn. toepassingsbereik) van de wet Bibob is uitgebreid (o.a. op het gebied van de ‘vastgoedtransacties’, ‘aanbestedingen’, ‘subsidies’, ‘onderzoek’ ‘omgevingswet’ en ‘informatiedeling’) in het kader van de bestrijding van criminaliteit.
Bij de herziening van het bibob-beleid wordt onderzocht of en in hoeverre deze uitbreiding van integriteitsonderzoeken bij onze dienstverlening dient te worden toegepast. Uitbreiding is slechts aan de orde indien onderzoek naar criminogeniteit dat aannemelijk maakt. Daarnaast is beschikbare capaciteit ook een afwegingskader binnen deze autonome taak.

De Limburgse norm

Op 26 oktober 2023 is tijdens het Informerend Riec Overleg (IRO) door alle burgemeesters van de 31 Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg en het Waterschap de ‘Limburgse Norm, handreiking voor een weerbare overheid’ aangenomen.

De Limburgse Norm is een gezamenlijk afgesproken niveau voor een weerbare overheid. Het biedt gemeenten, de provincie en het Waterschap handvaten om de weerbaarheid in hun eigen organisatie te bekijken en te versterken. Bestuurlijke weerbaarheid zorgt ervoor dat een gemeente als organisatie zowel haar bestuurders, ambtenaren als inwoners zoveel mogelijk probeert alert te maken en te beschermen tegen ondermijnende criminaliteit.

De Limburgse norm is een groeimodel. De handreiking bestaat uit verschillende normen die vervolgens zijn onderverdeeld in specifieke thema’s. Er worden aanbevelingen gedaan om te werken aan: bewustwording rondom ondermijning, integriteit, een veilige werkomgeving, een veilige publieke taak, de informatiepositie in combinatie met informatiebeveiliging,

ondermijningsbeleid, handhaving en communicatie. De komende periode worden de aanbevelingen binnen onze organisatie uitgevoerd.

1.2. Uitgavenverlagingen die geen of beperkt maatschappelijke effecten hebben (besluitvorming in deze begroting)

Verminderen formatie
Binnen een aantal teams zijn in de afgelopen periode flinke efficiencyslagen gemaakt (o.a. van papier naar digitaal).

1.3. Uitgavenverlagingen met maatschappelijke effecten (besluitvorming in begroting 2026)

Afschaffen bezorging reisdocumenten
Op dit moment worden reisdocumenten gratis bezorgd. Er kan voor worden gekozen de bezorging af te schaffen. Dat leidt enerzijds tot een besparing van de bezorgkosten. Anderzijds is sprake van meerkosten wegens het feit dat een formatie-uitbreiding nodig is in verband met een toename van de baliebezoeken. Het voorstel is om vanaf het jaar 2028 te stoppen met de bezorging in verband met de huidige piek in de aanvragen van de documenten.

3.4 Welke beleidsindicatoren zijn van toepassing?

Nr.	Beleidsindicator	Toelichting	Gemeente	Score
1.	Overhead	Omschrijving: De overheadkosten als percentage van de totale lasten. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	11,69%
2.	Formatie	Omschrijving: De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 janauri 2023 per 1.000 inwoners. **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	6,09 fte
3.	Bezetting	Omschrijving: De werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari 2023 per 1.000 inwoners **Bron: eigen gegevens**	Beekdaelen	5,6 fte
4.	Apparaatskosten	Omschrijving: De kosten per inwoner van de apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) per inwoner Bron: eigen begroting	Beekdaelen	684,13
5.	Externe inhuur	Omschrijving: De kosten van externe inhuur uitgedrukt als percentage van de loonsom vermeerderd met de totale kosten voor externe inhuur. Deels gefinancierd uit frictie personeel en generatiepact. Bron: eigen begroting	Beekdaelen	1,68%
6.	Verwijzingen Halt	Omschrijving: Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar.	Beekdaelen:	7
		Bron: Bureau Halt Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	8
7.	Jongeren met delict voor de rechter	Omschrijving: Het percentage jongeren (12-25 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Beekdaelen:	1,0%
		Bron: CBS- Jeugd Jaar: 2022	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,0%
8.	Winkeldiefstal	Omschrijving: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	0,6
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,4
9.	Geweldsmisdrijven	Omschrijving: Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	Beekdaelen:	2,1
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	3,0
10.	Diefstal uit woning	Omschrijving: Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	1,1
		Bron: CBS: Diefstallen Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	1,1
11.	Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Omschrijving: Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde, per 1.000 inwoners.	Beekdaelen:	3,1
		Bron: CBS- Criminaliteit Jaar: 2023	Gemeente 25-50 dzd inwoners:	4,4

3.5 Wat gaat het programma kosten?

Inwoners, bestuur en veiligheid (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
lasten per taakveld:				
0.1 bestuur	-1.884	-1.873	-1.952	-1.873
0.2 burgerzaken	-1.000	-1.154	-1.302	-997
0.4 overhead	-9.541	-9.380	-9.098	-9.033
1.1 crisisbeheersing en brandweer	-3.109	-3.110	-3.107	-3.104
1.2 openbare veiligheid	-1.697	-1.595	-1.581	-1.577
totale lasten	-17.232	-17.112	-17.041	-16.584
baten per taakveld:				
0.2 burgerzaken	709	836	934	697
0.4 overhead	27	27	27	27
1.1 crisisbeheersing en brandweer	86	86	86	86
1.2 openbare veiligheid	1	1	1	1
totale baten	824	951	1.049	812
Saldo van baten en lasten bestaand beleid	-16.407	-16.161	-15.991	-15.772
Resultaatbestemming:				
0.10 Toevoeging reserves	-	-	-	-
0.10 Onttrekking reserves	465	349	99	69
Saldo resultaatbestemming	465	349	99	69
Resultaat programma	-15.942	-15.813	-15.893	-15.703